

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY TRZCIANKA

OPIS CZĘŚĆ II
- KIERUNKI ROZWOJU-

ZAŁĄCZNIK NR 4

DO UCHWAŁY NR XLIX/324/13
RADY MIEJSKIEJ TRZCIANKI
z dnia 11 lipca 2013 r.

Trzcianka, 2013 r.

Opracował zespół pod kierunkiem:

mgr inż. arch. Piotra Kozłowskiego - upr. urb. 1485/96

ZOIU Z-292

Opracowanie: INTEGRA Sp. z o.o. Poznań

SPIS TREŚCI

CZEŚĆ II – KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA I GMINY TRZCIANKA 5

1. WPROWADZENIE.....	5
2. GENERALNA KONCEPCJA ROZWOJU MIASTA I GMINY TRZCIANKA.....	6
2.1.Główne funkcje miasta i gminy Trzcianka.....	7
2.2.Strategiczne cele i kierunki rozwoju	9
3. ZASADY KSZTAŁTOWANIA POLITYKI PRZESTRZENNEJ W MIEŚCIE I GMINIE.....	11
3.1.Program działań związanych z realizacją polityki przestrzennej.....	12
3.2.Zasady organizowania i koordynowania inwestycji oraz gospodarowania terenami.....	15
3.3.Zasady gospodarowania nieruchomościami gminnymi (tworzenie gminnego zasobu nieruchomości) 16	
3.4.Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym (zadania własne gminy).....	17
3.5.Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa.....	18
4. KIERUNKI OCHRONY WARTOŚCI I ZASOBÓW ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO MIASTA I GMINY.....	19
4.1.Kształtowanie systemu ekologicznego miasta i gminy.....	19
4.2.Ochrona wartości i zasobów środowiska przyrodniczego.....	20
4.2.1. Ochrona powierzchni ziemi.....	20
4.2.2. Ochrona ekosystemów lądowych.....	21
4.2.3. Zachowanie bioróżnorodności terenów gminy.....	22
4.2.4. Ochrona wód.....	23
4.3.Zalecenia dla istniejących obszarów i obiektów chronionych.....	24
4.3.1.Obszary Natura 2000.....	24
4.3.2.Obszary chronionego krajobrazu.....	24
4.3.3.Pomniki przyrody.....	26
4.4.Obszary i obiekty przewidziane do ochrony.....	28
4.4.1.Projektowane rezerваты przyrody.....	28
4.4.2.Użytki ekologiczne.....	28
4.4.3.Pomniki przyrody.....	29
4.5.Korytarze ekologiczne.....	30
4.6.Zasady ochrony populacji, siedlisk i stanowisk gatunków roślin chronionych oraz zagrożonych i rzadkich.....	30
4.6.1. Roślinność.....	31
4.6.2.Fauna.....	31
4.6.3.Zbiorniki wodne, torfowiska, łąki śródleśne podlegające ochronie prawnej.....	33
4.7.Stanowiska rozrodu i stałego przebywania zwierząt gatunków chronionych.....	34
4.8.Ochrona wód powierzchniowych.....	35
4.9.Ochrona kopalni i wód podziemnych.....	36
4.10. Kierunki zagospodarowania złóż kopalni.....	39
4.11. Ochrona przed hałasem.....	40
4.11.1.Dopuszczalne wartości poziomu hałasu w środowisku zewnętrznym dla terenu miasta i gminy Trzcianka.....	40
4.11.2.Dopuszczalne wartości poziomu hałasu w środowisku zewnętrznym dla terenu miasta i gminy Trzcianka.....	43

4.11.3. Identyfikacja głównych źródeł hałasu na terenie gminy.....	44
5. KIERUNKI OCHRONY WARTOŚCI I ZASOBÓW ŚRODOWISKA KULTUROWEGO.....	46
5.1. Zasady ochrony obszarów i obiektów wpisanych do rejestru zabytków.....	48
5.2. Zasady ochrony stanowisk archeologicznych.....	49
5.3. Zasady ochrony przestrzennych walorów kulturowych krajobrazu.....	50
5.4. Zasady ochrony walorów kulturowych układów przestrzennych i zabudowy jednostek osadniczych.....	50
5.5. Wskazane do realizacji regionalne cechy zabudowy i zagospodarowania.....	51
5.6. Planowane strefy ochrony konserwatorskiej.....	51
6. ROZWÓJ DEMOGRAFICZNY GMINY.....	54
7. KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE PRZESTRZENNEJ GMINY ORAZ PRZEZNACZENIU TERENÓW.....	54
7.1. Kierunki rozwoju mieszkalnictwa i usług.....	58
7.1.1. Mieszkalnictwo.....	58
7.1.2. Usługi, przestrzenie publiczne.....	60
7.2. Kierunki rozwoju działalności gospodarczej, produkcyjnej.....	62
7.3. Kształtowanie rozwoju turystyki, wypoczynku i rekreacji.....	65
8. KIERUNKI I WSKAŹNIKI DOTYCZĄCE ZAGOSPODAROWANIA I UŻYTKOWANIA TERENÓW.....	67
8.1. Kierunki i zasady zagospodarowania obszarów zabudowanych i podlegających zabudowie.....	67
8.1.1. Przestrzeń wiejska.....	67
8.1.2. Przestrzeń miasta Trzcianki.....	69
8.2. Wskaźniki zagospodarowania przestrzennego i użytkowania terenów.....	74
9. KIERUNKI I ZASADY KSZTAŁTOWANIA ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ.....	77
10. TERENY WYŁĄCZONE Z ZABUDOWY.....	79
11. KIERUNKI ROZWOJU KOMUNIKACJI.....	80
11.1. Ustalenia ogólne.....	80
11.2. Koncepcja układu uliczno-drogowego.....	83
11.2.1. Miasto Trzcianka.....	83
11.2.2. Pozostałe tereny gminy.....	86
11.3. Kształtowanie systemu ścieżek rowerowych.....	86
11.4. Komunikacja kolejowa.....	87
12. KIERUNKI ROZWOJU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ.....	88
12.1. Zasady rozwoju systemów zaopatrzenia w wodę.....	88
12.2. Zasady rozwoju systemów utylizacji ścieków.....	89
12.2.1. Kanalizacja sanitarna.....	89
12.2.2. Kanalizacja deszczowa.....	90
12.3. Kierunki rozwoju systemu zaopatrzenia w energię elektryczną.....	91
12.4. Kierunki rozwoju systemu zaopatrzenia w gaz.....	93
12.5. Kierunki rozwoju systemu ogrzewania (ciepłownictwo).....	94
12.6. Zasady zagospodarowania odpadów.....	94
12.7. Kierunki rozwoju telekomunikacji.....	97
13. KIERUNKI ROZWOJU CEMENTARNICTWA.....	97
14. STAN OPRACOWAŃ PLANISTYCZNYCH DLA TERENÓW MIASTA I GMINY	

14.1. Opracowania planistyczne obowiązujące.....	98
14.2. Obszary, dla których sporządzenie planu jest obowiązkowe i dla których gmina zamierza sporządzać plany.	103
15. UZASADNIENIE PRZYJĘTYCH ROZWIĄZAŃ.....	104
SPIS TABEL.....	105

CZĘŚĆ II – KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA I GMINY TRZCIANKA

1. WPROWADZENIE

Niniejsza część opracowania określa kierunki zagospodarowania przestrzennego i politykę przestrzenną gminy Trzcianka. Zgodnie z wymogami art. 9 ust. 1, art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2012 r. poz. 647 ze zm.) oraz Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy ustalenia obejmują m.in.:

- 1) zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu kulturowego;
- 2) zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków;
- 3) kierunki zmian w strukturze przestrzennej oraz przeznaczeniu terenów;
- 4) kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów;
- 5) kierunki rozwoju systemu komunikacji i infrastruktury technicznej;
- 6) kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej.

Przedstawiono ponadto ustalenia lub charakterystykę określonych na rysunku zmiany studium (załącznik nr 2) obiektów i granic obszarów chronionych i innych obszarów, o których mowa w art. 10 ust. 2 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (z wyjątkiem obiektów lub obszarów, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny, obszarów pomników zagłady i ich stref ochronnych oraz innych obszarów problemowych ze względu na ich niewystępowanie na obszarze miasta).

Niniejsze ustalenia zostały zapisane także w formie syntetycznej, uwzględniającej uwarunkowania rozwoju i zwięzły zapis polityki przestrzennej w odrębnym załączniku (nr 1) zatytułowanym: „**Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Trzcianka – Synteza ustaleń**”.

2. GENERALNA KONCEPCJA ROZWOJU MIASTA I GMINY TRZCIANKA

Koncepcja rozwoju przestrzennego miasta i gminy Trzcianka polega na kontynuowaniu dotychczasowych zmian w zagospodarowaniu przestrzeni miasta i gminy w kierunku poprawy stanu i funkcjonowania ich struktury i środowiska, zapewniających przestrzenne warunki dla osiągnięcia założonych celów rozwoju.

Rozwój przestrzenny miasta i gminy oparty zostanie na następujących zasadach:

- **zasadzie zrównoważonego rozwoju** rozumianego jako „rozwój społeczno-gospodarczy, w którym w celu równoważenia szans dostępu do środowiska poszczególnych społeczności lub ich obywateli – zarówno współczesnego jak i przyszłych pokoleń – następuje proces integrowania działań politycznych, gospodarczych i społecznych z zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych”;
- **regule pierwszeństwa jakości nad ilością** wyrażającą się w następujących zasadach wykorzystania przestrzeni:
 - racjonalnego wykorzystania zasobów poprzez ograniczenie chaotycznego, rozproszonego zainwestowania na rzecz intensyfikacji, porządkowania oraz podnoszenia standardu i ładu przestrzennego istniejących struktur osadniczych,
 - kształtowania strefy miejskiej jako przestrzeni konkurencyjnej, o wysokiej jakości i standardzie zagospodarowania, spełniającej wysokie wymagania i aspiracje potencjalnych użytkowników,
 - zachowania, ochrony i wyeksponowania tych elementów zagospodarowania, które służą utrzymaniu atrakcyjności środowiska przyrodniczo-kulturowego, świadczą o tożsamości miasta i gminy i ich lokalnej odrębności.

2.1. Główne funkcje miasta i gminy Trzcianka

W świetle przeprowadzonej diagnozy stanu istniejącego miasta i gminy Trzcianka wraz z analizą ich predyspozycji i możliwości oraz uwarunkowań przyrodniczych, społecznych, gospodarczych i politycznych uznać należy, że istniejące funkcje miasta i gminy powinny zostać kontynuowane z tym, że winny one ulec ukierunkowaniu na zrównoważony rozwój oraz powinny zostać w znacznym stopniu zaktywizowane, aby mogły stać się w większym stopniu czynnikami miastotwórczymi, a w przypadku wsi czynnikami rozwojowymi.

Wprowadzane zmiany wynikają z zastosowania pojęcia zrównoważonego rozwoju i przejścia z aspektów ilościowych na jakościowe: jakość życia, środowiska, przestrzeni i krajobrazu oraz z potrzeby zdobywania rynku inwestorów w dobie silnej konkurencyjności między jednostkami samorządowymi jakimi są gminy.

Osiągnięcie założonych celów wiązać się będzie z podejmowaniem zadań zmierzających do:

1. rozwoju mieszkalnictwa poprzez m.in. stworzenie atrakcyjnych ofert zorganizowanych osiedli mieszkaniowych,
2. rozwoju działalności gospodarczej, związanej głównie z rozwojem funkcji produkcyjnej i usługowej (w tym usługi lokalne i ponadlokalne) oraz przetwórstwem rolno-spożywczym,
3. rozwoju nowoczesnego rolnictwa z pożądanym dużym udziałem rolnictwa ekologicznego,
4. utrzymania (poprzez ochronę i rozwój) potencjału przyrodniczego i kulturowego,
5. zaspokajania potrzeb w zakresie rekreacji i wypoczynku dla mieszkańców miasta i gminy.

Uznaje się wszystkie miejscowości gminy Trzcianka za rozwojowe i proponuje następującą systematykę jednostek osadniczych pod kątem wzrostu i rozwoju jakościowego:

ośrodek dynamicznego rozwoju tj. ośrodek o silnych tendencjach wzrostowych w oparciu o dotychczasowy potencjał społeczno - gospodarczy, którego rozwój wymaga wprowadzenia znacznych przekształceń krajobrazu i aktywnych działań na rzecz ochrony środowiska,

ośrodek umiarkowanego rozwoju - ośrodek rozwijający się na miarę swojego zaplecza społeczno - gospodarczego i predyspozycji przyrodniczych i krajobrazowych.

Przyjmuje się następującą strukturę funkcjonalną sieci osadniczej miasta i gminy Trzcianka:

- 1) miasto Trzcianka - ośrodek dynamicznego rozwoju;

- a) funkcje wiodące: mieszkalnictwo, usługi społeczne gminne i ponadlokalne (administracja, oświata, kultura, handel, zdrowie i opieka społeczna), działalność gospodarcza, turystyka i wypoczynek oraz obsługa ruchu turystycznego),
- 2) wiejskie jednostki osadnicze:
- a) Biała – ośrodek dynamicznego rozwoju;
- funkcje wiodące: mieszkalnictwo, usługi, w tym turystyka, rolnictwo,
- funkcje uzupełniające: działalność gospodarcza, agroturystyka,
- b) Biernatowo- ośrodek umiarkowanego rozwoju;
- funkcje wiodące: rolnictwo, turystyka, rekreacja,
- funkcje uzupełniające: mieszkalnictwo, agroturystyka,
- c) Dłużewo- ośrodek umiarkowanego rozwoju;
- funkcje wiodące: rolnictwo, turystyka, rekreacja,
- funkcje uzupełniające: agroturystyka,
- d) Górnica- ośrodek umiarkowanego rozwoju;
- funkcje wiodące: rolnictwo, turystyka, rekreacja,
- funkcje uzupełniające: agroturystyka,
- e) Łomnica- ośrodek umiarkowanego rozwoju;
- funkcje wiodące: rolnictwo, turystyka, rekreacja,
- funkcje uzupełniające: agroturystyka,
- f) Niekursko– ośrodek dynamicznego rozwoju;
- funkcje wiodące: rolnictwo, turystyka, rekreacja,
- funkcje uzupełniające: agroturystyka, działalność gospodarcza,
- g) Nowa Wieś- ośrodek umiarkowanego rozwoju;
- funkcje wiodące: rolnictwo,
- funkcje uzupełniające: agroturystyka,
- h) Przyłęki- ośrodek umiarkowanego rozwoju;
- funkcje wiodące: rolnictwo,
- funkcje uzupełniające: agroturystyka,
- i) Radolin– ośrodek dynamicznego rozwoju;
- funkcje wiodące: rolnictwo, turystyka, rekreacja,
- funkcje uzupełniające: agroturystyka,

- j) Rudka- ośrodek umiarkowanego rozwoju;
 - funkcje wiodące: rolnictwo,
 - funkcje uzupełniające: agroturystyka,
- k) Runowo- ośrodek umiarkowanego rozwoju;
 - funkcje wiodące: rolnictwo,
 - funkcje uzupełniające: agroturystyka,
- l) Rychlik- ośrodek umiarkowanego rozwoju;
 - funkcje wiodące: rolnictwo, turystyka, rekreacja,
 - funkcje uzupełniające: agroturystyka,
- m) Siedlisko- ośrodek umiarkowanego rozwoju;
 - funkcje wiodące: rolnictwo,
 - funkcje uzupełniające: agroturystyka, wytwarzanie energii ze źródeł alternatywnych
- n) Smolarnia– ośrodek dynamicznego rozwoju;
 - funkcje wiodące: turystyka, rekreacja, rolnictwo,
 - funkcje uzupełniające: agroturystyka,
- o) Stobno– ośrodek dynamicznego rozwoju;
 - funkcje wiodące: mieszkalnictwo, usługi, w tym turystyka, rolnictwo,
 - funkcje uzupełniające: działalność gospodarcza, agroturystyka,
- p) Stradun– ośrodek dynamicznego rozwoju;
 - funkcje wiodące: turystyka, rekreacja, rolnictwo,
 - funkcje uzupełniające: mieszkalnictwo, agroturystyka,
- q) Teresin- ośrodek umiarkowanego rozwoju;
 - funkcje wiodące: rolnictwo, turystyka, rekreacja,
 - funkcje uzupełniające: agroturystyka.

2.2. Strategiczne cele i kierunki rozwoju

Celem nadrzędnym w zagospodarowaniu przestrzennym miasta i gminy Trzcianka jest zapewnienie właściwego poziomu życia mieszkańców, poprzez zapewnienie wysokich parametrów zagospodarowania przestrzennego i środowiska, zapewnienie równorzędnego dostępu do usług dla wszystkich mieszkańców, zapewnienie dostępu do sieci infrastruktury technicznej i systemu komunikacyjnego.

W Studium jako **CEL GŁÓWNY - MISJĘ** przyjęto:

„osiągnięcie trwałego akceptowanego społecznie i bezpiecznego ekologicznie rozwoju przy pełnym wykorzystaniu zasobów przyrodniczych, ludzkich i kapitałowych oraz walorów położenia, co zapewni warunki dla polepszenia jakości życia, samorealizacji mieszkańców i umożliwi budowanie swojej "małej ojczyzny" przyjaznej dla wszystkich” – za misją Strategii rozwoju gminy Trzcianka.

Dla zrealizowania **celu głównego** sformułowano cztery **CELE STRATEGICZNE STUDIUM**, czyli długofalowe cele rozwoju miasta i gminy:

- 1. Rozwój gospodarczy miasta i gminy Trzcianka.**
- 2. Podniesienie jakości życia na terenie miasta i gminy.**
- 3. Optymalne wykorzystanie uwarunkowań środowiskowych zapewniających rozwój nowoczesnego i ekologicznego rolnictwa.**
- 4. Kreowanie wizerunku Trzcianki jako miasta i gminy nowoczesnej, bezpiecznej i przyjaznej środowisku.**

Dla realizacji celów strategicznych w **działaniach operacyjnych** zostanie położony nacisk na przemiany o charakterze jakościowo – ilościowym. Przemiany te koncentrować się będą na:

- ochronie krajobrazu i przyrody, odnowie substancji budowlanej, rewaloryzacji obszarów zdegradowanych,
- poprawie wizerunku miasta, w tym odpowiednim zagospodarowaniu jego centrum,
- poprawie standardów w mieszkalnictwie poprzez zaktywizowanie budownictwa mieszkaniowego,
- podniesieniu standardu usług w sferze społecznej,
- rozwoju wsi w oparciu o modernizowaną bazę,
- rozwoju różnorodnych form rolnictwa i działalności gospodarczej, a w szczególności rozwoju przemysłu rolno - spożywczego,

- modernizacji i rozwoju infrastruktury technicznej,
- stworzeniu bazy dla rozwoju funkcji turystyczno – wypoczynkowej ze szczególnym uwzględnieniem rozwoju agroturystyki.

3. ZASADY KSZTAŁTOWANIA POLITYKI PRZESTRZENNEJ W MIEŚCIE I GMINIE

Określone w niniejszym opracowaniu zasady gospodarowania przestrzenią stanowią wolę władz miasta i gminy Trzcianka – wytyczają politykę przestrzenną.

Polityka przestrzenna określona w Studium stanowi wytyczne koordynacyjne dla prowadzenia dalszych prac, w szczególności sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Polityka przestrzenna miasta i gminy Trzcianka odnosi się do czterech kierunków zrównoważonego rozwoju:

- **ochrony środowiska przyrodniczego i kulturowego,**
- **budowy rynku pracy związanego z obsługą rolnictwa i usługami,**
- **kształtowania środowiska mieszkaniowego,**
- **tworzenia oferty turystyki, wypoczynku i sportu.**

Każdy z ww. kierunków tworzy odpowiednie elementy struktury przestrzennej, przenikające się wzajemnie. Żadnego z elementów struktury przestrzennej nie można rozpatrywać i kształtować w oderwaniu od całości jaką jest przestrzeń miasta i gminy, łącznie z jej wszystkimi składnikami, w tym środowiskiem przyrodniczym i człowiekiem.

Realizacja polityki przestrzennej, jej sprawność i skuteczność bazuje na fachowości, organizacji i prawidłowej atmosferze pracy służb administracji samorządowej, umiejętności włączania różnych podmiotów do wspólnych działań.

Polityka przestrzenna gminy musi także mieć na celu:

A. rozwój ekologiczny:

- ochrona powierzchni ziemi,
- ochrona wód,
- ochrona powietrza;

B. rozwój kulturowy:

- ochrona obiektów zabytkowych,
- ochrona krajobrazu kulturowego,
- harmonijne kształtowanie nowej zabudowy dostosowanej do skali i charakteru istniejącej zabudowy;

C. rozwój społeczno-gospodarczy:

- rozwój budownictwa mieszkaniowego,
- rozwój usług podstawowych, bytowych,
- rozwój usług ponadlokalnych (wyspecjalizowanych),
- wzrost aktywności i koniunktury gospodarczej,
- rozwój komunikacji,
- rozwój infrastruktury technicznej.

Efektem końcowym, docelowym polityki przestrzennej prowadzonej przez Burmistrza Trzcianki jest obraz dobrze funkcjonującego miasta i gminy jako:

- przestrzeni, w której żyją, mieszkają, pracują i wypoczywają jej mieszkańcy, ocenianej na podstawie jakości życia,
- przestrzeni krajobrazowo - estetycznej, odbieranej w kategoriach wizualnych i odczuwanej w bezkonfliktowym funkcjonowaniu struktur i powiązań,
- miejsca w którym realizuje się życiowe cele,
- ważnego ogniwa w regionalnym systemie przyrodniczym i osadniczym.

3.1. Program działań związanych z realizacją polityki przestrzennej

Dla określenia programów działań związanych z polityką rozwoju gminy Trzcianka wprowadzono umowny podział przestrzeni gminy na strefy funkcjonalno - krajobrazowe tj. strefy zarządzania, wydzielając sześć kategorii obszarów, dla których wskazano stosowne formy ochrony, niezbędne działania związane z utrzymaniem pożądanej kondycji tych obszarów, czy ograniczenia w gospodarce.

Podstawowymi kryteriami wydzielania stref funkcjonalno – krajobrazowych były:

- status terenów chronionych wydzielonych obszarów,
- zastany stan środowiska przyrodniczego,

- jakość środowiska przyrodniczego, kulturowego i krajobrazu, którą należy zachować, wzmocnić lub przywrócić,
- stopień urbanizacji.

W efekcie prac projektowych podzielono gminę Trzcianka na następujące strefy przestrzenno – krajobrazowe:

- A/ wielofunkcyjna – miejska;
- B/ działalności i aktywizacji gospodarczej;
- C/ mieszkaniowa i turystyczna;
- D/ ekologiczna i turystyki kwalifikowanej;
- E/ rolnicza;
- F/ leśna.

Przyjęte zasady i rygory odnoszą się do działań ochronnych i gospodarczych oraz dotyczą:

- podejmowania ochrony typu konserwatorskiego w stosunku do wydzielonych obszarów i obiektów przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych,
- podejmowania działań hamujących procesy niszczące, podejmowania działań rehabilitacyjnych i wzbogacających ekosystemy,
- utrzymywania racjonalnego gospodarowania w odniesieniu do określonych obszarów otwartych, zwłaszcza rolnych,
- utrzymywania racjonalnego użytkowania obszarów zurbanizowanych,
- podejmowania specjalnych rygorów w stosunku do uciążliwych elementów zagospodarowania lub użytkowania.

Dla tak założonego rozwoju sprecyzowano następujące programy działań:

A. w zakresie ochrony środowiska:

- 1) Rozwijanie szczegółowego programu ochrony i wzbogacania środowiska bazującego na specjalistycznych opracowaniach ekologów i przyrodników, w tym inwentaryzacji przyrodniczej, programu ochrony i kształtowania zieleni.
- 2) Opracowanie programu rozwoju sieci infrastruktury technicznej w miarę postępującej urbanizacji nowych terenów miasta i gminy, w tym budowa sieci kanalizacji sanitarnej oraz budowa oczyszczalni ścieków; propagowanie rozwiązań indywidualnych

oczyszczalni przydomowych (w zabudowie zagrodowej) na terenach leżących poza systemem kanalizacji, pomoc finansowa dla indywidualnych inwestorów.

- 3) Propagowanie idei i udoskonalanie systemu segregacji odpadów i kompostowania odpadów organicznych. Rozwój zorganizowanego odbioru odpadów.
- 4) Egzekwowanie od uciążliwych zakładów likwidacji uciążliwości i właściwego zagospodarowania zielenią izolacyjną granic działki.
- 5) Opracowanie programu wprowadzania pasów zieleni przydrożnej, izolacyjnej, glebochronnej i śródpolnej. Kształtowanie korytarzy i użytków ekologicznych.
- 6) Prowadzenie prac restytucyjnych i pielęgnacyjnych w parkach podworskich, parkach miejskich i wiejskich. Włączenie tych terenów do systemu powiązań przyrodniczo – ekologicznych gminy.
- 7) Hamowanie procesów degradacji gleb poprzez czuwanie nad prawidłową strukturą pól uprawnych, łąk, zadrzewień.
- 8) Działania na rzecz sukcesywnego wprowadzania metod rolnictwa ekologicznego: szkolenia, pokazy, wyjazdy szkoleniowe.
- 9) Stymulowanie inicjatyw społecznych na rzecz działań proekologicznych. Propagowanie i prowadzenie edukacji ekologicznej, uzyskiwanie środków na cele edukacji, objęcie programem dzieci w wieku szkolnym, organizowanie spotkań.

B. w zakresie zapewnienia elementarnych potrzeb ludności dotyczących mieszkania i usług, pracy i wypoczynku:

- 1) Przygotowanie terenów pod rozwój zabudowy mieszkaniowej, usługowej i produkcyjnej poprzez:
 - opracowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego;
 - wykup i urządzenie niezbędnych dróg publicznych;
 - uzbrojenie terenów w infrastrukturę techniczną;
 - budowa infrastruktury społecznej (oświata, zdrowie, kultura), ze szczególnym uwzględnieniem rozwoju szkolnictwa średniego i wyższego;
 - urządzenie terenów zieleni;
 - podnoszenie estetyki zabudowy poprzez działalność doradczą i promocyjną.
- 2) Modernizacja, konserwacja i rozwój miejskiej i gminnej sieci drogowej oraz infrastruktury technicznej w tym oświetlenia ulic.

- 3) Działania na rzecz poprawy wyposażenia terenów osadniczych w usługi podstawowe – bytowe.
- 4) Udostępnienie terenów dla rozwoju różnorodnych form sportu i wypoczynku, w tym urządzenie parków wiejskich i miejskich. Promocja gminy w tym zakresie celem pozyskiwania inwestorów.

C. podniesienie rangi miasta Trzcianki w systemie osadniczym – ośrodek o znaczeniu ponadregionalnym w administracji i usługach:

- 1) Promocja miasta i gminy jako atrakcyjnego miejsca inwestowania.
- 2) Przygotowanie bogatej oferty terenów dla inwestycji gospodarczych, usługowych i mieszkaniowych.
- 3) Przygotowanie planistyczne gospodarowania w przestrzeni, w szczególności na terenie miasta i w strefie podmiejskiej.
- 4) Podjęcie działań na rzecz budowy obwodnicy drogowej miasta Trzcianki oraz podniesienia standardu wyposażenia w infrastrukturę techniczną jednostek osadniczych.
- 5) Podnoszenie jakości i dostępności usług związanych z powiatową funkcją miasta.

3.2. Zasady organizowania i koordynowania inwestycji oraz gospodarowania terenami

Zasadniczy wpływ na efekt gospodarowania przestrzenią ma przyjęcie do ścisłego stosowania następujących zasad:

- koncentrowanie inwestycji infrastrukturalnych poszczególnych branż w jednym czasie w ramach określonego kwartału, co pozwoli na uzyskanie lepszego i szybszego efektu w zagospodarowaniu przestrzeni;
- sukcesywne dokonywanie analizy potrzeb przeprowadzania postępowań scaleniowych celem uzyskiwania poprawnej i efektywnej struktury własnościowej i przestrzennej;
- konieczność dokonywania analizy potrzeb, w tym finansowych w sferze publicznej, której realizacja musi być podejmowana w związku z uruchamianiem nowych terenów rozwoju przestrzennego;
- konieczność koncentrowania wysiłku inwestycyjnego i finansowego w pierwszym rzędzie na gruntach zasobowych gminy.

3.3. Zasady gospodarowania nieruchomościami gminnymi (tworzenie gminnego zasobu nieruchomości)

Zgodnie z art. 24. ustawy o gospodarce nieruchomościami z dnia 21 sierpnia 1997 r. (tj. Dz. U. z 2010 r. Nr 102, poz. 651 ze zm.) do gminnego zasobu nieruchomości należą nieruchomości, które stanowią przedmiot własności gminy i nie zostały oddane w użytkowanie wieczyste oraz nieruchomości będące przedmiotem użytkowania wieczystego gminy.

Gminny zasób nieruchomości stanowią również nieruchomości, które po dniu wejścia w życie ww. ustawy o gospodarce nieruchomościami:

- 1) zostały nabyte w drodze umowy na własność lub w użytkowanie wieczyste gminy,
- 2) zostały nabyte w drodze wywłaszczenia na rzecz gminy,
- 3) stały się własnością gminy w drodze zamiany lub darowizny, albo co do których gmina uzyskała w tym trybie prawo użytkowania wieczystego,
- 4) stanowiły własność gminy i w stosunku, do których po tym dniu wygasło prawo użytkowania wieczystego, trwałego zarządu lub użytkowania,
- 5) pozostały po zlikwidowanych lub sprywatyzowanych komunalnych osobach prawnych oraz zlikwidowanych komunalnych jednostkach organizacyjnych,
- 6) stały się własnością gminy na skutek zrzeczenia się,
- 7) zostały nabyte w drodze pierwokupu,
- 8) zostały nabyte w drodze podziałów oraz scaleń i podziałów,
- 9) zostały przejęte na własność gminy na podstawie innych tytułów prawnych.

Gminne zasoby nieruchomości mogą być wykorzystywane na cele rozwoju miasta i gminy i zorganizowanej działalności inwestycyjnej, a w szczególności na realizację budownictwa mieszkaniowego oraz związanych z tym budownictwem urządzeń infrastruktury technicznej, a także na realizację innych celów publicznych.

Podstawą tworzenia gminnych zasobów nieruchomości są studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin.

Cele publiczne wskazuje wspomniana już ustawa o gospodarce nieruchomościami art. 6 (tj. Dz. U. z 2010 r. Nr 102, poz. 651 ze zm.). W studium wzięto pod uwagę także zadania publiczne określone w art. 7 ustawy o samorządzie gminnym z dnia 8 marca 1990 r. (tj. Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 ze zm.) oraz zadania przewidziane ustawą o działalności pożytku

publicznego i o wolontariacie z dnia 24 kwietnia 2003 r. (tj. Dz. U. z 2010 r. Nr 234, poz. 1536 ze zm.).

Monitorowanie polityki przestrzennej

Proces realizacji polityki przestrzennej winien być na bieżąco monitorowany. Informacja o zagospodarowaniu przestrzennym i zmianach w nim zachodzących ma fundamentalne znaczenie dla prowadzenia optymalnej gospodarki przestrzennej. Celowym jest stworzenie, w niedalekiej przyszłości, systemu informacyjnego, pozwalającego prowadzić tzw. monitoring zachodzących zmian w zagospodarowaniu miasta i gminy Trzcianka. Rzetelna i aktualna informacja na temat tych zmian pozwoli reagować władzom miasta i gminy na ewentualne zjawiska negatywne, pozwoli określić preferencje i harmonogram prac planistycznych i przedsięwzięć realizacyjnych. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego jest dokumentem o charakterze strategicznym (ogólnym). Zapisy Studium są na tyle elastyczne, aby można było uniknąć szybkiej ich dezaktualizacji.

3.4. Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym (zadania własne gminy)

Gmina, co wynika z jej zadań własnych, powinna zapewnić mieszkańcom przede wszystkim odpowiedni poziom usług podstawowych, czyli usług oświaty (szkoły podstawowe, gimnazja, przedszkola), opieki społecznej i usług zdrowia. Wyrównywanie poziomu życia mieszkańców miasta i gminy w jej poszczególnych rejonach polegać będzie na rozwoju sieci szkół podstawowych, gimnazjów i przedszkoli zgodnie z występującymi potrzebami, wspomaganych siecią placówek niepublicznych.

Jak wynika z prognozy demograficznej liczba dzieci i młodzieży w wieku szkolnym będzie nieznacznie się wahać (następuje już wyraźny spadek), jednak do tego czasu powinna wystarczyć dotychczasowa baza oświatowa. Wraz z rozwojem nowych osiedli miasta, aby uniknąć zbyt dalekich dojazdów do szkoły, szczególnie dla dzieci szkół podstawowych, istniałaby potrzeba realizacji szkoły podstawowej i gimnazjum.

Osobnym zadaniem jest konieczność modernizacji budynków szkół podstawowych i gimnazjów w oparciu o długofalowy program w tym zakresie.

Rozwój przestrzenny i ludnościowy miasta i gminy Trzcianka wymagać będzie nowych przychodni zdrowia wraz z rozwojem terenów mieszkaniowych, przyjmując wskaźnik 1 gabinet / 1000 mieszkańców ogółem. Jednak ze względu na występującą tendencję podpisywania kontraktów z Narodowym Funduszem Zdrowia przez prywatne zespoły lekarzy trudno obecnie sprecyzować perspektywiczne zapotrzebowanie na ten typ usług podstawowych w zakresie zadań własnych gminy.

W związku z rosnącą liczbą mieszkańców w wieku poprodukcyjnym i pogłębiającym się wskaźnikiem starości demograficznej wzrosną zadania własne gminy związane z opieką społeczną nad ludźmi starszymi. Łączy się to nie tylko ze specyficzną opieką lekarską (gerontologia), ale także zapewne ze zwiększonym zapotrzebowaniem na opiekunów społecznych i miejsca w domach opieki.

3.5. Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa

Zgodnie z art. 39 ust 5 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z 27 marca 2003 r. w planie zagospodarowania przestrzennego województwa umieszcza się inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym. W planie zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego dla terenu miasta i gminy Trzcianka przedstawiono propozycje zadań rządowych i samorządowych służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych:

- 1) z zakresu ochrony przyrody:
 - a) przywrócenie właściwego stanu prawnego dla obszarów:
 - chronionego krajobrazu „Dolina Noteci”,
 - chronionego krajobrazu „Puszcza nad Drawą”,
 - b) ustanowienie nowych form ochrony przyrody: rezerwatów przyrody, zespołów przyrodniczo-krajobrazowych, użytków ekologicznych i pomników przyrody,
 - c) objęcie ochroną obszarów węzłowych i korytarzy ekologicznych wchodzące w skład systemu powiązań ekologicznych w skali międzynarodowej, ponadregionalnej i lokalnej w ramach Krajowej Sieci Ekologicznej – ECONET-PL oraz obszarów sieci ekologicznej Natura 2000;

- 2) z zakresu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami:
 - a) ochrona i renowacja zabytków na terenie gminy oraz renowacja najwartościowszych obiektów położonych w granicach strefy ochrony konserwatorskiej miasta Trzcianka,
- 3) z zakresu publicznych usług ponadlokalnych - rozwój szkolnictwa średniego zawodowego i policealnego;
- 4) z zakresu komunikacji:
 - a) realizacja obwodnicy drogowej miasta Trzcianka w ciągu dróg wojewódzkich nr 178, 180,
 - b) realizacja międzynarodowej trasy rowerowej Euro Router R1 (z Francji do Kaliningradu);
- 5) z zakresu infrastruktury technicznej:
 - a) realizacja nowej linii energetycznej wysokiego napięcia na potrzeby zapewnienia większego bezpieczeństwa zasilania gminy i odbioru energii z elektrowni wiatrowych (przebieg linii nie został uwzględniony na rysunkach Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego; przebieg ten musi uwzględniać uwarunkowania przyrodnicze, środowiskowe i krajobrazowe, doprecyzowany zostanie w decyzji w sprawie ustalenia inwestycji celu publicznego lub w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego).

4. KIERUNKI OCHRONY WARTOŚCI I ZASOBÓW ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO MIASTA I GMINY

4.1. Kształtowanie systemu ekologicznego miasta i gminy

W niniejszym Studium sprawy środowiska przyrodniczego na terenie miasta i gminy Trzcianka, zgodnie z zapisaną w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, zasadą zrównoważonego rozwoju są priorytetowe.

Wynika z tego potrzeba ukierunkowania działań społeczności miasta i gminy na racjonalne użytkowanie krajobrazu i naturalnych zasobów przyrody. Składa się na to utrzymanie odpowiedniej jakości poszczególnych komponentów środowiska (powietrza, wody, gleby), zapewnienia trwałości ekosystemów rolniczych (agroekosystemów), łąkowych i leśnych oraz ukształtowanie ładu ekologicznego, przestrzennego i estetycznego w krajobrazie Trzcianki.

Efektom tych działań ma być podniesienie jakości życia człowieka i jego bytowania w czystym, zdrowym środowisku i pięknym otoczeniu.

Istotne znaczenie ma tu kwestia **edukacji ekologicznej**, a co za tym idzie **świadomości ekologicznej społeczeństwa**. Najlepszą drogą ekorozwoju jest kształtowanie świadomości ekologicznej dzieci i młodzieży oraz ogółu społeczeństwa, które swoją wiedzą, doświadczeniem, postępowaniem, zaangażowaniem i etyką ekologiczną będą dążyć do tworzenia modelu zrównoważonego rozwoju w zgodzie z prawami przyrody. Od poziomu edukacji ekologicznej istniejącego w szkołach oraz przychylności polityki ekologicznej gminy, zależeć będzie stan i jakość środowiska przyrodniczego miasta i gminy.

4.2. Ochrona wartości i zasobów środowiska przyrodniczego

- Dla właściwej ochrony zasobów przyrodniczych miasta i gminy Trzcianka konieczne jest przyjęcie następujących postulatów i wytycznych:

4.2.1. Ochrona powierzchni ziemi

Należy ograniczyć przekształcenie rzeźby, niszczenie skarp, niwelacje pagórków, konieczna jest rekultywacja nieczynnych wyrobisk i składowisk odpadów. Projekty rekultywacji obiektów i obszarów eksploatowanych w przyszłości powinny być sporządzone na etapie projektu technicznego inwestycji. Ochrona powierzchni ziemi powinna dotyczyć ochrony rzeźby, gleby oraz złóż wartościowych kopalin, szczególnie torfu.

W odniesieniu do rzeźby terenu postuluje się przyjęcie następujących zasad użytkowania przestrzeni:

- zachowanie „mozaikowości” krajobrazu, zwłaszcza północnej części gminy,
- obszary o dużych spadkach, dla umocnienia skarp należy obsadzić trawami, krzewami, drzewami. Nie należy prowadzić wycinki na stokach oraz karczowania. Stoki powinny być wyłączone spod zabudowy. Zasady te dotyczą przede wszystkim północnej i wschodniej części gminy, gdzie występują formy szczególnie podatne na degradację (erozję i denudację),
- ochronie powinny podlegać sylwetki układów przestrzennych miejscowości wraz z przedpolami ekspozycyjnymi.

Odnosnie gleb proponuje się przyjąć następujący sposób działania:

- dopuszcza się przeznaczenie pod zalesienie słabych gleb (V i VI klasy) oraz wieloletnich odłogów. W pierwszej kolejności zalesiane powinny być tereny sąsiadujące z terenami leśnymi (wyrównanie granicy rolno-leśnej), w strefach alimentacji wód podziemnych, na terenach podatnych na erozję gleby i w strefie wododziałowej,
- gleby klas lepszych należy chronić przed zmianą użytkowania, stosując odstępstwa jedynie w wyjątkowych, uzasadnionych i niezbędnych przypadkach.

W przypadku eksploatacji kopalin program rekultywacji powinien być opracowany na etapie wydania koncesji. Rekultywacja obszarów pokopalnianych powinna iść w kierunku przywrócenia stanu środowiska sprzed eksploatacji lub proponować włączanie wykorzystanych obiektów do systemu przyrodniczego miasta i gminy przez ich zadrzewianie, zakrzewienie, wypełnienie wodą.

4.2.2. Ochrona ekosystemów lądowych

- Szczególnej troski wymagają **ekosystemy łąkowe i torfowiskowe naturalne**, które należy chronić przed zmianą funkcji. Wskazane jest, aby w stosunku do łąk wykorzystywanych gospodarczo utrzymać tradycyjny sposób użytkowania (koszenie). Nie należy nadmiernie zmienić stosunków wodnych (osuszać terenu).
- Gospodarka na **obszarach leśnych** zasadniczo pozostaje poza gestią gminy, spoczywa bowiem na przedsiębiorstwie Lasy Państwowe. Gospodarka leśna powinna opierać się na zasadach trwałego i zrównoważonego gospodarowania. Należy odstąpić od gospodarki zrębowej na rzecz rębni częściowej i podnieść wiek rębności. Powinno się stosować odnowienia naturalne poprzez samosiewy oraz unikać linii prostych przy wyznaczaniu powierzchni zrębu, a także przewidzieć możliwość wyznaczenia nowej granicy polno-leśnej przez zalesianie nieużytków. Należy dążyć do ekstensywnego gospodarowania zasobami lasów, tworząc starodrzew. Wprowadzając nowe nasadzenia należy unikać monokultur i monolitów. Należy natomiast uwzględniać wymagania środowiska i opierać się na mapach naturalnej roślinności potencjalnej.
- W stosunku do **zieleni urządzonej** (parki, zieleńce, zieleń przydrożna) należy przyjąć zasadę ochrony konserwatorskiej, zachowawczej. W przypadku parków wiejskich (w tym podworskich) konieczne jest prowadzenie prac rewaloryzacyjnych, porządkujących układ

przestrzenny oraz uzupełniających drzewostan. Należy również określić zasady użytkowania tych obiektów i wyjaśnić sprawy własności.

Dla poprawy bilansu wodnego gleb piaszczystych, ograniczenia erozji wietrznej, ograniczenia erozji wodnej gleb położonych na zboczach konieczne jest utworzenie **systemu zadrzewień ochronnych**. Niezbędne jest wykonanie inwentaryzacji ogólnej wszystkich zadrzewień i zaprojektowanie nowych nasadzeń. Na system zadrzewień ochronnych powinny składać się pasy zadrzewieniowe pełniące funkcje:

- przeciwwietrzne, oparte o sieć dróg publicznych,
- filtru biologicznego, wzdłuż cieków, stanowiąc ich płaszcz ochronny,
- remiz śródpolnych,
- przeciwerozyjne na stokach,
- osłonowe, towarzyszące obiektom kontrastowym w krajobrazie naturalnym.

4.2.3. Zachowanie bioróżnorodności terenów gminy

Na politykę utrzymania i wzbogacania bioróżnorodności terenów miasta i gminy Trzcianka składać się będą następujące działania:

- zachowanie dużych kompleksów trwałych użytków zielonych. W przypadku zaniechania użytkowania rolniczego szczególnie podmokłych łąk, następują szybkie zmiany sukcesyjne, które prowadzą do utraty bioróżnorodności florystycznej;
- utrzymanie istniejących lasów, zadrzewień przydrożnych, śródmiejskich, parkowych, w szczególności ze starodrzewem, zadrzewień zlokalizowanych nad ciekami wodnymi oraz kęp i pasm zadrzewień w obrębie użytków zielonych i na obniżeniach terenu, gdzie wspomagają naturalną retencję wody i stanowią siedliska drobnej fauny;
- umożliwienie migracji gatunków pomiędzy obszarami o największej bioróżnorodności poprzez utworzenie ciągłego systemu terenów o znaczeniu ekologicznym;
- realizacja nowych zadrzewień zwłaszcza o znaczeniu przeciwerozyjnym na terenie gminy;
- ochrona znajdujących się na terenie gminy obszarów podmokłych, dolin cieków wodnych i wszelkich mokradeł oraz terenów wokół akwenów;
- zachowanie fragmentów naturalnych ekosystemów - temu celowi na terenie miasta i gminy odpowiadają obiekty przewidziane do ochrony jako użytki ekologiczne;
- ochrona korytarzy ekologicznych, które stanowią drogi migracji roślin i zwierząt,

- ochrona walorów krajobrazowych poprzez ochronę powierzchniową :
 - obszarów chronionego krajobrazu "Dolina Noteci" i "Puszcza nad Drawą" (przepisy uchylone w ich sprawie),
 - projektowane rezerwaty przyrody (rezerwat faunistyczno-leśny w dolinie Bukówki: ostoja bobrów, Staw Rychlicki z otaczającym cennym drzewostanem poparkowym),
 - rezerwat przyrodniczo-krajobrazowy obejmujący fragment zbocza doliny Trzcinicy (na obszarze dawnej winnicy i parku podworskiego z małym ogrodem botanicznym).
- oraz przewidziane do ochrony mniejsze obiekty: pomniki przyrody, użytki ekologiczne o dużych walorach krajobrazowych, korytarze ekologiczne, związanych z cechami geomorfologicznymi obszaru polodowcowego.

4.2.4. Ochrona wód

Należy przyjąć jako podstawową zasadę racjonalnego gospodarowania zasobami wód oraz nie ingerowania w naturalnie ukształtowane stosunki hydrologiczne.

- należy dążyć do osiągnięcia I klasy czystości wód cieków wodnych miasta i gminy, poprzez działania techniczne (kontynuacja budowy systemu kanalizacji sanitarnej z odprowadzeniem ścieków do oczyszczalni);
- bezwzględnie należy wykluczyć na obszarze całego miasta i gminy zrzut nieoczyszczonych ścieków do wód powierzchniowych;
- należy zachowywać i chronić przed zanikiem (zasypaniem, osuszaniem) wszelkie oczka wodne oraz towarzyszące im kępy zadrzewień; ochronie winny podlegać inne zadrzewienia, szczególnie zadrzewienia śródpolne;
- należy zachować naturalny bieg cieków wodnych poprzez zaniechanie prostowania i regulacji koryt;
- należy zachować istniejące stawy we wsiach i parkach podworskich, które stanowią ważny element przyrody i krajobrazu wiejskiego;
- wszelkie inwestycje mogące zmienić stosunki hydrologiczne muszą być poprzedzone oceną oddziaływania na środowisko.

Ochrona jakości wód powierzchniowych i podziemnych polegać będzie na:

- kontynuacji budowy systemu odprowadzania i oczyszczania ścieków obejmującego swym zasięgiem maksymalną część terenów osadniczych;

- wyposażeniu budynków zlokalizowanych poza terenami osadniczymi (rozproszona zabudowa zagrodowa) w indywidualne urządzenia oczyszczania ścieków m.in. w przydomowe oczyszczalnie ścieków;
- zachowaniu i rekonstrukcji naturalnego otoczenia cieków wodnych (trwałe użytki zielone w sąsiedztwie koryt cieków wodnych);
- wykluczeniu lokalizacji inwestycji zagrażających jakości wód powierzchniowych na terenie zlewni rzek.

4.3. Zalecenia dla istniejących obszarów i obiektów chronionych

4.3.1. Obszary Natura 2000

Na obszarach Natura 2000 zabrania się podejmowania działań mogących, osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000, w tym w szczególności:

- pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000,
- wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000,
- pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami.

Jeżeli przemawiają za tym konieczne wymogi nadrzędnego interesu publicznego, w tym wymogi o charakterze społecznym lub gospodarczym, i wobec braku rozwiązań alternatywnych, właściwy miejscowo regionalny dyrektor ochrony środowiska, może zezwolić na realizację planu lub działań, mogących znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000, zapewniając wykonanie kompensacji przyrodniczej niezbędnej do zapewnienia spójności i właściwego funkcjonowania sieci obszarów Natura 2000.

4.3.2. Obszary chronionego krajobrazu

W południowo-wschodniej części gminy zlokalizowano obszar chronionego krajobrazu "Dolina Noteci" - dolina rzeki chroniona była na przestrzeni od wschodniej granicy województwa wielkopolskiego do Wielenia (Rozporządzenie Wojewody Wielkopolskiego Nr 25/07 z dnia 31 października 2007 r.).

Natomiast w części północno-zachodniej zlokalizowano obszar chronionego krajobrazu "Puszcza nad Drawą" (Rozporządzenie Wojewody Wielkopolskiego Nr 2/08 z dnia 4 stycznia 2008 r. w sprawie obszarze chronionego krajobrazu „Puszcza nad Drawą”).

Przepisy powyższe zostały uchylone wyrokami sądów administracyjnych w trakcie sporządzania studium.

Na obszarach chronionego krajobrazu wprowadzone były następujące zakazy:

- 1) zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;
- 2) realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. Nr 199 poz 1227 ze zm.);
- 3) likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;
- 4) wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;
- 5) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym, przeciwpowodziowym lub przeciwsuwiskowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych;
- 6) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka;
- 7) likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych;

- 8) lokalizowania obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych, z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej.

Odstępstwo od tych zakazów mogło nastąpić tylko w obowiązujących w dniu wejścia w życie rozporządzeń miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego i decyzjach o warunkach zabudowy.

W opracowaniu ekofizjograficznym sporządzonym na potrzeby niniejszego studium zwrócono uwagę na wymienione w rozporządzeniu wytyczne w zakresie zagospodarowania przestrzennego, turystyki i wypoczynku, które dotyczą:

- 1) ochrony walorów naturalnych środowiska przyrodniczego z szczególnym uwzględnieniem krajobrazu,
- 2) ustalania dla obszaru gmin i miast ekologicznego systemu terenów otwartych,
- 3) rozwijania jednostek osadniczych w oparciu o istniejący system osadniczy i ograniczania zabudowy rozproszonej,
- 4) zakazu zabudowy na obszarach stref zalewowych rzek,
- 5) zapewnienia w zabudowie spójności krajobrazu przyrodniczego i kulturowego,
- 6) tworzenia systemu terenów zieleni miejskiej, stanowiącej uzupełnienie obszarów przyrodniczych,
- 7) wyznaczenia terenów dla lokalizacji wypoczynku pobytowego i budownictwa letniskowego,
- 8) dostosowania rozwoju turystyki do wielkości odpowiadającej odporności biologicznej środowiska,
- 9) zlikwidowania dzikiego budownictwa letniskowego na terenach przeznaczonych do ściślejszej ochrony.

4.3.3. Pomniki przyrody

Na obszarze miasta i gminy Trzcianka istnieje 45 pomników przyrody drzew pojedynczych, bądź w grupach.

W stosunku do istniejących oraz projektowanych pomników przyrody, zgodnie z art. 45 ustawy *o ochronie przyrody* z dnia 16 kwietnia 2004 r. (t.j. Dz. U. z 2013 r. poz. 627) wprowadzić można następujące zakazy:

- 1) niszczenia, uszkodzenia lub przekształcania obiektu lub obszaru;
- 2) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym lub przeciwpowodziowym albo budową, odbudową, utrzymywaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych;
- 3) uszkodzenia i zanieczyszczenia gleby;
- 4) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej;
- 5) likwidowania, zasypywania i przekształcania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych;
- 6) wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia użytkowanych gruntów rolnych;
- 7) zmiany sposobu użytkowania gruntu;
- 8) wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;
- 9) umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia nor, legowisk zwierzęcych oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;
- 10) zbioru, niszczenia, uszkodzenia roślin i grzybów na obszarach użytków ekologicznych, utworzonych w celu ochrony stanowisk, siedlisk lub ostoi roślin i grzybów chronionych;
- 11) umieszczania tablic reklamowych.

Zakazy te dotyczą także projektowanych użytków ekologicznych.

Zakazy, przedstawione powyżej nie dotyczą:

- 1) prac wykonywanych na potrzeby ochrony przyrody po uzgodnieniu z organem ustanawiającym daną formę ochrony przyrody;
- 2) realizacji inwestycji celu publicznego po uzgodnieniu z organem ustanawiającym daną formę ochrony przyrody;
- 3) zadań z zakresu obronności kraju w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa państwa;
- 4) likwidowania nagłych zagrożeń bezpieczeństwa powszechnego i prowadzenia akcji ratowniczych.

Zaleca się przede wszystkim wykonanie oceny stanu zdrowotności drzew pomnikowych (istniejących i projektowanych) i innych cennych egzemplarzy drzew oraz alei drzew,

zaprojektowanie i wykonanie zabiegów pielęgnacyjnych, a także fachowych zabiegów konserwatorskich.

4.4. Obszary i obiekty przewidziane do ochrony

Obszary i obiekty na terenie miasta i gminy Trzcianka zasługujące na prawną ochronę i powołane na podstawie ustawy o ochronie przyrody podzielić można na następujące grupy:

- rezerwaty przyrody
- użytki ekologiczne,
- pomniki przyrody.

Wszystkie zaproponowane do ochrony obiekty wymagają opracowania dokumentacji według wymogów prawnych, a następnie zatwierdzenia przez odpowiedni organ. W rozporządzeniach powołujących obiekty określone powinny zostać szczegółowe wytyczne konserwatorskie gwarantujące zachowanie walorów przyrodniczych tych obszarów.

Do czasu powołania powierzchniowych form ochrony winno ograniczyć się zmiany form użytkowania gruntów i prywatyzacji gruntów państwowych lub innych nieprywatnych terenów zaproponowanych do włączenia do użytków ekologicznych.

4.4.1. Projektowane rezerwaty przyrody

W gminie Trzcianka proponuje się do ochrony szczególnej dwa obszary:

- rezerwat faunistyczno-leśny w dolinie Bukówki: ostoja bobrów, Staw Rychlicki z otaczającym cennym drzewostanem poparkowym;
- rezerwat przyrodniczo-krajobrazowy obejmujący fragment zbocza doliny Trzciniicy (na obszarze dawnej winnicy i parku podworskiego z małym ogrodem botanicznym).

Wprowadzenie tej formy ochrony następuje na podstawie *rozporządzenia Ministra Środowiska*, wydane w oparciu o odpowiednią dokumentację przyrodniczą i zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska.

4.4.2. Użytki ekologiczne

Użytkami ekologicznymi są zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów, mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej – naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, płaty

nieużytkowanej roślinności, starorzecza, skarpy, kamieńce, siedliska przyrodnicze oraz stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania.

Dla części obszaru doliny Noteci, z uwagi na swe szczególne walory przyrodnicze planuje się objąć ochroną w formie użytku ekologicznego pod nazwą "Łęg Romanowo-Radolin", chociaż jest to teren w granicach obszaru chronionego krajobrazu i obszaru „Natura 2000”.

Proponowane użytki ekologiczne pełnią swą rolę w krajobrazie pod warunkiem zachowania ich w stanie naturalnym, z zachowaniem określonych metod postępowania uniemożliwiających ich degradację. Głównymi zagrożeniami użytków ekologicznych są:

- 1) eutrofizacja w wyniku spływu substancji biogenicznych z pól;
- 2) zmiana stosunków wodnych, osuszanie;
- 3) zmiana sposobu użytkowania gruntu - przekształcanie łąk w pola uprawne, lub zalesianie łąk;
- 4) wykaszanie trzcin, niszczenie zarośli i zadrzewień przydrożnych i śródpolnych;
- 5) przekształcanie zbiorników dla celów gospodarki rybackiej;
- 6) stopniowy zanik obiektów położonych na gruntach rolniczych w wyniku prac polowych i zaorywania ich obrzeży;
- 7) zasypywanie i zaśmiecanie;
- 8) pobór kopalin - zwłaszcza torfu.

Wskazania konserwatorskie i planistyczne dla użytków ekologicznych:

- zaprzestanie wycinania pozostałych drzew,
- rehabilitacja i przywrócenie zalesień terenu,
- porządkowanie dysharmonijnego krajobrazu,
- utrzymanie wysokiego poziomu uwilgotnienia, umożliwiającego zachowanie zbiorowisk charakterystycznych dla terenów podmokłych oraz torfowisk.

4.4.3. Pomniki przyrody

Do obiektów przyrody ożywionej zasługującej na ochronę zaliczono okazałe drzewa lub grupy drzew wykazujące szczególne walory przyrodnicze (wiek, wymiary, kształt pokrój korony).

Szczegółową informację w tym zakresie i obowiązujące zasady określono w części I opracowania w pkt. 5.8.3.

4.5. Korytarze ekologiczne

W wyniku przeprowadzonej analizy uwarunkowań przyrodniczych na terenie miasta i gminy Trzcianka, wyznacza się korytarze ekologiczne, obejmujące tereny wzdłuż doliny rzeki Noteci i doliny rzek Łomnicy i Bukówki.

Celem ochrony jest zachowanie kompleksu krajobrazowego i przyrodniczego z roślinnością łąkową oraz wodną i bagienną a także ochrona istniejącego układu biotopów w dolinie cieków wodnych.

Należy wprowadzić zakaz osuszania terenów oraz ograniczyć do minimum lokalizację zabudowy.

Wskazania konserwatorskie i planistyczne na terenie korytarzy ekologicznych:

- wprowadzanie zadrzewień kępowych,
- ekstensywne użytkowanie rolnicze,
- opracowanie programu użytkowania zbiorowisk roślinnych na zboczach i dnie doliny,
- usunięcie odpadów i zanieczyszczeń,
- komponowanie ewentualnej zabudowy, zgodnie z wymogami ochrony walorów krajobrazowych.

4.6. Zasady ochrony populacji, siedlisk i stanowisk gatunków roślin chronionych oraz zagrożonych i rzadkich

W odniesieniu do dziko występujących roślin podlegających ochronie ścisłej i częściowej obowiązują liczne zakazy, ograniczenia i wskazania określone w ustawie *o ochronie przyrody* z dnia 16 kwietnia 2004 r. (t.j. Dz. U. z 2013 r. poz. 627) oraz w § 6 Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 9 lipca 2004 r. w sprawie gatunków dziko występujących roślin objętych ochroną (Dz. U. Nr 168, poz. 1764). W załączniku nr 1 do powyższego rozporządzenia wymienia się gatunki zwierząt, dla których wymagane jest wyznaczenie stref ochronnych miejsc ich rozrodu i regularnego przebywania. Strefy ochrony

ostoi oraz stanowisk roślin objętych ochroną gatunkową wyznacza Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska.

W celu trwałego zachowania populacji gatunków podlegających ochronie ścisłej i częściowej oraz gatunków zagrożonych i rzadkich oraz zachowania ich stanowisk wymagane jest zachowanie i kształtowanie biotopów, w których one występują - poprzez wprowadzanie, stosowanie i utrzymanie tradycyjnych form użytkowania i gospodarowania na tych obszarach, szczególnie ostrożne wykonywanie prac gospodarczych w lasach.

Zaleca się nie wprowadzanie zabudowy w rejony i w bezpośrednie sąsiedztwo stanowisk gatunków zagrożonych i rzadkich oraz objętych ochroną.

Na podstawie danych zawartych w operatach glebowo-siedliskowych, informacji uzyskanych od pracowników administracji Nadleśnictwa i obserwacji pracowników BULiGL, zestawiono orientacyjną listę gatunków chronionych roślin i zwierząt występujących na obszarze Nadleśnictw.

4.6.1. Roślinność

Mchy i porosty

Stwierdzono występowanie 11 gatunków mchów z rodzajów: Polytrichum - 3, Dicranum - 2, Entodon - 1, Catharinaea - 1, Hypnum - 1, Mium - 2, Sphagnum -1.

Z porostów stwierdzono występowanie z rodzaju Cladonia - 6, Cetraria - 1 gatunek.

Rośliny naczyniowe

W lasach Nadleśnictwa Trzcianka występuje co najmniej 25 gatunków drzew, w tym 7 obcych:

Sosna Banksa - Pinus Banksiana, Sosna czarna - Pinus nigra, Sosna smołowa - Pinus rigida, Sosna wejmutka - Pinus strobus, Daglezja zielona - Pseudotsuga taxifolia, Dąb czerwony - Quercus rubra, Akacja - Robinia pseudoacacia, Klon jesionolistny - Acer negundo. Stwierdzono występowanie około 200 gatunków roślin zielnych.

4.6.2. Fauna

Na obszarze Nadleśnictwa Trzcianka zaobserwowano występowanie następujących gatunków zwierząt:

- ***Owady***

Biegacze: *Carabus* sp.

Kozioróg dębosz *Cerambyx cerdo*

Trzmiele *Bombus* sp.

▪ **Płazy**

Kumak nizinny *Bombina variegata*

Ropucha szara *Bufo bufo*

Rzekotka drzewna *Hyla arborea*

Żaba jeziorkowa *Rana lessonae*

Żaba wodna *Rana esculenta*

Żaba trawna *Rana teneporaria*

Żaba moczarowa *Rana arvalis*

▪ **Gady**

Jaszczurka zwinka *Lacerta agillis*

Jaszczurka żyworodna *Lacerta vivipara*

Padalec zwyczajny *Anguis fragilis*

Zaskroniec zwyczajny *Natrix natrix*

Żmija zygzakowata *Vipera berus*

▪ **Ptaki**

Bocian biały *Ciconia ciconia*

Bocian czarny *Ciconia nigra*

Żuraw *Grus grus*

Kania czarna *Milvus migrans*

Kania ruda *Milvus milvus*

Myszołów *Buteo buteo*

Jastrząb *Accipiter gentilis*

Kukułka *Cuculus canorus*

Zimorodek *Alcedo atthis*

Dzięcioł duży *Dryocopus martnes*

Dzięcioł czarny *Dendrocopus major*

Sowa uszata *Asio otus*

Łabędź niemy *Cygnus olor*

▪ **Ssaki**

Jeż europejski *Erinaceus europeus*

Kret europejski *Talpa europea*

Wydra *Lutra Lutra*

Bóbr europejski *Castor fiber*

Gronostaj *Mustela arminea*

Łasica łąska *Mustela nivalis*

Wiewiórka pospolita *Sciurus vulgans*

Gacek wielkouch *Plecotus auhtus*

4.6.3. Zbiorniki wodne, torfowiska, łąki śródlądne podlegające ochronie prawnej

Zgodnie z zapisami art. 3 ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych z dnia 3 lutego 1995 r. (tj. Dz. U. z 2004r. Nr 121 poz. 1266 ze zm.) i art. 13 ustawy o lasach z dnia 28 września 1991 r. (tj. Dz. U. z 2011 r. Nr 12, poz. 59 ze zm.) ochronie polegającej na zachowaniu w stanie naturalnym podlegają:

- śródpolne i śródlądne oczka wodne o powierzchni do 1 ha,
- torfowiska na gruntach rolnych i śródlądne,
- pozostałe naturalne bagna i łąki na terenach śródlądnych.

Wobec powyższych obiektów zakazana jest ingerencja zakłócająca naturalne procesy i mogąca doprowadzić do zachwiania równowagi przyrodniczej lub ograniczenia różnorodności biologicznej. W szczególności nie należy:

- wykonywać w odniesieniu do tych obiektów (także w ich sąsiedztwie) prac melioracyjnych wpływających negatywnie na ich stosunki wodne (w szczególności obniżających poziom wód),
- oddawać w dzierżawę oczek wodnych w celu ich wykorzystania rybackiego wiążącego się z niszczeniem roślinności wodnej i przybrzeżnej oraz zmianą właściwości fizykochemicznych wód,
- niszczyć roślinności przybrzeżnej oraz zarośli i zadrzewień przywodnych,
- wykonywać w sąsiedztwie zrębów zupełnych,
- zalesiać łąk i muraw ciepłolubnych,
- zezwalać na eksploatację torfu.

Lasy ochronne

Zgodnie z § 1 rozporządzenia MOŚNiL z dnia 25 sierpnia 1992 r. w *sprawie szczegółowych zasad i trybu uznawania lasów za ochronne oraz szczegółowych zasad prowadzenia w nich gospodarki leśnej* (DZ.U. z 1992r. Nr 67 poz.337) za ochronne mogą być uznane m. in. lasy, które:

- chronią glebę (lasy glebochronne),
- chronią zasoby wód (lasy wodochronne),
- stanowią cenne fragmenty rodzimej przyrody.

Wszystkie obszary leśne w strefie krawędziowej dolin, wzdłuż cieków i na obrzeżu kompleksów źródliskowych powinny uzyskać kwalifikację lasów ochronnych.

4.7. Stanowiska rozrodu i stałego przebywania zwierząt gatunków chronionych

Po odnalezieniu stanowisk rozrodu i stałego bytowania zwierząt gatunków chronionych powinno się wyznaczyć i zgłosić strefy ochronne. Zgodnie z przepisami ustawy *o ochronie przyrody* z dnia 16 kwietnia 2004 r. (tj. Dz. U. z 2013 r. poz. 627) powinny być uznane przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska za strefy ochrony ostoi, miejsc rozrodu i regularnego przebywania zwierząt objętych ochroną gatunkową.

4.8. Ochrona wód powierzchniowych

Do ogólnych zaleceń ochrony wód i torfowisk należą:

- zachowanie układów hydrologicznych w niezmienionym stanie, utrzymanie naturalnego stałego poziomu wód w zbiornikach wodnych i na torfowiskach oraz kształtującego się w sposób samorzutny poziomu wód w rzekach i ciekach wodnych,
- kategoriyczny zakaz odwadniania torfowisk oraz terenów podmokłych uznanych za obiekty chronione różnych kategorii, zapobieganie eutrofizacji spowodowanej antropopresją, kontrolowanie gospodarki wodnej i ściekowej.

Ochrona wód musi być realizowana przez maksymalne ograniczenia zrzutów zanieczyszczeń (szczególnie substancji biogenych, organicznych i toksycznych) zarówno do gruntu jak i do wód powierzchniowych. Planowane rozwiązania przestrzenne w zakresie gospodarki ściekowej powinny uwzględnić:

- objęcie wszystkich możliwych obszarów zbiorczą kanalizacją sanitarną z odprowadzeniem ścieków do oczyszczalni,
- dopuszczenie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego odprowadzenia ścieków do zbiorników bezodpływowych tylko jako rozwiązania tymczasowego; do czasu wybudowania sanitarnej kanalizacji zbiorczej,
- dopuszczenie docelowego indywidualnego oczyszczania ścieków w przydomowych oczyszczalniach lub odprowadzenie ich do zbiorników bezodpływowych tylko na obszarach, które z uzasadnionych ekonomicznie względów nie zostaną przewidziane do objęcia zbiorczą kanalizacją sanitarną, przy czym lokalizowanie oczyszczalni przydomowych musi być dodatkowo ograniczone do miejsc, na których odprowadzenie ścieków do gruntu nie będzie zagrażało jakości wód podziemnych lub powierzchniowych (szczególnie w obrębie stref ochronnych ujęć i zbiorników wód powierzchniowych i podziemnych),
- kompleksowe rozwiązanie odprowadzania ścieków opadowych z ciągów komunikacyjnych, placów i parkingów oraz oczyszczenie ich zgodnie z obowiązującymi przepisami,
- zakaz rolniczego wykorzystania ścieków w strefach ochronnych ujęć i zbiorników wód powierzchniowych i podziemnych.

Konieczne jest także rozdzielanie terenów przyległych do wód powierzchniowych, przeznaczonych pod budowę i rekreację niepubliczną. W postępowaniu tym należy uwzględnić Prawo wodne, które:

- zabrania groduzenia nieruchomości przyległych do powierzchniowych wód publicznych w odległości mniejszej niż 1,5 m od linii brzegu,
- zabrania uniemożliwiania lub zakazywania przechodzenia przez ten obszar.

Zakazy, o których mowa nie dotyczą m.in. groduzenia obrębów hodowlanych ustanowionych na podstawie przepisów Ustawy o rybactwie śródlądowym.

4.9. Ochrona kopaliny i wód podziemnych

Podstawowe zalecenia ochronne kopaliny:

- eksploatację złoża kopaliny prowadzi się w sposób gospodarczo uzasadniony, przy zastosowaniu środków ograniczających szkody w środowisku i przy zapewnieniu racjonalnego wydobycia i zagospodarowania kopaliny,
- podejmujący eksploatację złóż kopaliny lub prowadzący tę eksploatację jest obowiązany przedsięwziąć środki niezbędne do ochrony zasobów złoża, jak również do ochrony powierzchni ziemi oraz wód powierzchniowych i podziemnych, sukcesywnie prowadzić,
- rekultywację terenów poeksploatacyjnych oraz przywracać do właściwego stanu inne elementy przyrodnicze,
- podstawowym wymogiem pozwalającym na racjonalne gospodarowanie wodami podziemnymi jest bilans wodno-gospodarczy pozwalający na utrzymanie właściwych relacji między zasobami dyspozycyjnymi wód podziemnych i ich poborem,
- niewłaściwe proporcje w tym względzie mogą doprowadzić do wyczerpywania zasobów wód podziemnych i w konsekwencji do ich deficytu.

Dla ochrony wód podziemnych, a zwłaszcza ich jakości niezbędne jest prowadzenie ciągłego monitoringu, zarówno regionalnego, jak i lokalnego. Monitoring w sieci regionalnej ma za zadanie badanie jakości wód na obszarach i na poziomach wodonośnych, które mają znaczne ilości zasobów istotnych dla gospodarki województwa, są przeeksploatowane, podlegają lub będą podlegać intensywnej antropopresji – co może spowodować zmianę jakości tych wód;

Dla miasta i gminy zasadnicze znaczenie ma monitoring lokalny, którego zadaniem jest badanie wpływu potencjalnych ognisk zanieczyszczeń na jakość wód podziemnych. Monitoring lokalny tworzyć należy wokół największych ognisk zanieczyszczeń takich jak:

- składowiska odpadów,
- duże zakłady przemysłowe,
- stacje paliw.

Monitoring niezbędny jest także wokół dużych ujęć wody w formie sieci osłonowej. Sieć monitoringu lokalnego jest finansowana przez właścicieli obiektów stanowiących zagrożenie dla wód podziemnych lub przez użytkowników wód.

Za podstawowe kierunki działań należy uznać:

- modernizację stacji uzdatniania wody i sieci wodociągowych,
- budowę nowych ujęć wody,
- maksymalne ograniczenie poboru wód podziemnych do celów przemysłowych,
- uwzględnienie w cenie wody jej realnej wartości, w tym ochronę jej zasobów.

Wody podziemne zagrożone są przez brak dostatecznie uporządkowanej gospodarki ściekowej w terenach zurbanizowanych, niekontrolowane pozbywanie się ścieków na terenach wsi, brak systemu racjonalnego wykorzystania gnojowicy jako nawozu, rolnicze zanieczyszczenia obszarowe.

Na terenach ochrony bezpośredniej ujęć wód podziemnych oraz powierzchniowych zabronione jest użytkowanie gruntów do celów niezwiązanych z eksploatacją ujęcia wody.

Na terenie ochrony bezpośredniej ujęć wód należy:

- odprowadzać wody opadowe w sposób uniemożliwiający przedostawanie się ich do urządzeń służących do poboru wody,
- zagospodarować teren zielenią,
- odprowadzać poza granicę terenu ochrony bezpośredniej ścieki z urządzeń sanitarnych, przeznaczonych do użytku osób zatrudnionych przy obsłudze urządzeń służących do poboru wody,

- ograniczyć do niezbędnych potrzeb przebywanie osób niezatrudnionych przy obsłudze urządzeń służących do poboru wody.

Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego musi uwzględniać ograniczenia w użytkowaniu terenu w strefach ochronnych ujęć wód podziemnych i głównych zbiorników wód podziemnych.

Kierunki działań to:

- stworzenie i realizacja programów porządkowania gospodarki ściekowej z uwzględnieniem racjonalizacji zużycia wody;
- stosowanie rozwiązań indywidualnych przy zabudowie rozproszonej, przy czym lokalizowanie oczyszczalni przydomowych musi być dodatkowo ograniczone do miejsc, na których odprowadzenie ścieków do gruntu nie będzie zagrażało jakości wód podziemnych;
- racjonalizacja dawek gnojowicy poprzez budowę odpowiednio dużych zbiorników naziemnych, stosowanie maszyn rozpraszających i skuteczny nadzór administracyjny;
- dostosowanie lokalizacji nowych obiektów, szczególnie tych uciążliwych dla środowiska, do struktur hydrogeologicznych;
- upowszechnienie w krajobrazie rolniczym barier biogeochemicznych;
- upowszechnienie stosowania kodeksu dobrych praktyk rolniczych (KDPR), w tym nowoczesnych systemów nawożenia;
- zmniejszanie powierzchni uszczelnionej wywołującej zaburzenia odpływu wody z terenów zurbanizowanych.

Kierunki działań to także modernizacja układów melioracyjnych i ich eksploatacja całkowicie eliminująca jednostronne odwodnienia, upowszechnienie lokalnych rozwiązań odbioru wód deszczowych na terenach o mniej zwartej zabudowie.

W zakresie ochrony powierzchni ziemi podstawowe problemy wiążą się z eksploatacją kopalni, wpływem rolnictwa, rosnącym udziałem powierzchni uszczelnionej w wyniku inwestycji budowlanych i drogowych oraz gromadzeniem stałych odpadów (komunalnych, przemysłowych, w tym niebezpiecznych) bez właściwego zabezpieczenia.

W dalszych pracach planistycznych zarówno eksploatacja wód podziemnych jak i eksploatacja powierzchniowa złóż musi być określona w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, które ustalą zasady ochrony złóż, rekultywacji obszarów powyrobowiskowych.

4.10. Kierunki zagospodarowania złóż kopalin

- **Złóża kruszywa naturalnego**

Przewiduje się eksploatację złoża zlokalizowanego w rejonie wsi Stobno oraz miasta Trzcianka. Wielkość wydobycia zostanie utrzymana na dotychczasowym poziomie. Zasoby operatywne wynoszą kat. B – 1,933 tys. m³, w kat. C1- 930 tys. m³ wystarczą na około 20 lat.

W okolicach Trzcianki znajdują się nieczynne wyrobiska, nie mogą jednak stanowić bazy surowcowej ze względu na położenie w strefie bezpośredniej ochrony ujęć wody dla miasta.

- **Złóża torfów**

- **obszary perspektywiczne:** w latach 60-tych udokumentowano dwa złoża torfu. Znajdują się one w okolicy Kotunia oraz w dolinie Łomnicy. Istnieje jeszcze kilkanaście innych złóż udokumentowanych wstępnie. Jednak ze względu na bardzo znaczącą rolę, jaką spełniają torfowiska i obszary bagienne w obrazie biocenoz i retencji zasobów wodnych ich eksploatacja nie jest racjonalnie uzasadniona.

- **Złóża kredy jeziornej**

W okolicach miejscowości Wrząca występuje złożo Kredy Jeziornej wydobywanej do lat 50-tych ubiegłego wieku w celach rolniczych. Ze względu na ochronę tego miejsca eksploatacja zasobów została wstrzymana.

- **Węgiel brunatny**

W rejonie Trzcianki występują złoża węgla brunatnego, głównie w okolicy Trzcianki, Runowa i Siedliska. Wielkość zasobów określa się na 226 mln ton. Węgiel znajduje się na głębokości od 18 do 60 m pod powierzchnią terenu przy grubości złoża od 2 do 6 m. Mimo pozornie dogodnych warunków eksploatacji w systemie odkrywkowym, z uwagi na uwarunkowania przyrodnicze, ekonomiczne i techniczne nie uwzględnia się ich w rozwoju gminy. W przypadku eksploatacji węgla metodą odkrywkową nastąpiłyby nieodwracalne zakłócenia stosunków wodnych – powstanie leja depresyjnego i przesuszenie kompleksów leśnych.

Na terenach wiejskich gminy można zezwolić na eksploatację odkrywkową kruszyw pospolitych wyłącznie drogą sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, pod

warunkiem zachowania wymogów przepisów odrębnych dotyczących ochrony środowiska i ograniczenia ingerencji w krajobraz poprzez właściwe zaplanowanie zazielenienia terenu.

4.11. Ochrona przed hałasem

Prawidłowe kształtowanie klimatu akustycznego jest jednym z podstawowych zadań w ochronie środowiska. Potrzeba zachowania odpowiednich standardów dotyczących klimatu akustycznego wynika przede wszystkim z potrzeb i praw stałych mieszkańców gminy Trzcianka, zgodnie z założeniami „Planu zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego”.

4.11.1. Dopuszczalne wartości poziomu hałasu w środowisku zewnętrznym dla terenu miasta i gminy Trzcianka

Wymagania dotyczące klimatu akustycznego w środowisku określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2004 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2007 r. Nr 120 poz. 826 z późn. zmian.). Dla klas terenu wyróżnionych ze względu na sposób zagospodarowania i pełnione funkcje rozporządzenie podaje dopuszczalny poziom równoważny hałasu w porze dziennej (6.00 – 22.00) i nocnej (22.00 – 6.00), dla poszczególnych rodzajów źródeł hałasu:

- dróg i linii kolejowych,
- linii elektroenergetycznych,
- startów, przelotów i lądowań statków powietrznych,
- pozostałych obiektów i grup źródeł hałasu.

Działania podejmowane w celu poprawy klimatu akustycznego na terenach zdegradowanych akustycznie winny koncentrować się w pierwszej kolejności na tzw. terenach zagrożonych hałasem.

Tabela 1.

Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku powodowanego przez poszczególne grupy źródeł hałasu, z wyłączeniem hałasu powodowanego przez starty, lądowania i przeloty statków powietrznych oraz linie elektroenergetyczne, wyrażone wskaźnikami $L_{Aeq D}$ i $L_{Aeq N}$, które to wskaźniki mają zastosowanie do ustalania i kontroli warunków korzystania ze środowiska, w odniesieniu do jednej doby

Lp.	Rodzaj terenu	Dopuszczalny poziom hałasu w[dB]
-----	---------------	----------------------------------

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY TRZCIANKA

		Drogi lub linie kolejowe ¹⁾		Pozostałe objekty i działalność będąca źródłem hałasu	
		L_{Aeq} D przedział czasu odniesienia równy 16 godzinom	L_{Aeq} N przedział czasu odniesienia równy 8 godzinom	L_{Aeq} D przedział czasu odniesienia równy 8 najmniej korzystnym godzinom dnia kolejno po sobie następującym	L_{Aeq} N przedział czasu odniesienia równy 1 najmniej korzystnej godzinie nocy
1	a) Strefa ochronna „A” uzdrowiska b) Tereny szpitali poza miastem	50	45	45	40
2	a) Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej b) Tereny zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży ²⁾ c) Tereny domów opieki społecznej d) Tereny szpitali w miastach	61	56	50	40
3	a) Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego b) Tereny zabudowy zagrodowej c) Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe ²⁾ d) Tereny mieszkaniowo-usługowe	65	56	55	45
4	Tereny wstrefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców ³⁾	68	60	55	45

Objaśnienia:

1) Wartości określone dla dróg i linii kolejowych stosuje się także dla torowisk tramwajowych poza pasem drogowym i kolei linowych.

2) W przypadku niewykorzystywania tych terenów, zgodnie z ich funkcją, w porze nocy, nie obowiązuje na nich dopuszczalny poziom hałasu w porze nocy.

3) Strefa śródmiejska miast powyżej 100 tys. mieszkańców to teren zwartej zabudowy mieszkaniowej z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych. W przypadku miast, w których występują dzielnice o liczbie mieszkańców powyżej 100 tys., można wyznaczyć w tych dzielnicach strefę śródmiejską, jeżeli charakteryzuje się ona zwartą zabudową mieszkaniową z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych.

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY TRZCIANKA

Tabela 2.

Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku powodowanego przez poszczególne grupy źródeł hałasu, z wyłączeniem hałasu powodowanego przez starty, lądowania i przeloty statków powietrznych oraz linie elektroenergetyczne, wyrażone wskaźnikami L_{DWN} i L_N , które to wskaźniki mają zastosowanie do prowadzenia długookresowej polityki w zakresie ochrony przed hałasem

Lp.	Rodzaj terenu	Dopuszczalny długookresowy średni poziom dźwięku A w dB			
		Drogi lub linie kolejowe ¹⁾		Pozostałe obiekty idziałalność będąca źródłem hałasu	
		L_{DWN} przedział czasu odniesienia równy wszystkim dobom w roku	L_N przedział czasu odniesienia równy wszystkim porom nocy	L_{DWN} przedział czasu odniesienia równy wszystkim dobom w roku	L_N przedział czasu odniesienia równy wszystkim porom nocy
1	a) Strefa ochronna „A” uzdrowiska b) Tereny szpitali poza miastem	50	45	45	40
2	a) Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej b) Tereny zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży c) Tereny domów opieki społecznej d) Tereny szpitali w miastach	64	59	50	40
3	a) Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego b) Tereny zabudowy zagrodowej c) Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe d) Tereny mieszkaniowo-usługowe	68	59	55	45
4	Tereny w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców ²⁾	70	65	55	45

Objaśnienia:

- 1) Wartości określone dla dróg i linii kolejowych stosuje się także dla torowisk tramwajowych poza pasem drogowym i kolei linowych.
- 2) Strefa śródmiejska miast powyżej 100 tys. mieszkańców to teren zwartej zabudowy mieszkaniowej z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych. W przypadku miast, w których występują dzielnice o liczbie mieszkańców powyżej 100 tys., można wyznaczyć w tych dzielnicach strefę śródmiejską, jeżeli charakteryzuje się ona zwartą zabudową mieszkaniową z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych.

4.11.2. Dopuszczalne wartości poziomu hałasu w środowisku zewnętrznym dla terenu miasta i gminy Trzcianka

Sformułowanie konkretnych kryteriów poprawności klimatu akustycznego środowiska dla poszczególnych obszarów na terenie miasta i gminy Trzcianka wymaga powiązania zapisów przedstawionego wyżej Rozporządzenia, podającego wartości dopuszczalne poziomu równoważnego hałasu w środowisku z ustaleniami dotyczącymi przeznaczenia terenu. Spośród wielu kategorii terenu wyróżnionych w dokonanej inwentaryzacji, tylko część podlega ochronie akustycznej. Należą do nich:

- **tereny mieszkaniowe jednorodzinne** – dopuszczalny poziom równoważny hałasów komunikacyjnych 61/56 dB (pora dzienna/pora nocna),
- **tereny mieszkaniowo-usługowe** – dopuszczalny poziom równoważny hałasów komunikacyjnych 65/56 dB (pora dzienna/pora nocna),
- **tereny mieszkaniowe wielorodzinne** – dopuszczalny poziom równoważny hałasów komunikacyjnych 65/56 dB (pora dzienna/pora nocna),
- **tereny zabudowy zagrodowej** – dopuszczalny poziom równoważny hałasów komunikacyjnych 65/56 dB (pora dzienna/pora nocna),
- **tereny usług związanych z służbą zdrowia i oświatą** – dla terenu szpitala w mieście oraz terenów zabudowy związanej z wielogodzinnym pobytem dzieci i młodzieży (przedszkola, szkoły, internaty) oraz domów opieki – dopuszczalny poziom hałasów komunikacyjnych 61/56 dB (pora dzienna/pora nocna),
- **tereny rekreacyjno-wypoczynkowe** – dopuszczalny poziom hałasów komunikacyjnych 65/56dB (pora dzienna/pora nocna).

Dopuszczalne wartości poziomu równoważnego hałasu pochodzącego od innych źródeł (z wyłączeniem linii elektroenergetycznych i hałasów lotniczych) dla poszczególnych, wyżej wymienionych kategorii terenu są odpowiednio mniejsze (o 5-10 dB), zgodnie z zapisami obowiązującego Rozporządzenia.

4.11.3. Identyfikacja głównych źródeł hałasu na terenie gminy

Najistotniejszy wpływ na warunki akustyczne w środowisku zewnętrznym na terenie gminy ma sieć połączeń komunikacji drogowej i kolejowej, w szczególności drogi wojewódzkie:

- nr 178 Wałcz – Trzcianka – Czarnków – Oborniki,
- nr 180 Kocień Wlk. – Trzcianka – Piła,
- nr 153 Siedlisko (droga nr 180) – Runowo-Gajewo-Ciszkowo-Goraj-Lubasz,
- nr 309 Droga nr 180 – Średnica – Jędrzejewo.

Dwie pierwsze drogi te przebiegają m.in. przez miasto Trzcianka, które nie posiada obwodnicy. Ponadto każda z wymienionych dróg przecina tereny mniejszych miejscowości takich jak: Niekursko, Siedlisko, Wrząca, Stobno.

Ze względu na niekorzystny układ komunikacyjny, dotyczący między innymi krzyżujących się dróg w centrum miasta zaproponowano zmianę układu drogowego na terenie miasta i gminy.

Obejmuje ona realizację obwodnicy miasta stanowiącą połączenie komunikacyjne pomiędzy drogami wojewódzkimi nr 178 i 180.

Lokalny wpływ na klimat akustyczny wywierać mogą obiekty przemysłowe i rzemieślnicze. Problemy związane z ich ewentualną uciążliwością winny być eliminowane na podstawie obowiązujących przepisów. Obowiązek podejmowania stosownych działań w tym zakresie spoczywa na powodujących uciążliwości.

Przypadki nadmiernej ekspozycji na hałas dotyczą najpowszechniej zabudowy mieszkaniowej, m.in. w mieście – części zabudowy jednorodzinnej i wielorodzinnej położonej w zasięgu oddziaływania dróg wojewódzkich oraz linii kolejowej.

Z mniejszych miejscowości najbardziej narażone na działanie hałasu są: Stobno, Wrząca, Niekursko

Obszary objęte przekroczeniami dopuszczalnych wartości poziomu hałasu zlokalizowane są w niewielkich odległościach od dróg.

Analiza proponowanego przebiegu obwodnicy miasta wykazuje, że ze względu na wytyczenie trasy w przeważającej większości na terenach pól i łąk, tj. na terenach nie podlegających ochronie akustycznej, realizacja inwestycji nie spowoduje konfliktów

akustycznych w środowisku. W przypadku stwierdzenia przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu na terenach podlegających ochronie akustycznej zlokalizowanych w sąsiedztwie planowanej obwodnicy, należy zastosować rozwiązania ograniczające emisję hałasu na tych terenach co najmniej do poziomów dopuszczalnych, np. ekrany akustyczne, pasy zieleni izolacyjnej.

Na terenie miasta i gminy hałas powodowany eksploatacją linii kolejowej nie powinien powodować szczególnych konfliktów akustycznych. Ruch kolejowy – osobowy wykazuje niewielkie natężenie (których część kursuje od poniedziałku do soboty), dlatego uciążliwość z tego tytułu nie powinna być mocno odczuwalna dla mieszkańców. Bardziej szczegółowej analizie wymaga hałas powodowany eksploatacją linii kolejowej wykorzystywanej dla ruchu towarowego.

Do istotnych źródeł hałasu należeć będzie planowany zespół elektrowni wiatrowych. Na rysunku studium określono jego lokalizację odnoszącą się do złożonych przez inwestorów wniosków.

Z uwagi na konieczność generalizacji zapisów studium, na rysunku studium określono rejon lokalizacji inwestycji pozyskujących energię elektryczną wyprodukowaną z odnawialnych źródeł energii obejmujący także obszary zurbanizowane. W miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego należy określić szczegółową lokalizację wież elektrowni wiatrowych, uwzględniającą ich położenie względem terenów podlegających ochronie przed hałasem, aby nie dopuścić do przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu określonych w przepisach odrębnych.

Diagnoza klimatu akustycznego środowiska wymaga szczegółowej analizy, wykonywanej na potrzeby indywidualnych zagadnień projektowych.

Zgodnie z wymogami obowiązujących przepisów strefy oddziaływania akustycznego źródeł hałasu dla terenów zabudowanych lub przewidzianych pod zabudowę określa się dla punktów obserwacji na wysokości kondygnacji najbardziej narażonej na hałas (poziom hałasu rośnie do pewnej wysokości nad poziomem gruntu). Dla terenów projektowanej zabudowy wysokości te wynoszą 4 m lub 10 m, w zależności od rodzaju zabudowy. Dla tak określonej wysokości punktów obserwacji ekranowanie jest mniejsze niż w pobliżu powierzchni terenu. W przypadku elementów ekranujących o wysokości porównywalnej lub mniejszej od wysokości punktów obserwacji, ich wpływ na propagację hałasu może być niewielki lub nie występuje.

W strukturze urbanistycznej miasta i mniejszych miejscowościach dominuje zabudowa o małych i średnich wysokościach, często o niewielkiej gęstości, stąd jej ekranującego działania nie można przeceniać. Równocześnie obecność zabudowy wprowadza możliwość odbić fali akustycznej od elewacji budynków, wpływającą na podwyższenie wartości poziomu hałasu w punktach obserwacji, zmniejszając efekt ewentualnego ekranowania fali dźwiękowej.

Naturalne bariery zieleni wysokiej mogą wywierać istotny wpływ na propagację hałasu jedynie w przypadku występowania w postaci szerokich i zwartych pasów, nie zmieniających swych własności w poszczególnych porach roku (utrata liści).

5. KIERUNKI OCHRONY WARTOŚCI I ZASOBÓW ŚRODOWISKA KULTUROWEGO

Ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z dnia 23 lipca 2003 r. (Dz. U. z 2003 r. Nr 162, poz. 1568 ze zm.) zobowiązuje wszystkich obywateli do ochrony dóbr kultury, natomiast samorząd terytorialny zobowiązuje do zapewnienia w tym celu warunków prawnych, organizacyjnych i finansowych.

Generalne cele ochrony obejmujące:

- ochronę dziedzictwa kulturowego miasta i gminy,
- utrzymanie i wyeksponowanie zachowanych zasobów krajobrazu kulturowego i jego struktury,
- zachowanie i kształtowanie wysokiej jakości środowiska antropogenicznego i zapewnienie jego trwałego użytkowania,

mogą być osiągnięte poprzez realizację następujących celów szczegółowych:

1. *Ochrona przestrzennych wartości krajobrazu kulturowego:*

- utrzymanie historycznie ukształtowanej struktury osadniczej i sieci dróg,
- utrzymanie charakterystycznych przekrojów i nawierzchni istniejącego układu dróg,
- utrzymanie historycznych układów przestrzennych wsi, zasad lokalizacji zabudowy i zagospodarowania terenu, wypełnienie tradycyjnej niwy siedliskowej,

- utrzymanie i rewaloryzacja historycznej zabudowy układu przestrzennego miasta oraz rehabilitacja i rewaloryzacja przestrzeni zdeformowanych i zdegradowanych w okresie powojennym,
- zachowanie w dobrym stanie technicznym i estetycznym dominant kulturowych i krajobrazowych,
- kontynuowanie tradycji w kształtowaniu krajobrazu kulturowego i nawiązanie do historycznych i regionalnych rozwiązań w jego kształtowaniu,
- przeciwdziałanie bezplanowej i chaotycznej parcelacji terenu,
- przeciwdziałanie zaśmiecaniu krajobrazu kulturowego nowymi lokalizacjami budowli substandardowych (barakami, tymczasowymi pawilonami usługowymi, przyczepami kempingowymi, mało estetycznymi obiektami technicznymi, agresywnymi formami reklamy),
- ograniczenie lokalizacji obiektów wymagających makroniwelacji i znacznych przekształceń topografii terenu.

2. *Ochrona wartości obiektów kultury materialnej:*

- ochrona przed dewastacją wartościowych stanowisk archeologicznych,
- utrzymanie i eksponowanie cmentarzysk posiadających charakterystyczną formę krajobrazową,
- zachowanie w dobrym stanie technicznym i estetycznym: kościołów, szkół, obiektów usługowych, produkcyjnych, zespołów dworsko-folwarcznych oraz zewidencjonowanej zabudowy zagrodowej i innych elementów zagospodarowania i wyposażenia miejscowości,
- utrzymanie i eksponowanie układów przestrzennych siedlisk, pomników i krzyży, urządzeń technicznych i komunikacyjnych,
- utrzymanie i wyeksponowanie układów komponowanej zieleni parków, cmentarzy oraz obsadzeń przydrożnych i śródpolnych,
- utrzymanie i eksponowanie wartości zabudowy historycznej, jej proporcji, formy, typu dachów, wielkości i układu otworów, rodzaju stolarki i jej zdobnictwa, materiału budowlanego,
- zapobieganie w powstawaniu ubytków w zabudowie historycznej i stwarzanie warunków do ich ponownej zabudowy,

- estetyzacja i waloryzacja zabudowy i zagospodarowania terenów osiedli blokowych w tym „popegerowskich” oraz współczesnej zabudowy techniczno-produkcyjnej;
- kształtowanie wysokich walorów estetycznych nowej zabudowy mieszkalnej, rekreacyjno-turystycznej i produkcyjnej.

3. *Upowszechnienie wartości niematerialnych środowiska kulturowego miasta i gminy Trzcianka:*

- utrzymanie historycznego nazewnictwa miejscowości i obiektów topograficznych,
- popularyzacja historii miasta i gminy,
- wspomaganie edukacji historycznej poprzez przygotowanie stosownych materiałów pomocniczych.

Na podstawie obecnie obowiązujących przepisów szczególnych, praktyki i wytycznych służb i środowisk konserwatorskich zaleca się stosowanie niżej wymienionych zasad.

5.1. Zasady ochrony obszarów i obiektów wpisanych do rejestru zabytków

- 1) utrzymanie wszystkich zabytkowych obiektów budowlanych wpisanych do rejestru zabytków;
- 2) zachowanie dobrego stanu technicznego i estetycznego tych obiektów - wszelkie prace remontowe i konserwatorskie zewnętrzne i wewnętrzne wymagają wykonania projektu i uzgodnienia z właściwym organem ds. ochrony zabytków; należy także utrzymać właściwy stan estetyczny otoczenia tych zabytków, w tym: zieleni, małej architektury i zagospodarowania posesji sąsiadujących;
- 3) na obszarach wpisanych do rejestru zabytków likwidacja obiektów budowlanych oraz drzewostanu i zmiana zagospodarowania terenu wymaga zgody właściwego organu ds. ochrony zabytków;
- 4) na obszarach wpisanych do rejestru zabytków lokalizacja nowych obiektów oraz przekształcenie obiektów istniejących winno być poprzedzone wydaniem decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu uzgodnionej z właściwym organem ds. ochrony zabytków;

- 5) odbudowa dworów lub zabudowa terenu podworskiego przy parkach wpisanych do rejestru zabytków winna być wykonana na podstawie projektu w oparciu o studium historyczno – konserwatorskie zespołu przygotowane we współpracy z właściwym organem ds. ochrony zabytków;
- 6) zagospodarowanie parków zabytkowych winno być poprzedzone szczegółową inwentaryzacją i wytycznymi właściwego organu ds. ochrony zabytków.

W części I rozdział 5.5 niniejszego Studium przedstawiono wykaz obszarów i obiektów wpisanych do rejestru zabytków, a także wykaz obiektów chronionych figurujących w ewidencji konserwatorskiej. Na terenie miasta należy doprowadzić do szerszego objęcia wpisem do rejestru zabytków najwartościowszych obiektów architektonicznych i zespołów urbanistycznych. Wpisanie obiektów do rejestru zabytków winno nastąpić w drodze specjalistycznych prac i procedur służb konserwatorskich.

Obiekty przewidziane do wpisu do rejestru zabytków i objęcia ochroną konserwatorską (ewidencja) winny być na wniosek właściwego organu d.s. ochrony zabytków oznaczone w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego jako obiekty zabytkowe nie wpisane do rejestru – chronione prawem miejscowym.

5.2. Zasady ochrony stanowisk archeologicznych

Dla ochrony archeologicznego dziedzictwa kulturowego w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Trzcianka ustala się archeologiczną strefę ochrony konserwatorskiej o granicach przedstawionych na rysunku studium.

- 1) Przedmiotem ochrony w archeologicznej strefie ochrony konserwatorskiej są znajdujące się w niej zabytki archeologiczne
 - pradziejowe, średniowieczne i nowożytne nawarstwienia kulturowe w strefie ochrony konserwatorskiej obejmującej:
 - a) układ urbanistyczny miasta Trzcianki,
 - b) historyczne ukształtowanie miejscowości: Biała, Radolin, Biernatowo, Nowa Wieś, Runowo, Siedlisko, Przyłęki, Niekursko, Łomnica;
- 2) W strefie obowiązują następujące ustalenia:
 - przed otrzymaniem decyzji o pozwoleniu na budowę obowiązek uzyskania pozwolenia WUOZ w Poznaniu, Delegatura w Pile na prace archeologiczne określające zakres

obowiązujących inwestora koniecznych badań archeologicznych prowadzonych podczas prac ziemnych związanych z zagospodarowaniem i zabudowaniem terenu;

3) Na rysunku studium oznaczono strefy zaewidencjonowanych stanowisk archeologicznych oraz stanowisk wpisanych do rejestru zabytków.

5.3. Zasady ochrony przestrzennych walorów kulturowych krajobrazu

W ramach ochrony walorów kulturowych i krajobrazu miasta i gminy należy:

- 1) utrzymać rolnicze użytkowanie terenów otwartego krajobrazu rolniczego,
- 2) utrzymać harmonijny krajobraz w obszarach widoczności z ciągów komunikacyjnych i punktów widokowych,
- 3) zachować istniejące i wprowadzać nowe zadrzewienia śródpolne,
- 4) zachować i eksponować krzyże i kapliczki przydrożne,
- 5) utrzymać przebieg i przekrój dróg krajobrazowych, odnawiać obsadzenia tymi samymi gatunkami drzew, utrzymywać w sprawności technicznej nawierzchni utwardzonych,
- 6) ograniczać lokalizację poza terenami zabudowanymi wolnostojących nośników reklamowych.

5.4. Zasady ochrony walorów kulturowych układów przestrzennych i zabudowy jednostek osadniczych

W ramach ochrony walorów kulturowych układów przestrzennych i zabudowy jednostek osadniczych na terenie miasta i gminy należy:

- 1) zachować jak najliczniej zewidencjonowaną, wartościową zabudowę wiejską, utrzymywać budynki w dobrym stanie technicznym, ograniczać zmiany w bryle, detalu architektonicznym, rozmiarach i podziałach stolarki;
- 2) realizować nową zabudowę w gabarytach i w miejscach lokalizacji dotychczasowej historycznej zabudowy, w nawiązaniu do usuniętej lub w oparciu o typ zabudowy regionalnej;
- 3) zabronić lokalizacji wolnostojących nośników reklam zwłaszcza na tle zabytkowych obiektów (obiektów o szczególnych walorach zabytkowych).

5.5. Wskazane do realizacji regionalne cechy zabudowy i zagospodarowania

- 1) Zabudowa mieszkalna winna cechować się:
 - a) lokalizacją wg zasady dominującej w danej miejscowości,
 - b) przy adaptacji i modernizacji budynków istniejących oraz wnoszeniu nowej zabudowy mieszkalnej należy dążyć do zachowania następujących cech typowych dla zabudowy regionu Wielkopolski:
 - rzut budynku prostokątny bez dobudówek o proporcjach 1 do 2 (druga kondygnacja w ramach poddasza),
 - wysokość budynku 1 – 2 kondygnacji. Dopuszcza się do 3 kondygnacji, jeżeli zabudowa nawiązuje do istniejącej,
 - dach dwuspadowy o spadku połaci ok. 40° – 45°,
 - krycie budynków materiałami nie powodującymi dysharmonii z istniejącym budownictwem na danym terenie,
 - symetryczna lub prawie symetryczna kompozycja otworów na elewacji frontowej,
 - zaznaczony cokół budynku,
 - nieznacznie wysunięty okap,
 - należy dążyć do stosowania tradycyjnych rozwiązań materiałowych, w tym kolorystyki występującej lokalnie w miejscowości.
- 2) Budynki użyteczności publicznej, w tym samodzielne sklepy, remizy, obiekty gastronomiczne, sportowe i inne winny być projektowane indywidualnie, w wielkości i formach nawiązujących do budownictwa tradycyjnego.
- 3) Zalecane jest używanie kamienia polnego, kamienia ciosanego lub kostki kamiennej do wykonywania nawierzchni podjazdów i dziedzińców, budowy murów oporowych i ogrodzeń lub ich części.
- 4) Wskazane jest stosowanie różnych odmian parkanów drewnianych, drewnianych i metalowych bram i furtek, należy ograniczyć ogrodzenia z siatki, prętów zbrojeniowych oraz wprowadzić zakaz stosowania ogrodzeń z prefabrykowanych płyt betonowych.

5.6. Planowane strefy ochrony konserwatorskiej

Obszar ochrony układu urbanistycznego i zabudowy zabytkowej

Jest to obszar uznany za materialne świadectwo historyczne, na którym dawny układ przestrzenny lub jego elementy zachowały się w stanie nienaruszonym lub nieznacznie zniekształconym. W miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego należy określić szczegółowe zasady jego ochrony, parametry zabudowy i zagospodarowania terenu, zasady rozbudowy obiektów zabytkowych poprzez określenie zakazów i nakazów.

Ochroną należy objąć:

- rozplanowanie ulic i placów, z uwzględnieniem możliwości zachowania pierwotnych nawierzchni,
- historyczne linie zabudowy,
- istniejąca zabudowa o walorach zabytkowych (wpisana do rejestru zabytków lub znajdująca się w ewidencji Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków i ostatecznie w Gminnej Ewidencji Zabytków),
- historyczne formy zabudowy,
- zieleń komponowana, jej układ i skład gatunkowy,
- mała architektura (ogrodzenia, bramy, pomniki);

warunki ochrony:

- obowiązuje trwale zachowanie historycznego układu przestrzennego ze wszystkimi elementami (drogi, place, linie zabudowy, kompozycja wnętrz architektonicznych i krajobrazowych),
- obowiązuje ochrona, konserwacja i rewaloryzacja zachowanych, głównych elementów układu przestrzennego,
- usuwanie lub przebudowa obiektów dysharmonizujących,
- dostosowanie nowej zabudowy do historycznej kompozycji przestrzennej,
- dla obiektów wpisanych do rejestru zabytków wszelkie prace budowlane, konserwatorskie, restauratorskie, podziały nieruchomości, zmiana funkcji, umieszczanie urządzeń technicznych, tablic, reklam winny posiadać pozwolenie Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków, Delegatura w Pile. Dla obiektów, które znajdują się w Gminnej Ewidencji Zabytków pozwolenia na budowę wydawane będą przez organ administracji architektoniczno-budowlanej w uzgodnieniu z WUOZ Delegatura w Pile..

Obszary ochrony krajobrazu kulturowego cmentarzy i parków

Są to obszary ochrony krajobrazu integralnie związane z zespołem zabytkowym lub obszarem ukształtowanym w wyniku działalności ludzkiej – parki, cmentarze, aleje.

ochronie podlega kruszywo:

- historycznie ukształtowana granica parków, cmentarzy,
- kompozycja zieleni – rozplanowanie i skład gatunkowy,
- układ dróg i alejek w obrębie parków i cmentarzy,
- mała architektura – ogrodzenia, bramy,
- nagrobki, krzyże, ogrodzenia kwater i inne zachowane elementy urządzenia cmentarzy.

warunki ochrony kruszywa:

- zachowanie historycznych granic założeń krajobrazowych,
- utrzymanie integralności zespołów dworsko – parkowych, parków, cmentarzy i alei (nie należy dzielić tych obszarów na działki użytkowe),
- rewaloryzacja zabytkowych elementów krajobrazu urządzonego, np. ubytki w zadrzewieniu uzupełniać tymi samymi gatunkami drzew, zaleca się także stosowanie gatunków trwałych i długowiecznych, gdy nie przewiduje się prac renowacyjnych należy pozostawić zbiorowisko naturalnej sukcesji przyrodniczej (np. zdewaloryzowane założenia cmentarne),
- obiekty kubaturowe na terenie parków winny być lokalizowane tylko na miejscu dawnej zabudowy, przy odpowiednim wkomponowaniu w historyczne założenia krajobrazowe,
- wszelkie prace renowacyjne, porządkowe, wycinki drzew wymagają uzgodnienia z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków, a w przypadku założeń wpisanych do rejestru zabytków – zezwolenia Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Należy przyjąć zasadę, że ustanowienie wszelkich form ochrony środowiska kulturowego w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego będzie następowało na wniosek służb d.s. ochrony zabytków, chyba że przepisy szczególnie rozstrzygną inaczej.

6. ROZWÓJ DEMOGRAFICZNY GMINY

Analiza przyrostu liczby ludności w latach 1995 – 2004 wykazuje pozytywną tendencję wzrostową. Natomiast bilans ruchu wędrownego w tym okresie był ujemny. Na tej podstawie należy wnioskować, że prognoza demograficzna dla miasta i gminy Trzcianka jest korzystna i przedstawiać się będzie następująco:

- 1) dla obszarów wiejskich – realny przyrost liczby ludności w gminie do 2015 roku będzie wynosił około 15 osób rocznie,
- 2) dla miasta Trzcianka – realny przyrost liczby ludności w mieście do 2015 roku będzie wynosił około 30 osób rocznie.

Dla zapewnienia elastyczności przy programowaniu kierunków rozwoju, biorąc pod uwagę możliwe nieprzewidywalne okoliczności, na potrzeby niniejszego opracowania przyjęto jednak nieco wyższe założenia dotyczące rozwoju demograficznego gminy:

- 1) dla obszarów wiejskich gminy – wzrost liczby mieszkańców maksymalnie do 7200 w 2020 roku;
- 2) dla miasta Trzcianka - wzrost liczby ludności maksymalnie do ok. 19000 w 2020 roku przy zachowaniu obecnych trendów rozwojowych.

7. KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE PRZESTRZENNEJ GMINY ORAZ PRZEZNACZENIU TERENÓW

W niniejszym Studium wyznaczono tereny, które pozwalają w sposób jakościowy i ilościowy rozwijać strukturę przestrzenną miasta i gminy Trzcianka. Rozwój miasta i wielu wsi będzie dokonywał się zarówno na terenach już zagospodarowanych, gdzie uzupełniana będzie zabudowa na jeszcze wolnych parcelach, wymieniana będzie zabudowa o niskich standardach użytkowych i złej kondycji technicznej, a także prowadzona będzie rewaloryzacja, rehabilitacja i modernizacja zabudowy historycznej oraz modernizacja wartościowej zabudowy współczesnej cechującej się dobrym stanem technicznym i poziomem wyposażenia w infrastrukturę techniczną. Tereny te winny stopniowo zyskiwać coraz lepsze wyposażenie w infrastrukturę techniczną i społeczną, winny mieć zapewnione udoskonalanie warunków obsługi komunikacyjnej (w tym parkowania samochodów).

Tereny rozwojowe dla miasta i gminy Trzcianka zastały wyznaczone w uchwalonych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego i w wielu zatwierdzonych

zmianach do tych planów. Niniejsze opracowanie uwzględnia zagospodarowanie i przeznaczenie terenów wynikające z planów miejscowych, rozwijając je w celu: porządkowania struktur przestrzennych i wykorzystania w szerszym zakresie układu komunikacyjnego i systemu infrastruktury technicznej.

Na rysunku Studium określono zasięgi rozwojowe jednostek osadniczych – obszary zurbanizowane, które w całości stanowią podstawowe tereny rozwojowe. W ich ramach znajdują się tereny już zainwestowane i zagospodarowane, w których rozwój ilościowy możliwy jest tylko w niewielkim stopniu, ograniczony do wypełnienia wolnych działek i placów (m.in. zabudowa o charakterze plombowym) oraz przebudowy i rozbudowy istniejących obiektów. Prowadzi to do:

- rozwoju jakościowego jednostek,
- podnoszenia standardów zamieszkiwania i obsługi w zakresie infrastruktury społecznej i technicznej,
- poprawy jakości i wizerunku (estetyki) środowiska przyrodniczego i kulturowego,
- poprawy jakości życia mieszkańców.

Niezwykle istotnymi w polityce przestrzennej miasta i gminy są jednak nowe tereny rozwojowe, które wymagają dalszych działań planistycznych, a w dalszej kolejności znacznych środków organizacyjnych i finansowych w celu przygotowania ich do realizacji.

Na rysunku Studium określono kierunki rozwoju – zmian w przeznaczeniu terenów (funkcje wiodące).

- 1) MN – tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej,
- 2) MW – tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej,
- 3) MU – tereny zabudowy mieszkaniowej jedno- i wielorodzinnej z usługami,
- 4) U – tereny usług,
 - a) US – tereny sportu i rekreacji,
 - b) Uo- usługi oświaty (szkoły, przedszkola),
 - c) Uz – usługi zdrowia,
 - d) Uk – usługi kultury,
 - e) Ua – usługi administracji,
 - f) Ut – usługi turystyki,

- 5) RTL - potencjalne tereny rozwoju funkcji zabudowy rezydencjonalnej, usług turystyki i zabudowy letniskowej (do określenia w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego),
- 6) RU – tereny obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych, hodowlanych, ogrodniczych oraz gospodarstwach leśnych i rybackich,
- 7)MR – tereny wielofunkcyjnej zabudowy wiejskiej (zabudowy zagrodowej),
- 8) P – tereny obiektów produkcyjnych, składów i magazynów,
- 9) PE – tereny powierzchniowej eksploatacji złóż,
- 10) ZP – tereny zieleni urządzonej (parki, skwery),
- 11) ZD – tereny ogrodów działkowych,
- 12) ZC – cmentarze,
- 13) WS – tereny wód powierzchniowych,
- 14) KD – tereny dróg publicznych,
 - a)KDGp – drogi główne ruchu przyspieszonego,
 - b)KDG – drogi główne,
 - c)KDz – drogi zbiorcze,
 - d)KDI –drogi lokalne,
- 15) W – tereny obiektów i urządzeń wodociągowych,
- 16) K – tereny obiektów i urządzeń kanalizacji,
- 17) O – tereny obiektów i urządzeń gospodarowania odpadami,
- 18) C – tereny obiektów i urządzeń ciepłownictwa,
- 19) CC- przestrzenie publiczne, centra usługowe.

Jeśli na rysunku oznaczono teren więcej niż jednym symbolem z zastosowaniem przecinka, oznacza to dopuszczalność rozwoju wszystkich funkcji wiodących łącznie lub rozwoju wybranych z oznaczonych, co zostanie rozstrzygnięte w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Ponadto na rysunku Studium wyznaczono następujące tereny i kierunki określone symbolami graficznymi oraz kolorami:

- główne przestrzenie publiczne,
- tereny, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego,
- proponowany kierunek przebiegu obwodnic drogowych,
- istniejące i planowane ścieżki rowerowe i szlaki piesze,

- proponowana lokalizacja siłowni wiatrowych.

W studium określono obszary przekształceń i rehabilitacji dla terenów o dużych wartościach kulturowych, które uległy zniszczeniu lub zatarciu oraz współczesnych terenów osiedlowych o niskich walorach przestrzennych (osiedla blokowe w mieście i tzw. popegeerowskie na terenach wiejskich). Rekultywacji podlegają dawne tereny eksploatacji powierzchniowej kopalin (w tym nielegalne), dawne składowiska odpadów (w tym nielegalne).

Określone na rysunku Studium kierunki zmian w przeznaczeniu terenu oraz wiodące funkcje dla poszczególnych obszarów winny znaleźć odzwierciedlenie w sporządzanych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Plany ustalą – określą i dopuszczają lokalizację innych funkcji towarzyszących i uzupełniających nie kolidujących z funkcją wiodącą.

Granice terenów rozwojowych na rysunku Studium zostały określono w sposób zgeneralizowany w odniesieniu do mapy topograficznej. Granice te przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego należy odnieść do rzeczywistych i faktycznych okoliczności (granic geodezyjnych, krawędzi użytków itp.).

Przy sporządzaniu planów miejscowych na obszarach już zainwestowanych należy każdorazowo analizować stan prawny i faktyczny istniejącego zagospodarowania przestrzeni co winno mieć odzwierciedlenie w zakresie zmian w strukturze przestrzennej i przeznaczeniu terenów.

Przebieg projektowych dróg określono na rysunku Studium w sposób orientacyjny, może być on zmodyfikowany na etapie projektowym w zależności od uwarunkowań rzeczywistych.

Z uwagi na brak możliwości przewidzenia na etapie sporządzania Studium wszystkich uwarunkowań i mogących niespodziewanie wystąpić potrzeb, **w sytuacjach szczególnie uzasadnionych gmina dopuści w ograniczonym zakresie do zabudowy i zagospodarowania tereny, poza wytyczonymi na rysunku Studium kierunkami rozwoju** pod warunkiem uwzględnienia znanych już i ewentualnie nowych uwarunkowań, szczególnie w aspekcie ochrony środowiska przyrodniczego, w tym ochrony gruntów rolnych i leśnych (ochrona gleb klasy III i wyższej). Inwestycje takie

mogą obejmować obiekty i urządzenia służące ochronie środowiska przyrodniczego i ochronie zdrowia i życia mieszkańców gminy, w szczególności urządzenia infrastruktury technicznej, funkcje służące realizacji celów publicznych w tym usług zdrowia, oświaty, kultury, rekreacji, wypoczynku i turystyki.

W jeszcze bardziej ograniczonym zakresie może być dopuszczona także zabudowa rezydencjonalna i gospodarcza poza zasięgami obszarów rozwojowych jednostek osadniczych, w szczególności dotyczy to wielokubaturowej zabudowy służącej gospodarce rolnej, która winna być lokalizowana poza zwartymi, atrakcyjnymi układami przestrzennymi wsi. Lokalizacja inwestycji określonych powyżej może nastąpić jedynie drogą sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Istotnym w polityce przestrzennej gminy jest także określenie priorytetów realizacji zagospodarowania terenów rozwojowych pod kątem maksymalnych korzyści społecznych (interes publiczny). Można wyróżnić takie tereny – tereny strategiczne, w ramach których realizacja inwestycji da największe efekty i zdynamizuje rozwój. Na terenach strategicznych realizowany będzie rozwój podstawowych funkcji miasta i gminy, a więc budownictwo mieszkaniowe, działalność gospodarcza i usługi.

7.1. Kierunki rozwoju mieszkalnictwa i usług

7.1.1. Mieszkalnictwo

W zestawieniu z porównywalnymi gminami sąsiednimi miasto i gmina Trzcianka charakteryzuje się niskim wskaźnikiem powierzchni użytkowej mieszkań, małą liczbą izb w mieszkaniach oraz dużym obciążeniem zasobów mieszkaniowych.

Największą ilość stanowią mieszkania 4-izbowe oraz mieszkania o powierzchni od 50 m² do 80 m², najmniej natomiast jest mieszkań małych: 1- i 2-izbowych o powierzchni użytkowej do 40 m².

Obecne warunki zamieszkania ocenia się na średnim poziomie (np. średnia powierzchnia użytkowa mieszkania na osobę wynosi około 21,9 m²). W chwili obecnej bardzo ważnym problemem staje się zaktywizowanie budownictwa mieszkaniowego i to we wszystkich jego formach.

Prognoza rozwoju demograficznego i konieczne przekształcenia istniejącej zabudowy, wymaga wyznaczenia nowych terenów dla realizacji zabudowy mieszkaniowej w zabudowie jedno- i wielorodzinnej. W przypadku poszczególnych wsi dla zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych wyznaczono na rysunku Studium tereny rozwoju wielofunkcyjnej wiejskiej łączącej zabudowę mieszkaniową, zagrodową i produkcji rolnej i mieszkaniową z usługami towarzyszącymi oraz zabudowę nieuciążliwej działalności gospodarczej.

Główne tereny dla zabudowy mieszkaniowej wyznaczono w mieście Trzcianka, zwłaszcza w północno-zachodniej oraz południowo-zachodniej części. Rezerwy terenów pod budownictwo mieszkaniowe tkwią w obszarach już zainwestowanych, także w śródmieściu miasta. Bardziej ekstensywne formy zabudowy mieszkaniowej, w tym budownictwo rezydencjonalne rozwijać się będzie głównie w północno-zachodniej części miasta. Na terenach wiejskich mieszkalnictwo będzie rozwijało się w szczególności we wsiach Biała, Stobno. Dominować będzie kontynuacja zabudowy zagrodowej oraz zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej wraz z towarzyszącymi usługami.

Studium oferuje różnorodne formy mieszkalnictwa, stosownie do potrzeb mieszkańców:

- **na terenie miasta Trzcianka oraz w strefie podmiejskiej:**
 - tereny rozwoju budownictwa mieszkaniowego intensywnego;
 - tereny rozwoju budownictwa mieszkaniowego ekstensywnego;
 - tereny rozwoju funkcji mieszkaniowo-usługowej;
- **na terenie gminy Trzcianka - wielofunkcyjna zabudowa wiejska:**
 - zabudowa zagrodowa i mieszkalnictwo z usługami towarzyszącymi i nieuciążliwą działalnością gospodarczą,
 - mieszkalnictwo wielorodzinne,
 - tereny rozwoju funkcji mieszkaniowo-usługowej.

Ze względów ekonomicznych i z uwagi na strukturę wieku mieszkańców można przypuszczać, że największym popytem będą się cieszyły mieszkania o średnim standardzie. W tym też kierunku będzie zmierzać polityka mieszkaniowa prowadzona przez gminę.

Poprawa warunków mieszkaniowych wiąże się także z określeniem i realizacją polityki mieszkaniowej wobec słabszych ekonomicznie mieszkańców miasta i wsi. Trzeba uwzględnić

skalę prywatyzacji mieszkań komunalnych, budowę nowych budynków komunalnych i możliwości rehabilitacji starych zasobów mieszkaniowych. Stara substancja mieszkaniowa wykazuje znaczny stopień zużycia oraz niezadowalające wyposażenie w instalacje. Planowane przedsięwzięcia rewaloryzacyjne nie mogą ograniczać się tylko do substancji mieszkaniowej, muszą uwzględnić otoczenie (uspokojenie ruchu, wprowadzenie zieleni wypoczynkowej) oraz wskazać działania umożliwiające wprowadzenie szeroko rozumianych usług.

Rozwój mieszkalnictwa związany jest z koniecznością opracowania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla terenów przewidzianych na ten cel. Konieczne jest utrzymanie wysokiego poziomu wyposażenia w instalacje oraz w infrastrukturę techniczną.

Rezerwy dla realizacji nowych lokali mieszkalnych tkwią również w istniejącej zabudowie, zarówno historycznej jak i współczesnej. Największa ilość mieszkań w mieście pochodzi z lat 1945-1970 oraz z lat 1979-1988. Poddasza oraz zabudowania gospodarcze towarzyszące zabudowie mieszkaniowej mogą być z powodzeniem adaptowane na cele mieszkalne, co przyczyni się do poprawy estetyki tych budynków. Podobnie budownictwo wielorodzinne „blokowe”, które wymaga modernizacji i waloryzacji, może być poprzez nadbudowy i rozbudowy źródłem nowych lokali. Tego typu inwestycje znane są z Europy Zachodniej, gdzie wpływy uzyskane ze sprzedaży nowych lokali finansują pozostałe działania modernizacyjne.

7.1.2. Usługi, przestrzeń publiczną

Gmina i miasto Trzcianka charakteryzuje się dużym nagromadzeniem instytucji i placówek usługowych zarówno w sferze usług rynkowych oraz nierynkowych (instytucje samorządu terytorialnego, urzędy, edukacja, kultura, ochrona zdrowia i opieka społeczna). Głównym celem w tej sferze powinno być podniesienie standardu usług istniejących, przede wszystkim społecznych, a także tworzenie warunków dla rozwoju usług komercyjnych, a wszystko to w połączeniu z rozwojem terenów mieszkaniowych.

Prestiżową dla miasta sprawą jest rozwój usług ponadlokalnych związanych z wykształceniem silnego ośrodka subregionalnego. Oprócz rozwoju usług w takim przypadku standardowych (administracja, finanse, handel, gastronomia, kultura) Studium proponuje podjęcie działań na rzecz wykreowania Trzcianki jako:

- ponadregionalnego ośrodka usług związanych z obsługą rolnictwa i przetwórstwem rolno-spożywczym,
- regionalnego ośrodka obsługi biznesu,
- regionalnego ośrodka edukacji i administracji,
- regionalnego ośrodka usługowego - na bazie już szeroko rozwiniętych usług, z uwzględnieniem potrzeb rynku pracy i specyfiki regionu.

Studium wskazuje na ten cel tereny w ramach obszarów strategicznych wyznaczonych w mieście lub na terenach strefy podmiejskiej.

Ze względu na rolniczy charakter gminy rozwój usług ukierunkowany będzie przede wszystkim na przetwórstwo rolno-spożywcze oraz wszystko to co się z tym łączy m.in. magazynowanie, handel rolno-spożywczy.

Rozwój przestrzenny sfery usług rynkowych oraz nierynkowych dotyczyć będzie:

- przygotowania różnorodnej oferty nowych terenów dla usług ponadlokalnych w mieście (administracyjno – usługowych, finansowo – usługowych),
- przekształceń jakościowych istniejących obiektów usługowych oraz poprawę ich wizerunku architektonicznego poprzez modernizację i remonty oraz zastosowanie różnorodnych ułatwień dla klientów,
- stwarzanie sprzyjających warunków lub pewnych ograniczeń (poprzez stosowne zapisy miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego) dla rozwoju usług komercyjnych, a tym samym sterowanie ich rozwojem zgodnie z występującym zapotrzebowaniem lub interesem gminy,
- niwelowanie różnic w wyposażeniu w usługi handlu, gastronomii, rzemiosła usługowego, kultury i sportu poszczególnych wsi i części miasta.

Główne centrum miasta – historyczne śródmieście, pełnić będzie nadrzędną rolę polegającą na centralizowaniu struktury miejskiej, tworzeniu więzi społecznych, tworzeniu wizytówki miasta – jego obrazu i nastroju jako centrum ogólnomiejskiego z przeważającym udziałem lokowania usług centrotwórczych.

Dla zorganizowanego handlu typu hurt i wielkoprzestrzenny handel wielobranżowy (powyżej 1000 m² powierzchni sprzedaży) można przewidywać lokalizacje na obszarach miasta jeszcze nie zagospodarowanych drogą miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Na terenach wsi usługi można lokalizować na całym obszarze rozwojowym jednostek osadniczych, o ile są nieuciążliwe i nie kolidują z innymi funkcjami terenów. Należy jednak dążyć do scentralizowania usług bytowych w ośrodkach położonych centralnie w stosunku do zabudowy mieszkaniowej, wprowadzając wyważoną różnorodność branż. Ośrodki takie powinny powstać przede wszystkim w Białej, Stobnie, Niekursku, Nowej Wsi, Radolinie, Łomnicy.

Obiekty usługowe, zwłaszcza administracji publicznej, opieki zdrowia i oświaty należy projektować z wyposażeniem dla niepełnosprawnych, w otoczeniu zieleni izolacyjnej oraz z wystarczającą liczbą miejsc postojowych.

7.2. Kierunki rozwoju działalności gospodarczej, produkcyjnej

Generalnym kierunkiem w rozwoju rynku pracy na terenie miasta i gminy Trzcianka będą usługi. Działalność produkcyjna reprezentowana jest przede wszystkim przez duże i średnie zakłady o zróżnicowanym profilu: przetwórstwa rolno-spożywczego, szklarskim, elektromaszynowym, drzewnym, odzieżowym. Inwestowanie w te dziedziny usług może stać się motorem rozwoju miasta i gminy.

Rozwój przestrzenny sfery działalności gospodarczej dotyczyć będzie:

- przygotowania różnorodnej oferty terenów aktywności gospodarczej, w tym produkcji o zróżnicowanym nasileniu i drobnej wytwórczości w mieście i wybranych wsiach gminy, w sposób pozwalający na harmonijne wpasowanie się w krajobraz oraz zniwelowanie uciążliwości dla środowiska przyrodniczego,
- rozwoju jakościowego usług,
- umiarkowanego rozwoju przestrzennego funkcji usługowej w wielofunkcyjnych jednostkach osadniczych bez stwarzania sytuacji konfliktowych.

Natomiast działania władz miejskich **Trzcianka** powinny być ukierunkowane na:

- pobudzanie i wspomaganie rozwoju lokalnej przedsiębiorczości poprzez:

- udostępnianie terenów pod aktywność gospodarczą drogą opracowania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
- modernizację, konserwację i rozwój gminnej sieci drogowej i infrastruktury technicznej,
- aktywizację rolnictwa we wszystkich jego formach,
- stosowanie ułatwień w dostępie do określonych zasobów (np. ulgi i zwolnienia podatkowe) szczególnie dla inwestorów w sposób znaczący oddziałujących na lokalny rynek pracy (tworzących nowe miejsca pracy),
- aktywizację zawodową bezrobotnych poprzez:
 - wspomaganie działań w zakresie doksztalcania i przekwalifikowania bezrobotnych, organizowanie kursów zawodowych umożliwiających dostosowanie kwalifikacji bezrobotnych do potrzeb lokalnego rynku pracy,
 - stworzenie preferencji dla osób bezrobotnych podejmujących działalność gospodarczą na własny rachunek.

Przewiduje się następujące kierunki rozwoju działalności produkcyjnej:

- należy preferować rozwój małych i średnich jednostek, które zadbają o nieuciążliwy charakter produkcji, najnowsze i bezpieczne technologie,
- należy dopuszczać większe przedsięwzięcia gospodarcze (terenochłonne) pod warunkiem stosowania w ich działalności nowoczesnych technologii przyjaznych dla środowiska przyrodniczego, przyjmując za wymóg absolutny ochronę czystości powietrza,
- ponadto zaleca się wprowadzanie nowych technologii w zakresie korzystania z niekonwencjonalnych źródeł energii takich jak: kolektory słoneczne, pompy ciepłe, siłownie wiatrowe, postuluje się wprowadzanie na szeroką skalę ekologicznych nośników energii: gazu ziemnego i oleju opałowego lekkiego,
- w rozwoju powinny być preferowane dotychczasowe branże produkcji oraz branże oparte na miejscowym surowcu,
- rozwijanie działalności produkcyjnej przy wykorzystaniu i zagospodarowywaniu wolnych obiektów, nieużytkowanych terenów produkcyjnych i usługowych dla potrzeb drobnego przemysłu, rzemiosła i przetwórstwa rolno – spożywczego,
- rozwijanie nowych form działalności produkcyjnej zgodnych z wymogami ochrony środowiska oraz z celami strategicznymi rozwoju gminy.

Na terenach wiejskich jakiegokolwiek formy działalności gospodarczej powinny powstawać z zachowaniem pełnego bezpieczeństwa dla środowiska i niekolizyjności w stosunku do funkcji mieszkaniowej.

Na terenach „popegerowskich”, wskazany jest rozwój działalności gospodarczej aktywizującej miejscową bezrobotną ludność. Dlatego należy stwarzać warunki organizacyjno–ekonomiczne celem pobudzenia aktywności lokalnej mieszkańców wsi. Nowo powstające podmioty gospodarcze powinny być dostosowane do skali danej jednostki osadniczej.

Tereny pod działalność gospodarczą, w tym działalność produkcyjną, powinny zostać wyznaczone poprzez miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. W planach określone zostaną warunki zagospodarowania terenu, nasycenie zielenią, zasady zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków, zasady utylizacji odpadów oraz minimalizacji hałasu.

Lokalizację obiektów przemysłowych (produkcyjnych, produkcyjno-usługowych) przewiduje się przede wszystkim na terenie miasta **Trzcianka** oraz w strefie podmiejskiej, a także w miejscowościach Biała, Stobno, w mniejszym stopniu w innych miejscowościach na zasadzie rozwoju dotychczasowej bazy gospodarczej i kontynuowaniu, rozszerzaniu tej funkcji. Tereny przeznaczone pod lokalizację obiektów produkcyjnych, produkcyjno-usługowych położone są:

- **na terenie miasta Trzcianka,**
- **poza granicami miasta** (w bezpośrednim jego sąsiedztwie) – jako kontynuacja tej funkcji:
 - w stronę wschodnią na terenach miejscowości Biała, Stobno,
 - od południowego-wschodu w sąsiedztwie nowoprojektowanej obwodnicy,
- **na terenach pozostałych wiejskich jednostek osadniczych** – w oparciu o istniejącą bazę gospodarczą dawnych PGR i SKR oraz funkcjonujących już obiektów produkcyjnych.

Z wyjątkiem terenów określonych wyżej, nie będących w bezpośrednim sąsiedztwie zabudowy mieszkaniowej, należy ograniczyć prowadzenie działalności gospodarczej o charakterze przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, określonych w ustawie o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale

społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenie oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r. Nr 199, poz. 1227 ze zm.).

7.3. Kształtowanie rozwoju turystyki, wypoczynku i rekreacji

Gmina **Trzcianka** posiada bogate walory krajobrazowe i przyrodnicze zwłaszcza w północnej części, sprzyjające możliwości rozwoju turystyki i rekreacji. Na terenie gminy znajduje się również szereg zabytków i miejsc wartościowych ze względu na bogatą historię i zachowane relikty średniowieczne. Mimo to jest tu skromna baza noclegowa i gastronomiczna mogąca obsłużyć potencjalnych turystów. Na terenie gminy znajduje się 8 obiektów świadczących usługi turystyczne – hotelarskie (hotel, kemping, pensjonaty). Część z nich posiada zaplecze gastronomiczne i świadczy usługi w tym zakresie. Poza dwoma restauracjami oraz barami i kawiarniami zlokalizowanymi w mieście istnieją dwa nieczynne zajazdy poza jego granicami, które winny docelowo powrócić do działalności gastronomicznej i hotelowej. Jeden z nich został ponownie uruchomiony. Do atutów gminy należą również tereny predysponowane do rozwoju agroturystyki.

Turystyka na terenie gminy powinna rozwijać się w sposób zrównoważony i zharmonizowany ze środowiskiem naturalnym. Podstawową potrzebą jest tworzenie nowych punktów umożliwiających zapoczątkowanie ruchu turystycznego. Istotne znaczenie ma również promowanie turystyki oraz działalność edukacyjna z wykorzystaniem stwierdzonych walorów przyrodniczych i kulturowych gminy. Wymaga to opracowania koncepcji rozbudowy infrastruktury – tras pieszych, rowerowych w oparciu o już istniejące oraz tworzenie nowych. Istnieje również możliwość tworzenia szlaków konnych, towarzyszących agroturystyce w oparciu o wycofane z użytkowania drogi gospodarcze i leśne. W związku z powyższym przy kształtowaniu oferty turystycznej gminy i tworzeniu wizerunku gminy Trzcianka przyjaznej i otwartej dla turysty należy uwzględnić następujące możliwości rozwoju:

- **turystyka piesza:**
 - związana z obszarami chronionego krajobrazu, z wykorzystaniem ich walorów przyrodniczych i krajobrazowych,
 - rozbudowa istniejącej sieci szlaków pieszych,

- organizowanie miejsc wypoczynku, przy tworzeniu i wzbogacaniu oferty miejsc noclegowych i obiektów gastronomicznych położonych na trasach pieszych wycieczek;
- **turystyka rowerowa:**
 - dbałość o dobry stan istniejących tras rowerowych,
 - tworzenie nowych tras rowerowych na obszarze gminy z wykorzystaniem walorów przyrodniczych i krajobrazowych gminy,
 - tworzenie towarzyszącego istniejącym i nowym trasom rowerowym zaplecza gastronomicznego i miejsc sprzyjających odpoczynkowi na szlaku;
- **turystyka pobytowa:**
 - realizowana przy wykorzystaniu istniejącej i planowanej bazy turystycznej z rozszerzoną ofertą obsługi możliwie największej liczby przyjezdnych np. poprzez organizowanie zjazdów konferencyjno-szkoleniowych,
 - dobrze funkcjonująca informacja turystyczna;
- **turystyka hippiczna:**
 - wyznaczanie szlaków do przejażdżek konnych,
 - rozwój ośrodków jeździectwa konnego,
 - wykorzystanie istniejącej tradycji produkcji powozów konnych dla celów turystycznych, organizowanie krajobrazowych przejazdów bryczkami, kuligów itp.;
- **agroturystyka:**
 - wykorzystanie możliwości recepcyjnych pojedynczych gospodarstw, oferujących kwatery i wyżywienie,
 - zróżnicowane formy organizacji wolnego czasu w oparciu o walory krajobrazowe oraz o właściwości danego gospodarstwa: poznawanie lokalnych tradycji i produktów, kontakt,
 - z codziennymi zajęciami gospodarzy, uprawianie towarzyszących form rekreacji np. jazdę konną, spacer;

- **turystyka kulturowa:**

- wyznaczanie szlaków łączących ze sobą miejsca atrakcyjne pod względem historyczno-kulturowym (założenia dworsko-parkowe, świątynie, itp.), właściwe i czytelne ich oznakowanie,
- tworzenie towarzyszącego zaplecza umożliwiającego odpoczynek oraz bazy gastronomicznej,
- zróżnicowanie możliwych form dojazdu do obiektów i obszarów godnych zwiedzania (dojścia piesze, dojazdy dla samochodów, drogi dla rowerów).

Dostęp do możliwych form organizowania wolnego czasu poza miastem jest znacznie ograniczony. Rozwój rekreacji na terenach wiejskich zależy głównie od lokalnych inicjatyw. Jest wskazane rozwijanie i promowanie podejmowania takich działań ze względu na tworzone w ten sposób więzi pomiędzy mieszkańcami i korzystny wpływ na utożsamianie się społeczności lokalnej z okolicami miejsca zamieszkania.

8. KIERUNKI I WSKAŹNIKI DOTYCZĄCE ZAGOSPODAROWANIA I UŻYTKOWANIA TERENÓW

8.1. Kierunki i zasady zagospodarowania obszarów zabudowanych i podlegających zabudowie

Atrakcyjność krajobrazu naturalnego i kulturowego oraz wysoki poziom gospodarki rolnej w gminie stanowią o podstawach jej rozwoju. Dbłość o ład przestrzenny, jedno z naczelných zadań samorządu terytorialnego, leży w interesie mieszkańców miasta i wsi, zapewniając im wysoką jakość życia w odniesieniu do warunków przestrzennych, jak i również w interesie gminy jako wspólnoty, zapewniając jej atrakcyjność dla gości z zewnątrz.

Tereny podlegające przekształceniom, tereny przeznaczone pod rozwój przestrzenny jednostek osadniczych oraz tereny, dla których powinny zostać opracowane miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego wskazano na rysunku Studium.

8.1.1. Przestrzeń wiejska

W systemie jednostek osadniczych gminy Trzcianka można wyodrębnić szereg wsi o atrakcyjnym i charakterystycznym układzie przestrzennym. Zabudowa wsi nie

ucierpiała zbyt mocno podczas działań wojennych, jej degradacja wynika przede wszystkim z przekształceń

okresu PRL-u. Zachowana historyczna tkanka oraz bogate pod względem krajobrazowym otoczenie środowiska naturalnego, stanowią znaczny potencjał rozwoju nakierowany na poprawę warunków życia mieszkańców. Poprawa ta odbywać się powinna poprzez wzrost gospodarczy wsi oparty o rozwój nowoczesnego rolnictwa, ale także usługi, działalność gospodarczą i niewykorzystany dotychczas potencjał turystyczny.

Dla zapewnienia atrakcyjnego krajobrazu wsi niezbędne jest prowadzenie zdyscyplinowanej polityki przestrzennej polegającej w szczególności na:

- utrzymaniu charakterystycznych układów przestrzennych wsi,
- lokalizacji nowej zabudowy, głównie w obrębie istniejących obszarów zabudowanych na zasadach jej uzupełniania w wykształconych już liniach zabudowy,
- kształtowanie nowej zabudowy na zasadach utrzymania skali i charakteru istniejącej zabudowy (wysokość, skala i proporcje budynków oraz założeń urbanistycznych, rodzaje dachów, pokrycia dachowe i materiały wykończeniowe, a także szerokość traktów, powierzchnia zabudowy itp.),
- lokalizacja większych zespołów zabudowy na zasadach kompozycji stosowanej przy lokalizacji folwarków,
- kształtowanie zabudowy wiejskiej na zasadzie tworzenia zagród stanowiących charakterystyczne dla wsi zespoły gniazdowej zabudowy (zwartej i tworzącej podwórza) z budynkiem mieszkalnym od frontu,
- umożliwienie lokalizacji zabudowy mieszkaniowej jako funkcji wyodrębnionej i samodzielnej ale tworzącej w miarę zwarte pierzeje lub zespoły tworzące gniazda (jak zagrody),
- wytwarzanie reprezentacyjnych, wspólnych przestrzeni publicznych poprzez atrakcyjne urządzenie posadzek placów, ulic, małej architektury i projektowanie zieleni urządzonej,
- modernizację, renowację i rehabilitację istniejącej zabudowy oraz w razie potrzeby istniejącej zieleni.

8.1.2. Przestrzeń miasta Trzcianki

Na przestrzeń miasta składają się mniej lub bardziej uporządkowane zespoły zabudowy, powstałe w różnych okresach historycznego rozwoju. Mimo, że stosunkowo duża część zabudowy historycznej tworzącej atrakcyjne przestrzenie miejskie przetrwało okres II wojny światowej, to niekorzystne piętno odcisnęły na układzie miasta czasy powojennych przekształceń. Zarówno historyczna jak i współczesna zabudowa osiedli mieszkaniowych, tych jednorodzinnych jak i wielorodzinnych, wymaga dziś przekształceń dla dostosowania ich do obecnych standardów jakości przestrzeni właściwej dla położenia w Europie XXI wieku. W polityce przestrzennej rozwoju miasta należy dążyć do przywracania tradycyjnych wątków jego kształtowania (zespołów urbanistycznych i zabudowy), tworzących spójny i atrakcyjny obraz miasta. Prawidłowo uformowane i zabudowane miasto jest identyfikowalne zarówno dla swoich mieszkańców jak i przybyszów z zewnątrz, daje dobre warunki zamieszkiwania i przebywania w nim.

Główne zasady urządzania przestrzeni miejskiej to:

- wykształcenie układu krystalizującego przestrzeń miejską w oparciu o jego historyczny układ,
- wykształcenie czytelnych ciągów wiążących zespoły zabudowy miasta, zwłaszcza te położone peryferyjnie (lokalizowane w oderwaniu od struktury miejskiej) wraz z historycznym centrum miasta,
- przekształcenie istniejących zespołów zabudowy mieszkaniowej poprzez wytworzenie własnych elementów krystalizujących, stanowiących lokalne „minicentra”,
- kształtowanie nowych zespołów zabudowy na zasadach tworzenia charakterystycznej tkanki miejskiej (kwartały z zabudową pobrzeżną) w powiązaniu z istniejącym układem historycznym (kontynuacja) oraz tworzenie wspólnych przestrzeni publicznych będących „kośćcem” tej zabudowy,
- kształtowanie nowej zabudowy na zasadach zgodnych z tradycjami i skalą miasta (wysokość, proporcje, formy dachów, rodzaj materiałów, detale architektoniczne),
- intensyfikacja zabudowy na terenach aktywności gospodarczej,
- kształtowanie atrakcyjnej zabudowy usługowej, współtworzącej przestrzeń miejską (zabudowa przyuliczna, wykształcone ciągi usługowe),

- kształtowanie zielonych przestrzeni otwartych parków, skwerów (tworzących szwy urbanistyczne – porządkujących przestrzeń miasta) wraz z atrakcyjnym ich urządzeniem – posadzki, mała architektura, zieleń, oświetlenie, woda itp.

ZASADY ZAGOSPODAROWANIA OBSZARÓW

Obszar istniejącej zabudowy mieszkaniowej i mieszkalno-usługowej oznaczonej na rysunku Studium symbolami: MN (budownictwo mieszkaniowe jednorodzinne), MW (zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna) MU (budownictwo mieszkaniowe jedno- i wielorodzinne z usługami) MR (wielofunkcyjna zabudowa wiejska - zabudowa zagrodowa i mieszkaniowa z usługami towarzyszącymi i nieuciążliwą działalnością gospodarczą).

Kształtowanie zabudowy w tym obszarze wymaga:

- ukształtowania zespołów zabudowy o wysokim standardzie i racjonalnym wykorzystaniu terenu,
- intensyfikacji zainwestowania w granicach terenów przewidzianych do zainwestowania (sukcesja urbanistyczna),
- porządkowania układów urbanistycznych poprzez racjonalne ukształtowanie sieci dróg dojazdowych oraz regulację układów własnościowych,
- kształtowanie estetycznych przestrzeni publicznych,
- dbałości o ład i kompozycję przestrzenną poprzez ustalenie (w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego) form zabudowy oraz zasad regulacji dotyczących linii zabudowy, dominant, akcentów architektonicznych, małej architektury – szczególnie w rejonach historycznych zespołów zabudowy,
- wykluczenia rozwoju zabudowy naruszającej historyczny układ urbanistyczny, gabaryty i charakter przestrzenny,
- systematycznej poprawy stanu wyposażenia w infrastrukturę techniczną.

Obszar kształtowania nowych zespołów zabudowy mieszkalnej i mieszkalno-usługowej

Rozwój obszarów wymaga:

- przekształceń istniejących terenów o typowym rolnym układzie własności w teren zabudowy podmiejskiej i wiejskiej (o zróżnicowanej intensywności

zabudowy w poszczególnych zespołach) także drogą scaleń i reparcelacji gruntów,

- racjonalnego ukształtowania sieci ulic i placów publicznych tworzących szkielet nowych układów przestrzennych,
- ukształtowania przestrzeni publicznych oraz ogólnodostępnych terenów zieleni tworzących ciągły system powiązań z terenami zewnętrznymi,
- zapewnienia programu usług publicznych niezbędnych dla obsługi nowych zespołów mieszkalnych,
- uzupełnienia funkcji mieszkalnych zabudową usługową komercyjną lub lokalizowania pojedynczych obiektów komercyjnych na tych obszarach przy uprzednim sporządzeniu szczegółowych analiz skutków wpływu ich realizacji na rozwój i prawidłowe funkcjonowanie zespołu,
- ograniczenia możliwości lokalizowania usług i produkcji, a także wieloprzestrzennych obiektów,
- znacznego ograniczenia intensywności zabudowy poprzez wprowadzenie do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego ustaleń dotyczących minimalnej powierzchni działki budowlanej,
- precyzyjnych regulacji dotyczących zasad kształtowania zabudowy, w tym szczególnie ograniczenia gabarytów obiektów,
- podporządkowania wszystkich działań inwestycyjnych ochronie przyrodniczej, kulturowej i krajobrazowej.

Obszar kształtowania centrów poszczególnych wsi oraz teren wielofunkcyjnego centrum miasta oznaczonego na rysunku Studium symbolem CC.

Obejmuje najbardziej znaczące, centralne części jednostek ogniskujące życie mieszkańców gminy.

Kształtowanie zabudowy w tych obszarach wymaga:

- intensyfikacji zabudowy mieszkaniowej i usługowej,
- koncentracji funkcji usługowych w parterach budynków,
- wykształcenia przestrzeni publicznych niezbędnych do wytworzenia lokalnych centrów, z którymi identyfikować będą się mieszkańcy (ciągi piesze, tereny ogólnodostępnej zieleni, place, skwery),
- estetyzacji otoczenia.

Obszary rozwoju działalności gospodarczej, w tym produkcji, składów i usług oznaczone na rysunku Studium symbolem P i U.

Obejmują wyodrębnione na terenie miasta i gminy Trzcianka tereny tzw. gry inwestycyjnej oraz nowe enklawy terenów przewidziane dla lokalizacji inwestycji strategicznych.

Podstawowym kierunkiem zagospodarowania tych obszarów jest tworzenie warunków dla rozwoju komercyjnych form gospodarki (usług i produkcji). Ich kształtowanie wymaga:

- pełnego uzbrojenia terenów w infrastrukturę techniczną,
- koordynacji zamierzeń inwestorów w celu intensywnego wykorzystania obszaru i maksymalnie ograniczonego negatywnego oddziaływania na środowisko,
- szczególnej dbałości o efekty przestrzenne zabudowy (gabaryty, detal, wysokiej jakości materiały wykończeniowe, urządzone tereny zieleni, placów, parkingów itp.),
- zagospodarowanie obszaru musi zostać poprzedzone realizacją układu komunikacyjnego,
- szczególne zasady zagospodarowania wymagają opracowania planu miejscowego.

Obszary inwestycji publicznych oznaczone na rysunku Studium symbolami: Uo (usługi oświaty), także tereny usług oznaczone symbolem U (usługi).

Obejmują tereny przewidziane dla intensyfikacji przedsięwzięć publicznych (nie wykluczając ich lokalizacji w innych pozyskanych na ten cel terenach).

Obszary koncentracji usług publicznych typu: służba zdrowia, opieka społeczna, oświata i wychowanie, kultura, administracja, sport itp., wymagają rozpatrywania w dwóch aspektach, tj.:

- usług o charakterze podstawowym, gdzie kryterium lokalizacji oprócz standardów obsługi winna być racjonalna dostępność placówki – obiektu. Planowanie lokalizacji tego rodzaju usług jest jednoznacznie związane z powstawaniem kompleksów nowej zabudowy mieszkaniowej i jej intensywności (nowe osiedla bądź dogęszczanie istniejących osiedli). Dotyczy to w szczególności perspektywicznych terenów rozwojowych w pobliżu północno-wschodniej oraz południowo-zachodniej i zachodniej granicy miasta Trzcianka.

Sprecyzowanie lokalizacji terenów usług publicznych następować będzie w toku sporządzania planów miejscowych,

- innych usług o charakterze publicznym, których lokalizację i program uzasadnią potrzeby i możliwości gminy.

Zagospodarowanie obszarów usług publicznych wymaga:

- lokowania nowych obiektów usług publicznych na pozyskiwanych w drodze wykupów lub posiadanych przez gminę gruntach,
- szczególnej dbałości o jakość przestrzeni publicznych (ulic, placów, parkingów, terenów zieleni itp.),
- zwiększenia atrakcyjności obszarów poprzez dopuszczenie do lokalizacji usług towarzyszących o charakterze komercyjnym,
- ustalenia standardów dotyczących poziomu obsługi stosownie do prognoz rozwojowych całej gminy i obszarów obsługi.

Obszary rozwoju usług sportu i rekreacji oznaczone na rysunku Studium symbolem US

Na terenie objętym Studium przewidziano teren o przeznaczeniu na potrzeby usług sportu i rekreacji. Znajduje się on w północno-zachodnim rejonie miasta. Jednak funkcję tę (choć nie jest ona wyznaczona graficznie) można przypisać również obszarom wzdłuż istniejących i projektowanych ciągów spacerowych i rowerowych, oraz wzdłuż tras turystycznych i szlaków rowerowych.

Kierunek zagospodarowania obszaru to:

- lokalizacja urządzeń i obiektów rekreacyjnych oraz infrastruktury technicznej (usługi, parkingi),
- adaptacja istniejących obiektów dla potrzeb obsługi ruchu turystycznego oraz sportu i rekreacji,
- wykorzystanie istniejącej w sąsiedztwie zieleni dla kształtowania terenowych urządzeń rekreacyjnych (ciągów i tras spacerowych, tras rowerowych itp.).

8.2. Wskaźniki zagospodarowania przestrzennego i użytkowania terenów

Określenie wskaźników i standardów wykorzystania przestrzeni i zagospodarowania przestrzennego służy zapewnieniu wysokiej jakości życia lokalnej społeczności, ochronie interesów publicznych oraz racjonalnej gospodarce finansowej miasta i gminy Trzcianka. Standardy winny być elementem koordynującym (także kontrolnym) w bieżącej gospodarce przestrzennej, czyli w sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, programów branżowych, a także decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu wydawanych bez miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Standardy nie są ustaleniem przyjmowanym obligatoryjnie, wyrażają raczej wartości uśrednione i jako takie winny być dalej stosowane. Sprecyzowanie standardów (parametrów „brzegowych” warunków zabudowy i zagospodarowania terenu) winno być każdorazowo określone w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, z uwzględnieniem określonych w Studium uwarunkowań oraz rozpoznaniem pozostałych uwarunkowań planowanych przedsięwzięć (zagospodarowania).

W zagospodarowaniu przestrzeni miasta i gminy Trzcianka należy dążyć do maksymalizacji efektów wynikających z prawidłowej lokalizacji poszczególnych funkcji, z uwagi na:

- wykorzystanie istniejącego już zagospodarowania w szczególności istniejącej struktury przestrzennej, wartościowej substancji budowlanej, urządzenia terenu i wyposażenia go w infrastrukturę techniczną,
- położenie względem układu komunikacyjnego,
- położenie w atrakcyjnym krajobrazie i zdrowym środowisku,
- dostępność infrastruktury technicznej,
- wzajemne niekonfliktowe położenie funkcji mieszkaniowej i funkcji działalności gospodarczej,
- wzajemnie dopełniające się położenie funkcji mieszkaniowej i usług,
- możliwości lokalizacji przedsięwzięć gospodarczych aktywizujących gospodarkę miasta i gminy, dających nowe miejsca pracy i przynoszące (w sposób pośredni) większe dochody gminie,

- wykorzystanie zasobów środowiska przyrodniczego dla celów rekreacji i wypoczynku mieszkańców gminy i ponadto środowiska kulturowego dla celów turystyki (cel gospodarczy).

Miasto i gmina jest zagospodarowana w bardzo zróżnicowanych i różnorodnych formach przejawiających się lokalnie różnymi parametrami zagospodarowania.

Gęstość zaludnienia gminy w związku z prognozami demograficznymi będzie rosnąć, zaś gęstość zaludnienia terenu miasta będzie ulegać dwojakim zmianom – naturalnym tendencjom jej powiększenia dzięki wzrostowi liczby ludności wynikających choćby z migracji i możliwości regulacji obniżającej ten wskaźnik poprzez powiększenie obszaru miasta i zagospodarowywanie nowych terenów rozwojowych.

Mimo, że nie określono w niniejszym opracowaniu precyzyjnych parametrów dotyczących intensywności zabudowy, tym niemniej można stwierdzić, że tereny zabudowane miasta w szczególności obszar staromiejski i tereny osiedli mieszkaniowych oraz większe wiejskie jednostki osadnicze cechują się dość dużą intensywnością zabudowy.

Obecne standardy wykorzystania przestrzeni wskazywałyby na konieczność ograniczenia inwestycji o charakterze intensywnym na rzecz tych o charakterze ekstensywnym, w związku z ogólną sytuacją społeczno-gospodarczą i interesem publicznym (ekonomicznym) miasta i gminy.

Na terenach historycznej zabudowy należy poprawić standardy funkcjonalne poprzez realizację programu renowacji i modernizacji zabudowy i zagospodarowania terenu w tym w szczególności „rozgęszczenie” zamieszkiwania, wprowadzenie funkcji usługowych w partery budynków, wymianę i modernizację infrastruktury technicznej, zapewnienie miejsc postojowych dla samochodów, oraz poprawę wizerunku estetycznego zabudowy.

Poprawa standardów funkcjonalnych nastąpi poprzez rozwój funkcji usługowych – kształtowanie centrów usługowych opisanych w poprzednim punkcie, oraz rozwój funkcji „wolnego czasu”.

Na terenach wiejskich niezbędna jest natomiast rozbudowa infrastruktury technicznej i systemu komunikacji, oraz poprawa wizerunku estetycznego zabudowy.

Dla nowych terenów rozwojowych należy bezwzględnie zapewnić pełną obsługę w zakresie infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, zapewnić ład przestrzenny, harmonijny i atrakcyjny krajobraz. Wiele z terenów rozwojowych będzie obsługiwana w zakresie usług z terenów obecnie zagospodarowanych, ale w dalszej przyszłości należy zmierzać do realizacji funkcji usługowych ponadpodstawowych.

Szczególnie istotne są standardy zamieszkiwania i zagospodarowania, które można przełożyć na parametry działek i parametry zabudowy.

Działki budowlane powinny mieć powierzchnie o następujących wielkościach:

- a) poza obszarami wyznaczonymi na rysunku Studium w obszarze rolniczej przestrzeni produkcyjnej – nie mniej niż 1 ha,
- b) na terenie wsi o elementarnym rozwoju i wsi położonych w sąsiedztwie najbardziej cennych przyrodniczo obszarów – 0,5 ha,
- c) na terenach pozostałych wsi - 1 500 m²,
- d) na terenach zabudowy mieszkaniowej (zorganizowanej) w mieście i w strefie podmiejskiej należy przyjmować minimalne wielkości działek o powierzchni 1000 m² dla budynków wolnostojących, 800 m² dla budynków bliźniaczych i 400 m² dla budynków szeregowych,
- e) dla zabudowy mieszkaniowej o podwyższonych standardach (rezydencjonalnej) przewiduje się działki o wielkości powyżej 2500 m².

Obiekty mieszkalne i mieszkalno-usługowe winny posiadać dachy strome, o symetrycznych połaciach dachowych i ich nachyleniu pod kątem 40° – 45°.

Formy budynków i ich wysokości należy harmonijnie wkomponować w krajobraz oraz otoczenie.

Zabudowę wielorodzinną lokalizować na wydzielonych działkach, w układach przestrzennych, tworzących kwartały urbanistyczne – na terenach śródmiejskich zabudowa winna stanowić zwarte pierzeje.

Na działkach budowlanych – niezależnie od przeznaczenia działki – zachować należy 50% powierzchni biologicznie czynnej w zabudowie ekstensywnej, 30% w zabudowie intensywnej z wyjątkiem usług lokalizowanych w centralnych częściach miasta.

Maksymalna wysokość budynków nie powinna przekraczać:

- 1) na wsi – do dwóch kondygnacji nadziemnych (w tym poddasze użytkowe) z wyjątkiem usług, które mogą być wyższe o jedną kondygnację,
- 2) w mieście – do czterech (wyjątkowo pięć) kondygnacji nadziemnych (w tym poddasze).

9. KIERUNKI I ZASADY KSZTAŁTOWANIA ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ

Ważną dziedziną towarzyszącą rozwojowi rolnictwa w gminie powinna być przedsiębiorczość okółrolna i obsługa rolnictwa. Gmina **Trzcianka** posiada w tym względzie bogatą bazę, ale i tu zachodzi proces zmian towarzyszących postępowi gospodarczemu i technologicznemu. Należy wspierać i ułatwiać rozwój już istniejących oraz powstawanie nowych rolno-spożywczych zakładów przetwórczych, które współpracować będą z producentami żywności. Szczególnie wskazany jest rozwój małych i średnich wytwórni (np. masarnie, ubojnie, kwaszarnie, kaszarnie, gorzelnie) oraz różnych form przechowalnictwa (punkty skupu, suszarnie, chłodnie, konfekcjonowanie).

Przemiany, przebudowa rolnictwa i wsi winny zmierzać w kierunku:

- przebudowy struktury gospodarstw indywidualnych w kierunku gospodarstw efektywnych,
- rozwoju przemysłu rolnego i przetwórczego, przetwarzającego miejscowe surowce,
- rozwoju działalności pozarolniczej,
- rozbudowy sieci usług produkcyjnych, społecznych i komunalnych.

Dalszy rozwój rolnictwa powinien zostać ukierunkowany na prowadzenie gospodarki rolnej dostosowanej do naturalnych siedlisk oraz zaspokojenie potrzeb zmieniającego się popytu.

Na terenie gminy rozwijana będzie gospodarka rybacka (akwakultura) w oparciu o dotychczasowe ośrodki. Ze względu na istotność oddziaływania obiektów hodowlanych na środowisko przyrodnicze (zwłaszcza hodowli ryb łososiowatych) nowe lokalizacje wymagają spełnienia rygorystycznych wymogów technologii produkcji i oczyszczania wód poprodukcyjnych. Wskazane jest wprowadzanie systemów recykulacyjnych oszczędzających wodę.

Na całym obszarze gminy dopuszcza się lokalizację nowych obiektów hodowli ryb o zróżnicowanej formule i obsadzie, uwzględniającej także wymogi gospodarki rolnej (w zakresie retencjonowania wód), pod warunkiem zachowania wymagań rolno-środowiskowych i ochrony środowiska.

W zakresie gospodarki leśnej zakłada się powiększenie w perspektywie powierzchni leśnej. Ze względu na dobrą jakość gleb obszarów południowych nowe zalesienia mogą być prowadzone głównie w północnej części gminy i obejmą uzupełnianie istniejących użytków leśnych, zalesianie zboczy dolin rzecznych, zróżnicowanych terenów strefy czołowomorenowej. Predysponowane pod zalesienia są tereny pokryte glebami niskich klas.

Nie powinno zalesiać się obszarów stanowiących punkty widokowe i panoramy krajobrazowe, obszary podlegające ochronie (środowisko przyrodnicze i kulturowe), obszary cenne przyrodniczo. Należy ograniczyć zalesienia enklaw śródleśnych, w szczególności terenów z rozproszoną zabudową, posiadających wysokie walory krajobrazowe.

Zwiększyć należy powierzchnię lasów wodochronnych zwłaszcza w obrębie obszaru najwyższej ochrony (ONO) głównego zbiornika wód podziemnych oraz w obrębie zboczy i dnach dolin rzecznych.

W trakcie opracowywania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, w których wyznaczone zostaną tereny pod zalesienia, należy uwzględnić konsekwencje wynikające z rozmieszczenia stanowisk archeologicznych oraz punktów i panoram widokowych, a następnie uzgodnić z odpowiednimi instytucjami.

W związku z koniecznością zapewnienia zgodności ustaleń sporządzanych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego z ustaleniami niniejszego Studium, należy traktować za zgodne z niniejszym opracowaniem lokalizację zalesień poza obszarami wyznaczonymi na rysunku spełniającymi wymogi określone wyżej.

Na rysunku Studium określono tereny przeznaczone do zalesienia z uwzględnieniem funkcji wodochronnej i gospodarczej nowych terenów leśnych.

10. TERENY WYŁĄCZONE Z ZABUDOWY

Wolne od zabudowy pozostawiać należy tereny zalewowe o prawdopodobieństwie wystąpienia zalania 1%, ciągi zieleni krajobrazowej o szerokości minimum 30 m, a ponadto podchodzące wodą obniżenia terenu, skupiska zieleni w formie zadrzewień i zakrzewień. Zagospodarowanie terenu nie może zmieniać stosunków wodnych w pobliżu drzew.

Należy ograniczać zabudowę linii brzegowej jezior i rzek, zboczy dolin rzecznych i zboczy niecek jeziornych o pochyleniu ponad 10% (licząc od podstawy do jego krawędzi) wraz pasem przykrawędziowym tych zboczy, jeśli teren jest eksponowany, dopuszczenie jej może nastąpić jedynie drogą miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, w którym określone zostaną szczegółowe parametry zabudowy i warunki ochrony walorów krajobrazowych i uwzględnione będą zasady ochrony wynikające z przepisów odrębnych i zmiany studium. Powyższe nie dotyczy terenów zainwestowanych o skoncentrowanej zabudowie a w przypadku wyznaczonych terenów rozwojowych w zmianie studium należy każdorazowo precyzyjnie przeanalizować istniejące uwarunkowania i jednoznacznie udowodnić potrzebę odstąpienia od ww. wytycznych.

Zgodnie z obowiązującymi do niedawna przepisami dla obszarów chronionego krajobrazu „Dolina Noteci” i „Puszcza nad Drawą” obowiązywało ograniczenie lokalizacji zabudowy i innych obiektów budowlanych w pasie 100 m od brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych. Zakaz ten nie obowiązywał dla terenów objętych miejscowymi planami i decyzjami o warunkach zabudowy (ważnych w dniu wejścia w życie odpowiednich rozporządzeń). Mimo uchylecia przepisów określających te zakazy w dalszych pracach planistycznych należy brać pod uwagę walory przyrodnicze i krajobrazowe tych obszarów oraz to, że przepisy ograniczające zabudowę mogą zostać wprowadzone ponownie.

Oprócz wymienionych wyżej, następujące obszary należy wyłączyć z zabudowy:

- 1) tereny leśne, w tym lasy ochronne z wyłączeniem realizacji obiektów dopuszczonych przepisami odrębnymi,
- 2) tereny rolniczej przestrzeni produkcyjnej, gleb wysokich klas, łąk, pastwisk, dla których na rysunku zmiany studium nie określono kierunków rozwoju z wyłączeniem realizacji obiektów dopuszczonych przepisami odrębnymi,

- 3) inne tereny otwarte, w tym nieużytki stanowiące elementy systemu przyrodniczego, w szczególności planowany rezerwat przyrody i projektowane użytki ekologiczne,
- 4) tereny zieleni urządzonej (publicznej), w tym parki, skwery, zieleńce,
- 5) tereny wód śródlądowych z wyłączeniem realizacji obiektów dopuszczonych przepisami odrębnymi.

Na rysunku studium (arkusze w skali 1: 5000) oznaczono zasięgi rozwoju przestrzennego dla poszczególnych jednostek osadniczych. Dla pozostałych obszarów nie przewiduje się lokalizacji zabudowy, z wyjątkiem zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych, hodowlanych, ogrodniczych, leśnych i rybackich. Dopuszczalność takiej zabudowy regulują przepisy odrębne (w warunkach braku planu), choć gmina będzie zmierzać do uregulowania lokalizacji takiej zabudowy w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

11. KIERUNKI ROZWOJU KOMUNIKACJI

11.1. Ustalenia ogólne

Układ komunikacji drogowej na terenie gminy i miasta Trzcianka tworzą trasy dróg głównych, zbiorczych i lokalnych. Najważniejszymi drogami głównymi są drogi wojewódzkie nr 178 Wałcz - Czarnków – Oborniki, nr 180 Piła – Wieleń, nr 153 Siedlisko (droga nr 180) – Lubasz i nr 309 Droga nr 180 - Jedrzejewo.

Przyjmuje się następującą klasyfikację dróg na terenie miasta i gminy Trzcianka:

- **Gp** (główna – drogi główne w mieście oraz drogi o znaczeniu międzyregionalnym ruchu przysp.) – poza miastem,
- **G** (główna)
- **Z** (zbiorcza) – drogi zbiorcze w mieście oraz drogi o znaczeniu regionalnym poza miastem,
- **L (lokalna)** – drogi lokalne stanowiące obsługę otoczenia oraz powiązania wewnątrz jednostek strukturalnych.

Budowa nowych ulic i dróg, powinna być prowadzona w oparciu o następujące wymagania dotyczące szerokości w liniach rozgraniczających:

- **G 1/2** – 45 m (min. 25 m),
- **Z 1/2** – 30 m (min. 20 m),
- **L 1/2** – 25 m (min. 15m),
- **ulice dojazdowe** (nie objęte problematyką Studium) – min. 15 m (w obszarze

zabudowanym min. 10 m).

Przy projektowaniu obiektów budowlanych lokalizowanych przy drogach należy wziąć pod uwagę strefę uciążliwości drogi dla sąsiadujących z nią obszarów.

W Studium przyjęto zasady kształtowania układu uliczno-drogowego opartego o następujące ogólne założenia:

- **należy zmodernizować drogi wojewódzkie**, zgodnie z dotychczasowymi klasami technicznymi:
 - nr 178 Wałcz – Trzcianka – Czarnków – Oborniki (klasa GP),
 - nr 180 Kocień Wlk. – Trzcianka – Piła (klasa G),
 - nr 153 Siedlisko (droga nr 180) – Runowo-Gajewo-Ciszkowo-Goraj-Lubasz (klasa G),
 - nr 309 Droga nr 180 – Średnica – Jędrzejewo (klasa Z),
 - na krańcach wschodnich gminy planowany jest przebieg drogi wojewódzkiej (obwodnicy m. Piły) łączącą drogę ekspresową S11 z drogami wojewódzkimi nr 179 i 180.
- **należy zmodernizować drogi powiatowe i lokalne** na terenie gminy oraz utrzymać istniejące przekroje,
- **należy modernizować ulice w granicach miasta** oraz sukcesywnie budować nowe zaspokajające potrzeby komunikacyjne oraz usprawniające połączenia wewnątrz jednostek strukturalnych i pomiędzy nimi,
- **należy zlikwidować uciążliwy ruch tranzytowy** przez miasto na drogach wojewódzkich nr 178 i 180 poprzez realizację obwodnicy miasta Trzcianki zgodnie z koncepcją przedstawioną na rysunku Studium.

Wskazane jest przekształcanie i rozbudowa sieci uliczno-drogowych w sposób zapewniający prowadzenie ruchu międzyregionalnego i regionalnego, tj. na drogach głównych i zbiorczych, poza intensywną zabudową miasta i wsi (na obrzeżach jednostek strukturalnych) z koniecznością zachowania na nich płynności ruchu. Trzeba uwzględnić znaczne utrudnienie dla rozwoju sieci drogowej w mieście, jakim jest jego położenie w otoczeniu wzniesień.

Przy projektowaniu obiektów budowlanych lokalizowanych przy drogach należy wziąć pod uwagę strefę uciążliwości drogi dla sąsiadujących z nią obszarów. Przyjmuje się

zatem następujące odległości (od zewnętrznej krawędzi jezdni) negatywnego oddziaływania związanego z ruchem drogowym:

Tabela 3. Odległości budynków z pomieszczeniami przeznaczonymi na pobyt ludzi od zewnętrznej krawędzi jezdni.

KLASA TECHNICZNA DROGI	KATEGORIA	BUDYNKI MIESZKALNE I UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ		BUDYNKI SZPITALNE, SANATORIA I WYMAGAJĄCE SPECJALNEJ OCHRONY
		JEDNOKONDYGNACYJNE	WIELOKONDYGNACYJNE	
III IV V	krajowe i wojewódzkie regionalne	30 m	40 m	130 m
V	powiatowe i gminne lokalne	15 m	20 m	80 m

Źródło: „Wytyczne Projektowania Dróg Publicznych” (załącznik Nr 2 do Zarządzenia Nr 5/95 Generalnego Dyrektora Dróg Publicznych z dnia 31 marca 1995r.)

Tabela 4. Odległości obiektów budowlanych nie przeznaczonych na pobyt ludzi od zewnętrznej krawędzi jezdni.

KLASA DROGI	NA OBSZARZE ZABUDOWANYM	POZA OBSZAREM ZABUDOWANYM
III, IV	10 m	25 m
IV, V	8 m	20 m
V	6 m	15 m

Źródło: „Wytyczne Projektowania Dróg Publicznych” (załącznik Nr 2 do Zarządzenia Nr 5/95 Generalnego Dyrektora Dróg Publicznych z dnia 31 marca 1995r.)

Ponadto dla ograniczenia hałasu powodowanego ruchem na pozostałych drogach gminnych zaleca się ograniczenie prędkości, zmniejszenie udziału pojazdów ciężkich, modernizację dróg i wymianę nawierzchni oraz wprowadzenie zieleni ochronnej. Ograniczenia te powinny w szczególności obejmować strefę śródmieścia miasta Trzcianka.

W projektowaniu modernizacji i przebudowy drogi wojewódzkiej nr 180 należy uwzględnić przepisy dotyczące warunków i sposobu przygotowania i wykorzystania transportu na potrzeby obronne państwa.

11.2. Koncepcja układu uliczno-drogowego

Układ komunikacyjny w gminie tworzy sieć dróg międzyregionalnych, regionalnych, które zapewniają podstawową obsługę ruchu kołowego oraz lokalnych, które wyprowadzają ten ruch z poszczególnych jednostek strukturalnych. Planowane modernizacje, rozbudowy i budowy dróg będą prowadzone w oparciu o tę klasyfikację.

11.2.1. Miasto Trzcianka

Układ uliczno-drogowy miasta charakteryzuje się:

- brakiem obwodnic zewnętrznych wyprowadzających ruch tranzytowy poza obszary zurbanizowane,
- słabo rozwiniętą siecią ulic w części zachodniej,
- dużą ilością ulic jednokierunkowych,
- brakiem komunikacji miejskiej,
- brakiem wydzielonych dróg rowerowych.

Podstawowy układ komunikacyjny należy uzupełnić siecią ulic zbiorczych i lokalnych, które stanowiąc będą rozprawadzenie i kontynuację dróg powiatowych oraz połączenie ulic głównych na terenie miasta.

Obwodnica dla miasta:

Planowana obwodnica miasta realizowana będzie w układzie okalającym miasto od strony wschodniej jako droga klasy KGp (główna ruchu przyspieszonego). Trasę wyznaczono tak, aby wyeliminować w maksymalnym stopniu konieczność wyburzania istniejących budynków. Przebiegać ma głównie przez tereny rolnicze niezurbanizowane i dopiero planowane do zurbanizowania (usługi, działalność produkcyjna). Jedynie od południa przebiegać będzie przez planowane tereny mieszkaniowo-usługowe na obszarze miasta Trzcianki. Kolizje z linią kolejową projektuje się rozwiązać poprzez budowę wiaduktu. Wiadukt ten pozwoli też na bezkolizyjne rozwiązanie połączenia drogi nr 178 z drogą nr 180 od strony Piły. Łączna ilość wiaduktów drogowych i mostów ma wynosić 4. Ponadto planuje się rozwiązywanie sytuacji kolizyjnych z innymi istniejącymi drogami poprzez budowę:

- skrzyżowań skanalizowanych,
- skrzyżowań typu rondo,

- skrzyżowań typu rondo podwójne,
- skrzyżowań skanalizowanych o rozsuniętych wlotach.

Koncepcja przebiegu obwodnicy określona w niniejszym studium została wybrana z kilku wariantów.

Projektanci zaproponowali rozwiązanie najbardziej uniwersalne i elastyczne, łączące walory różnych wariantów.

Zaproponowany przebieg jest też najbardziej podatny na etapowanie inwestycji.

W pierwszym etapie, zgodnie z potrzebami może zostać zrealizowane połączenie drogi wojewódzkiej nr 178 od strony południowej z drogą nr 180 od strony wschodniej. Połączenie to mogłoby nastąpić w pobliżu cmentarza (rondo). Kolejnym etapem winno być połączenie wlotu drogi nr 180 od strony wschodniej z północnym wylotem drogi nr 178 wraz z realizacją bezkolizyjnego węzła i wiaduktu nad linią kolejową. Włączenie obwodnicy w drogę nr 178 nastąpi poprzez przebudowaną ulicę Łomnicką.

Docelowe obejście lasu w rejonie cmentarza i wejście na planowany węzeł od strony Piły może zostać zrealizowane w dalszej przyszłości.

Dla planowanego obejścia miasta należy rezerwować pas w liniach rozgraniczających o szerokości minimum 40 m. Realizacja obwodnicy wyeliminuje uciążliwy ruch tranzytowy

(zwłaszcza ciężki – towarowy) z obszarów o intensywnej zabudowie i ułatwi prawidłowe funkcjonowanie komunikacji wewnątrz miasta. Zlikwidowany zostanie również uciążliwy dla mieszkańców hałas oraz zanieczyszczenie powietrza spalinami.

Od strony zachodniej i południowej miasta zaproponowano przebieg dróg wyższej klasy technicznej jako docelowe rozwiązanie służące przede wszystkim obsłudze ruchu w mieście i gminie ale także mające charakter „obwodnicy” dla ruchu tranzytowego. Na rysunku studium zapisano dwa warianty rozwiązania komunikacyjnego od strony zachodniej i południowej. W obu wariantach przebieg ulic jest jednakowy. Różnią się one klasami technicznymi, które powoduje zróżnicowane wymagania w zakresie dostępności terenu, odległości skrzyżowań i wymagania techniczne.

Wariant I – przewiduje się połączenie opisanej wyżej obwodnicy wschodniej miasta z drogą wojewódzką nr 180 (w kierunku Wielenia) poprzez projektowaną ulicę klasy

głównej (KG) zlokalizowaną od strony północnej i zachodniej miasta, łącząc przy tym drogę powiatową nr 1315P (w kierunku Tuczna). Obsługę i powiązanie komunikacyjne terenów południowej części miasta zapewni w tym przypadku projektowana ulica klasy zbiorczej (KZ).

Wariant II - przewiduje się połączenie obwodnicy wschodniej miasta z drogą wojewódzką nr 180 (w kierunku Wielenia) poprzez projektowaną ulicę klasy głównej (KG) zlokalizowaną na południowych krańcach miasta. Od strony północnej i zachodniej miasta projektuje się ulicę klasy zbiorczej (KZ).

Oba warianty zostały zapisane na rysunku studium, a także na dodatkowych schematach (modele).

W obrębie miasta przewidziano także połączenie dróg wojewódzkich 178 i 180 ulicą klasy lokalnej (KL) po południowej stronie nasypu kolejowego. Szczegółowy przebieg ulicy musi zostać określony drogą dalszych opracowań specjalistycznych uwzględniających uwarunkowania ekofizjograficzne i dostępność terenu.

W centrum miasta przewiduje się prace regulujące przebiegi i skrzyżowania ulic lokalnych, w szczególności dotyczy to ulic Mickiewicza, Prosta. Ewentualne połączenie ulic Prostej i M. Konopnickiej winno być poprzedzone kompleksowym opracowaniem komunikacyjnym uwzględniającym w sposób systemowy uwarunkowania ruchowe oraz określającym także organizację ruchu i system parkowania w mieście.

Miejsca postojowe:

Wobec szybko zwiększającej się ilości samochodów konieczne jest wprowadzenie jednoznacznych ustaleń dotyczących warunków parkowania i tworzenia miejsc postojowych w mieście. Proponuje się, aby zobowiązywać właścicieli posesji, użytkowników i inwestorów do zapewniania wystarczającej ilości miejsc parkingowych mogących obsłużyć istniejącą lub projektowaną funkcję i sposób gospodarowania nieruchomością. Należy również organizować publiczne miejsca postojowe. Przewiduje się dalsze rozwijanie odpłatnej strefy parkowania na terenie miasta, zwłaszcza w jego centrum.

Ogólnodostępne miejsca postojowe należy zorganizować w następujący sposób:

- **parkowanie w strefie pasa drogowego** – przykrawężnikowe – należy w miarę możliwości ograniczyć do minimum, ponieważ ten rodzaj parkowania powoduje utrudnienia w ruchu ulicznym i pociąga za sobą koszty przystosowania jezdni. Zwłaszcza w centrum miasta należy objąć je płatną strefą parkowania;
- **wydzielone miejsca parkingowe bezpośrednio w sąsiedztwie pasa drogowego** – jeżeli to możliwe, zwłaszcza przy lokowaniu nowych ulic należy przewidzieć miejsca postojowe dostępne bezpośrednio z pasa drogowego w osobnej strefie pomiędzy ulicą, a chodnikiem. Ten sposób parkowania można objąć zwłaszcza w ścisłym centrum płatną strefą parkowania;
- **wydzielone place parkingowe** – postój na wydzielonych placach organizowanych przez władze miasta lub przez niezależnych inwestorów, np. jako płatne parkingi strzeżone.

Planowanie nowych ulic oraz modernizację istniejącej sieci uliczno-drogowej oraz systemu parkowania winno być podstawą odrębnego opracowania „Program układu komunikacyjnego, organizacji ruchu i polityki parkingowej miasta Trzcianki”.

11.2.2. Pozostałe tereny gminy

Na terenie gminy prócz dróg wojewódzkich funkcjonuje również sieć dróg powiatowych stanowiących połączenia z innymi miejscowościami w obrębie gminy oraz poza jej granicami. Konieczna jest modernizacja zwłaszcza tras łączących Trzciankę z innymi ważnymi ośrodkami (sąsiednimi miastami).

11.3. Kształtowanie systemu ścieżek rowerowych

Wybudowanie ścieżek rowerowych przyczyni się do poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego, zwłaszcza rowerzystów. Środek transportu tak przyjazny dla środowiska jak rower nie odgrywał dotąd znaczącej roli w transporcie miejskim. Nieduża rozległość przestrzenna miasta Trzcianka wynosząca 3,5 – 7,0 km sprzyja użytkowaniu roweru i może stanowić przesłankę do rozwoju komunikacji rowerowej. Ścieżki dla rowerów wymagają przeznaczenia odpowiednich kwot z budżetu miasta i gminy na ich budowę oraz ograniczeń w stosunku do innych użytkowników ulic np. zmniejszenia ilości miejsc postojowych dla samochodów.

Wyznaczenie ścieżek rowerowych w mieście musi uwzględniać:

- połączenie miejsc zamieszkania ze szkołami, miejscami pracy i obiektami handlowo - usługowymi,
- połączenie miejsc zamieszkania z terenami wypoczynku i rekreacji.

W przekrojach ulicznych ścieżki rowerowe umieszcza się pomiędzy chodnikiem a jezdnią pozostawiając pas bezpieczeństwa 0,7 m. Szerokość ścieżki jednokierunkowej powinna wynosić min. 1,5 m, a dwukierunkowej – 2,5 m.

Na rysunku Studium określono przebieg istniejących i planowanych ścieżek rowerowych na terenie gminy i miasta Trzcianka.

Planowana ścieżka rowerowa będzie w kierunku wschód-zachód i przebiega wzdłuż najatrakcyjniejszych jezior i urządzonych i planowanych do realizacji terenów sportowo rekreacyjnych i turystycznych.

System ścieżek rowerowych na terenie miasta powinien stanowić nieodłączną część pasów drogowych ulic wyjazdowych z miasta w kierunkach wszystkich miejscowości na terenie gminy Trzcianka co ułatwi przemieszczanie się społeczności lokalnej z miasta na wieś, z pracy do miejsca zamieszkania. Wszelkie projektowane i modernizowane ulice powinny przewidywać lokalizację ścieżek rowerowych, a przynajmniej pasów pieszo-rowerowych.

Nie wyklucza się wytyczenia innych, niż określone na rysunku Studium, ścieżek rowerowych, łączących miejscowości w gminie i zapewniających połączenia z sąsiednimi gminami.

Jako priorytetowe uznano rowerowe połączenia komunikacyjne miasta z większymi wsiami oraz terenami cennymi przyrodniczo.

11.4. Komunikacja kolejowa

Na terenie gminy utrzymana będzie komunikacja kolejowa na linii Piła - Trzcianka - Krzyż, która winna podlegać nieustającej modernizacji. Obecnie ruch osobowy odbywa się wyłącznie w trybie dziennym, co nie stanowi szczególnej uciążliwości akustycznej. Jednakże w miejscach szczególnie narażonych na uciążliwość wywołane nadmiernym natężeniem hałasu przez transport kolejowy zwłaszcza towarowy należy realizować ekrany akustyczne.

Niewielka liczba połączeń kolejowych w ruchu osobowym stanowi pewnego rodzaju ograniczenie w komunikacji i przemieszczaniu się ludności gminy Trzcianka. Należy wziąć pod uwagę możliwość zwiększenia połączeń kolejowych w celu poprawienia i ułatwienia dostępności komunikacyjnej zarówno dla społeczności lokalnej jak i ponadlokalnej miasta i gminy.

12. KIERUNKI ROZWOJU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

12.1. Zasady rozwoju systemów zaopatrzenia w wodę

miasto Trzcianka

Zaopatrzenie w wodę mieszkańców miasta Trzcianka wraz z terenami podmiejskimi można oprzeć o istniejący system zaopatrzenia w wodę w oparciu o komunalny wodociąg i ujęcia wody. Na terenie miasta eksploatowana jest stacja wodociągowa oraz istnieje sieć wodociągowa zaopatrująca miasto wraz z terenami podmiejskimi i znaczną częścią wsi.

Utrzymuje się istniejący system wodociągowy miasta Trzcianki z koniecznością przeprowadzania bieżących remontów i modernizacji, a w przypadku zaistniałej potrzeby także rozbudowy. W następstwie rozwoju budownictwa zarówno mieszkaniowego jak i usługowego czy produkcyjnego rozbudowa sieci wodociągowej na terenie miasta i w strefach podmiejskich będzie nieunikniona. Dla zapewnienia potrzebnej ilości i jakości wody należy zmodernizować stację wodociągową. Należy także zwrócić uwagę na pogarszający się stan wód podziemnych będących podstawą zaopatrzenia miasta.

teren gminy Trzcianka

Zaopatrzenie w wodę odbiorców na terenie gminy Trzcianka należy oprzeć o istniejący system wiejskich wodociągów grupowych i lokalnych.

Ujęcie miejskie obsługuje również wsie Dłużewo, Sarcz, Straduń, Smolarnia, Niekursko.

Na terenie gminy ujęcia wody i grupowe lub lokalne wodociągi znajdują się w następujących wsiach:

- Radolinie (+ zaopatrzenie w wodę Radolina i Teresina)
- Stobnie (+ Wrząca)

- Siedlisku (+ Rychlik, Górnica, Biernatowo, Przyłęki)
- Białej,
- Rudce (+ Nowa Wieś),
- Pokrzywnie (+ Kępa, Łomnica).

Przewiduje się utrzymanie istniejącego systemu wodociągowego gminy Trzcianka z koniecznością przeprowadzania bieżących remontów i modernizacji, a w przypadku zaistniałej potrzeby także jego rozbudowy.

W przypadkach konieczności podwyższenia ciśnienia należy wybudować na trasie wodociągów przesyłowych pompownie podwyższające ciśnienie wody. Proponuje się również budowę przy poszczególnych stacjach zbiorników wyrównawczych. Wydaje się również niezbędne poszukiwanie nowych źródeł wody i budowy nowych ujęć wody.

Poprzez wprowadzanie nowych rozwiązań technologicznych należy dążyć do ograniczeń zużycia wody pitnej w istniejących obiektach produkcyjnych oraz ograniczania lokalizacji obiektów z wodochłonnymi technologiami produkcji.

W celu racjonalnego rozwoju sieci wodociągowej miasta i gminy Trzcianka należy opracować dokument o charakterze strategicznym PN. „Program gospodarki wodno-ściekowej miasta i gminy Trzcianka”.

12.2. Zasady rozwoju systemów utylizacji ścieków

12.2.1. Kanalizacja sanitarna

Na terenie miasta i gminy zostanie utrzymany system odprowadzania ścieków w oparciu o istniejącą sieć kanalizacji sanitarnej. Występuje konieczność ciągłej rozbudowy sieci kanalizacyjnej na zurbanizowanych terenach wiejskich oraz jej remontowania i modernizacji.

Na terenie gminy Trzcianka funkcjonują trzy oczyszczalnie ścieków, zlokalizowane w Trzciance (Osiniec i przy ul. 27 Stycznia) i we Wrzącej.

Mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia w Trzciance ma przepustowość 2400 m³/d (zgodnie z pozwoleniem wodno-prawnym).

Zgodnie z Koncepcją p.t Oczyszczalnie ścieków i kanalizacje sanitarne dla gminy Trzcianka docelowa przepustowość oczyszczalni ma wynieść 4000 m³/d, co pozwoli obsłużyć większość obszaru gminy w tym zakresie.

Pod względem jakościowym oczyszczalnia spełnia warunki określone w pozwoleniu wodno-prawnym.

Oczyszczalnia ścieków we Wrzącej posiada przepustowość 40 m³/d. Również pod względem jakościowym spełnia warunki określone w pozwoleniu wodnoprawnym.

Wg stanu obecnego cała zachodnia część gminy pozbawiona jest systemów kanalizacyjnych. Istniejące układy sieci i oczyszczalni rozlokowanych we wschodniej części gminy są niewystarczające. Konieczne jest zlokalizowanie nowych systemów i rozszerzenie już istniejących.

Rozporządzeniem Wojewody Wielkopolskiego (rozporządzenie nr 31/06 Wojewody Wielkopolskiego z dnia 16 marca 2006 r. w sprawie wyznaczenia aglomeracji Trzcianka (ogłoszone w Dz. Urz. Woj. Wlkp. Nr 50, poz. 1343 z 12 kwietnia 2006 r.), na podstawie art. 43 ust. 2a ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. - Prawo wodne (tj. Dz. U. z 2012 r. poz. 145 ze zm.) została wyznaczona aglomeracja Trzcianka o równoważnej liczbie mieszkańców 22.300. Aglomeracja Trzcianka obejmuje swym zasięgiem tereny objęte systemem kanalizacji zbiorczej zakończonym oczyszczalnią ścieków zlokalizowaną w rejonie Osińca (na granicy miasta Trzcianki i wsi Biała).

(„Propozycja planu aglomeracji gminy Trzcianka” została opracowana w 2005 r.)

W celu uporządkowania gospodarki ściekowej oraz zaplanowania jej rozwoju należy w oparciu o istniejące dokumenty opracować „Program gospodarki wodno-ściekowej miasta i gminy Trzcianka”.

Dla pozostałych terenów w gminie Trzcianka przewidywane są indywidualne systemy oczyszczania ścieków – oczyszczalnie przydomowe obsługujące pojedyncze budynki i gospodarstwa lub ich zespoły.

12.2.2. Kanalizacja deszczowa

W zakresie rozwoju systemu kanalizacji deszczowej przewiduje się regulację stanu prawnego istniejących sieci, remonty, modernizację i w razie potrzeby wymianę istniejącej sieci. Dla nowych terenów rozwojowych intensywnego zagospodarowania na terenie miasta przewiduje się systematyczną realizację nowej sieci kanalizacji deszczowej, w szczególności dotyczy to terenów zabudowy przemysłowej, usługowej i intensywnej zabudowy mieszkaniowej.

Odbiornikiem wód opadowych pozostaje rzeka Trzciniica wraz z jej dopływami. Na terenie gminy kanalizację deszczową należy realizować w szczególności dla terenów rozwojowych działalności gospodarczej. Dla pozostałych terenów wiejskich, zwłaszcza o rozproszonej zabudowie, nie przewiduje się realizacji sieci kanalizacji deszczowej - należy przyjąć zasadę, że wody deszczowe winny być rozsączone na terenach ich opadu w ramach posesji. Z terenów publicznych wody deszczowe należy odprowadzać do przydrożnych rowów i dalej pobliskich cieków po ewentualnym podczyszczeniu.

12.3. Kierunki rozwoju systemu zaopatrzenia w energię elektryczną

Obszar miasta i gminy zasilany jest w energię elektryczną z linii przesyłowych 110 kV: Piła Krzewina – Trzcianka oraz Poznań - Czarnków - Trzcianka (przez wschodni kraniec terenu gminy przebiega także linia przesyłowa 110kV o charakterze tranzytowym). Zgodnie z przepisami odrębnymi, należy zachować pasy ochronne wzdłuż tych linii wolne od zabudowy mieszkaniowej i stałego pobytu ludzi z ograniczeniem innych typów zabudowy. W zależności od wysokości zawieszenia przewodów jest to pas o szerokości ok. 30-40 m.

Utrzymuje się zaopatrzenie w energię elektryczną miasta i gminy Trzcianka z głównego punktu zasilania GPZ „Trzcianka” 110kV, poprzez linie napowietrzne i kablowe średniego napięcia 15kV oraz za pośrednictwem stacji transformatorowych słupowych i wewnątrzowych 15/0,4 kV. Wraz z rosnącym zapotrzebowaniem na energię elektryczną należy uwzględnić konieczność rozbudowy istniejącego GPZ .

Dla zabezpieczenia wzrastającego zapotrzebowania na energię elektryczną oraz dostarczenia prądu dla terenów planowanych pod zainwestowanie, niezbędne jest przeznaczenie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego powierzchni pod stacje transformatorowe 15/0,4 kV średniego napięcia. Na terenach miejskich należy realizować stacje transformatorowe typu miejskiego o wysokich walorach architektonicznych lub nowoczesne stacje małokubaturowe lokalizowane w ramach przestrzeni publicznej.

Odbiorcy, których moc zapotrzebowana przekracza 300 kW, winni być zaopatrywani w energię elektryczną poprzez stacje konsumentowe realizowane na ich posesjach. Dla zapewnienia właściwych standardów zaopatrzenia w energię elektryczną niezbędna jest reelektryfikacja terenów wsi i niektórych obszarów miasta oraz modernizacja i budowa stacji transformatorowych średniego napięcia 15/0,4 kV na terenach wsi i miasta.

Konieczna będzie sukcesywna modernizacja sieci w ramach opracowanej przez Zakład Dystrybucji Energii ENEA S.A. reelektryfikacji i stopniowa wymiana sieci napowietrznych na kablowe podziemne w szczególności na terenach zabudowy mieszkaniowej.

Projektowane linie energetyczne zarówno na obszarze miejskim oraz na nowych terenach rozwojowych wiejskich jednostek osadniczych należy realizować jako skablowane podziemne.

Ważna jest produkcja energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych, co wiąże się z nowymi regulacjami prawnymi i przyszłymi wymogami Unii Europejskiej. Obowiązkiem staje się systematyczne zwiększanie udziału tak pozyskiwanej energii w całości energii produkowanej. Korzystnym ekonomicznie jest wytwarzanie energii lokalnie, co zmniejsza koszty jej przesyłu. Na terenie gminy wiodącymi w tym zakresie mogą być technologie wytwarzania jej z biomasy i poprzez elektrownie wiatrowe i fotowoltaiczne. Energia elektryczna z biomasy może być docelowo wytwarzana w wyniku skojarzonej z wytwarzaniem energii cieplnej w dotychczas funkcjonujących i zmodernizowanych kotłowniach. Energia wiatrowa może być wytwarzana w pojedynczych siłowniach lub ich zespołach tzw. „fermach wiatrowych”. Ukształtowanie powierzchni terenu gminy, a także stosunkowo wysoka wietrzność sprawia, że na jej terenie można i powinno lokalizować się różnej wielkości siłownie wiatrowe.

Na terenach wiejskich gminy poza zasięgami obszarów rozwojowych jednostek osadniczych, określonych na rysunku studium, wskazano rejon lokalizacji inwestycji pozyskujących energię elektryczną wyprodukowaną z odnawialnych źródeł energii w miejscach ku temu predestynowanych, w drodze sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, pod warunkiem zachowania przepisów odrębnych dotyczących ochrony środowiska, ochrony przyrody i uwzględnienia walorów krajobrazowych. Na etapie sporządzania studium nie rozstrzygnięto przebiegu linii elektroenergetycznych odbierających energię z farmy wiatrowej. Linia ta w sposób niekolidujący z wartościami środowiska przyrodniczego i krajobrazu zostanie powiązana ze zmodernizowaną/przebudowaną linią 110kV przebiegającą na terenie gminy sąsiedniej (inwestycja na terenie gminy sąsiedniej).

W przypadku realizacji wież elektrowni wiatrowych należy uwzględnić przepisy w sprawie zgłaszania i oznakowania przeszkód lotniczych. Wszelkie projektowane budowle o wysokości większej lub równej 50 m npt. należy każdorazowo zgłaszać do Szefostwa Służby Ruchu Lotniczego Sił Zbrojnych RP przed wydaniem pozwolenia na budowę.

Na terenie gminy przewiduje się lokalizację elektrowni wodnej na rzece Noteć. Na mniejszych ciekach, o ile dopuszczają przepisy odrębne mogą być lokalizowane małe siłownie wodne zasilające głównie indywidualne siedliska, bądź obiekty gospodarcze.

12.4. Kierunki rozwoju systemu zaopatrzenia w gaz

Na terenie miasta i gminy Trzcianka utrzymuje się:

- linię gazową wysokiego ciśnienia Ø400 relacji Krobia-Poznań-Piła zlokalizowaną w południowo-wschodniej części gminy wraz z pasem strefy ochronnej,
- odboczkę od linii relacji Krobia-Piła – gazociąg wysokiego ciśnienia Ø200 relacji Ługi Ujskie wraz z pasem strefy ochronnej,
- stację redukcyjno-pomiarową gazu pierwszego stopnia (I°) zlokalizowaną we wschodniej części miasta z zachowaniem pasa strefy wybuchowości,

Lokalizację obiektów budowlanych względem gazociągu reguluje rozporządzenie Ministra Górnictwa z dnia 30 lipca 2001 roku w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać sieci gazowe (Dz. U. Nr 97 poz. 1055 ze zm.).

Zgodnie z zdezaktualizowanym opracowaniem „Koncepcja gazyfikacji miasta i gminy Trzcianka” zakłada się gazyfikację gminy dla większości jej miejscowości.

Rozwój gazyfikacji gminy wiąże się ze znacznymi kosztami realizacji z uwagi na rozległość sieci. Jak wykazują doświadczenia dostawcy gazu inwestycje gazowe w tym rejonie okazują się być dla dostawcy gazu nieopłacalne przy obowiązujących cenach sprzedaży gazu. Może to stanowić barierę dalszego rozwoju.

12.5. Kierunki rozwoju systemu ogrzewania (ciepłownictwo)

Na terenie miasta i gminy Trzcianka utrzymuje się istniejący system ciepłownictwa oparty na grupowych i lokalnych kotłowniach. Na terenach wiejskich istniejące budynki ogrzewane są z kotłowni indywidualnych.

Na terenie miasta i gminy należy przechodzić na bardziej czyste paliwa energetyczne takie jak olej opałowy, gaz płynny, ale też nowoczesne spalanie drewna i jego odpadów. Zaleca się stosowanie nowoczesnych rozwiązań w zakresie pozyskiwania energii ze źródeł niskotemperaturowych (pompy ciepłe), wiatru i energii słonecznej. Należy także dążyć do zmniejszania zapotrzebowania na energię cieplną w wyniku postępującej termorenowacji budynków, co przyczyni się do wyraźnego zjawiska oszczędzania energii.

W przyszłości konieczne będzie sukcesywne zwiększanie udziału energii pozyskiwanych ze źródeł odnawialnych. Na terenie gminy powinno się to odbywać głównie drogą spalania biomasy (róży bezigłowej, wierzby energetycznej), co jest korzystne ze względu na już istniejącą infrastrukturę ciepłowniczą, wymagającą jedynie modernizacji kotłów i będzie miało korzystny wpływ na gospodarkę rolną gminy i rynek pracy (założenie plantacji energetycznych na terenach obecnie odłogowanych lub ekstensywnie wykorzystanych rolniczo). Korzystnym dla gospodarki gminy jak i w globalnym znaczeniu będzie skojarzenie wytwarzania energii cieplnej i energetycznej.

12.6. Zasady zagospodarowania odpadów

Do połowy 2013 r. obowiązywały zasady usuwania i unieszkodliwiania odpadów komunalnych określone ustawą *o odpadach* z dnia 27 kwietnia 2001 r. (tj. Dz. U. z 2007 r. Nr 39 poz. 251 ze zm.). Gospodarka odpadami na terenie gminy Trzcianka była też prowadzona również w oparciu o ustawę *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach* z dnia 13 września 1996 r. (tj. Dz. U. z 2005 r. Nr 236, poz. 2008 ze zm.).

Standardem w gospodarowaniu na terenie gminy jest wyposażenie każdego gospodarstwa czy budynku mieszkalnego w pojemniki na odpady oraz zaopatrzenie w kontenery na odpady większości wsi wraz z sukcesywnym ich wywozem na składowisko. Ogranicza to w wydatny sposób niekontrolowany wywóz śmieci na dzikie

wysypiska. Od niedawna zaczęto wprowadzać selektywną zbiórkę śmieci. Dzięki temu cały strumień odpadów przestanie trafiać na składowisko gminne w Trzciance, które ma swoją ograniczoną pojemność i poprzez swój charakter, mimo zabezpieczeń stanowi zagrożenie dla środowiska. Konieczny jest dalszy rozwój oraz wprowadzanie nowych udogodnień umożliwiających mieszkańcom selekcjonowanie śmieci, co zwiększy odzysk i recykling oraz zminimalizuje ilość odpadów do składowania. W ramach selektywnej zbiórki odpadów konieczne jest zwiększenie ilości pojemników dla potrzeb segregacji.

Za segregowaniem śmieci przemawia fakt, że z biegiem czasu zmianie ulega skład wytwarzanych odpadów. Coraz więcej z nich stanowić będą opakowania i odpady, które mogą ulegać odzyskowi i wtórnemu przerobowi. Elementami sprzyjającymi tym zmianom są przede wszystkim:

- **rozwój gospodarczy** – wpływa na wzrost zamożności społeczeństwa, a co za tym idzie wzrost zakupu prasy, produktów w opakowaniach jednorazowych czego konsekwencją będzie większa ilość makulatury,
- **rozwój sieci gastronomicznej** – związanej z możliwym rozwojem turystyki, zwiększającą się ilością punktów zbiorowego żywienia w zakładach pracy, zmiana wzorca pracy na zachodni (przerwa na lunch), co spowoduje przeniesienie wytwarzania odpadów (opakowania papierowe, szklane z tworzyw sztucznych) z jednostek mieszkaniowych do rejonów usługowych,
- **rozwój postawy konsumpcyjnej** – wysoce „odpadogenne”,
- **rozwój świadomości ekologicznej** – świadomy stosunek do problematyki odpadów, a w konsekwencji spadek ilości odpadów z tworzyw sztucznych na rzecz opakowań szklanych oraz innych podatnych na recykling lub łatwo degradowalnych, np.: drewno, papier,
- **rozwój budownictwa** – po początkowej stagnacji nastąpi rozwój w sektorze budowy i remontów mieszkań. Spowoduje to wzrost ilości odpadów typu gruz, niewykorzystane materiały budowlane itp.

Istotnym elementem warunkującym kierunki strategii w gospodarowaniu odpadami przez gminę jest oszacowanie jak będzie zmieniało się odzyskiwanie surowców wtórnych. W poniższej tabeli przedstawiono prognozę ilości odpadów jako stałą w latach 2004 –

2020 w wielkości 9120 Mg/rok z rosnącym w czasie odzyskiem surowców wtórnych od 5% do 37% odpadów komunalnych.

Aby realizować program oparty o segregację odpadów należy podjąć pracę w celu uświadamiania w tym względzie społeczeństwa. Konieczne jest podjęcie działań edukacyjnych w szkołach, podjęcie szkoleń dla przedstawicieli gminy i rad osiedli, prowadzenie kampanii reklamowych (poprzez ulotki i filmy reklamowo-szkoleniowe), prowadzenie konkursów dla dzieci i młodzieży, odczytów i sympozjów.

Poważnym problemem jest zwiększona w ostatnich latach ilość niebezpiecznych odpadów, jakimi są płyty azbestowe z rozbiórek zadaszeń gospodarskich. Winny one być dostarczane do unieszkodliwiania.

Najważniejszymi problemami gminy w zakresie inwestycji związanych z gospodarką odpadami są:

- brak składowiska odpadów niebezpiecznych,
- brak elektrowni biogazowej,
- brak oczyszczalni odcieków,
- brak stacji przeładunkowej odpadów z punktami gromadzenia opon i odpadów balastowych.

Według „Planu gospodarki odpadami dla gminy Trzcianka” opracowanego w 2004 r. istniejące składowisko odpadów Trzciance jest wystarczające dla zaspokojenia potrzeb na min. 10 lat.

Polityka odpadowa miasta i szczegółowe działania w tym zakresie były określone w powyższym opracowaniu.

Od 1 lipca 2013 r. został wprowadzony nowy system gospodarki odpadami na podstawie ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz.U z 8.01.2013 r. poz. 21 i ustawy z 13 września 1996 o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (t.j. Dz.U. z 2012 r. poz. 391), w którym gmina staje się właścicielem i dysponentem odpadów wytwarzanych przez jej mieszkańców. Nowy system obejmuje wszystkich mieszkańców gminy, ma zapewnić zdecydowanie większą skuteczność odbioru odpadów, zapobiec nielegalnym procederom usuwania odpadów.

12.7. Kierunki rozwoju telekomunikacji

Na terenie miasta i gminy Trzcianka rozwijany jest podstawowy system telekomunikacyjny zapewniający łączność telefoniczną dla mieszkańców i podmiotów działających na ich terenie. Na terenie gminy rozwijana jest telekomunikacja bezprzewodowa z nadajnikami naziemnymi w kilku systemach. W przypadku telefonii komórkowej wymagającej realizacji masztów stacji bazowych należy dążyć do takiego ustalania ich lokalizacji, aby ograniczyć do minimum negatywny wpływ na krajobraz przyrodniczy i kulturowy. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego nie mogą ustanawiać zakazów, a przyjmowane w nich rozwiązania nie mogą uniemożliwiać lokalizowania inwestycji z zakresu łączności publicznej, jeżeli takie inwestycje są zgodne z przepisami odrębnymi.

W przypadku realizacji wież stacji bazowych telefonii komórkowych należy uwzględnić przepisy w sprawie zgłaszania i oznakowania przeszkód lotniczych. Wszelkie projektowane budowle o wysokości większej lub równej 50 m npt. należy każdorazowo zgłaszać do Szefostwa Służby Ruchu Lotniczego Sił Zbrojnych RP przed wydaniem pozwolenia na budowę.

W związku z szybkim rozwojem komputerowych systemów sieciowych o charakterze globalnym (Internet), należy przewidzieć konieczność rozwoju infrastruktury telekomunikacyjnej, której realizacja winna być skoordynowana z innymi sieciami – należy przewidzieć stosowne pasy, kanały w ramach przestrzeni publicznych (ulic i dróg).

Należy przewidzieć realizację na terenie gminy linii światłowodowych, umożliwiających połączenia cyfrowe oraz modernizację istniejącej i realizację nowej centrali telefonicznej.

13. KIERUNKI ROZWOJU CMENTARNICTWA

Obecny cmentarz zlokalizowany jest na wschodnich krańcach miasta przy wlocie drogi wojewódzkiej nr 180 od strony Piły. Z uwagi na znaczące wypełnienie urządzonych kwater cmentarza, planuje się jego rozbudowę w kierunku drogi, a w dalszych etapach także na teren sąsiadującego lasu.

Przewiduje się grzebanie zmarłych nadal na cmentarzu w Stobnie oraz na cmentarzach parafialnych w Białej, Łomnicy, Niekursku i Siedlisku.

Nie przewiduje się lokowania innych nowych cmentarzy, nie ma również potrzeby rozbudowy już istniejących na terenach wiejskich. Zakłada się również, że na istniejących cmentarzach wiejskich, o ile przepisy szczególne na to pozwalają, powinny nadal odbywać się pochówki tradycyjne.

Należy rozważyć możliwość lokalizowania także na cmentarzach wiejskich kolumbariów lub wyznaczenia kwater dla pochówków w urnach.

14. STAN OPRACOWAŃ PLANISTYCZNYCH DLA TERENÓW MIASTA I GMINY

14.1. Opracowania planistyczne obowiązujące

Na terenie miasta Trzcianka (w jego granicach administracyjnych) obowiązują następujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego:

- zmiana miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego miasta Trzcianki na działkach nr 729/1 i 729/2 przy ul. Grunwaldzkiej w Trzciance /uchwała Nr L/327/97 z dnia 28.06.1997r., Dz. U. Woj. Pilskiego Nr 29, poz.122 z dnia 01.09.1997r./
- zmiana miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego miasta Trzcianki w rejonie położonym między ul. Wieleńską a os. Fałata I /uchwała Nr LII/346/97 z dnia 30.08.1997r., Dz. U. Woj. Pilskiego Nr 30, poz. 136 z dnia 25.09.1997r./
- zmiana miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego Trzcianka – Śródmieście w rejonie ulic : Mickiewicza, Dąbrowskiego, Sikorskiego /uchwała Nr LIV/365/97 z dnia 27.11.1997r., Dz. U. Woj. Pilskiego Nr 1 z dnia 19.01.1998r./
- zmiana miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego miasta Trzcianki w rejonie Reymonta /uchwała Nr LVIII/399/98 z dnia 12.03.1998r., Dz. U. Woj. Pilskiego Nr 12, poz.77 z dnia 08.06.1998r./
- zmiana miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego miasta Trzcianka w rejonie ulic Kopernika – Chełmońskiego /uchwała Nr LXII/448/98 z dnia 18.06.1998r., Dz. U. Woj. Pilskiego Nr 24, poz.175 z dnia 30.07.1998r./
- zmiana miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego miasta Trzcianki w rejonie ul. Mickiewicza /uchwała Nr LXI/419/98 z dnia 21.05.1998r., Dz. U. Woj. Wielkopolskiego Nr 16, poz. 108 z dnia 06.07.1998r./

- zmiana miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego miasta Trzcianki przy ul. Sikorskiego na działce nr 2134 i 2135 /uchwała Nr IV/27/98 z dnia 10.12.1998r., Dz. U. Woj. Wielkopolskiego Nr 36, poz. 318 z dnia 29.12.1998r./
- zmiana miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego miasta Trzcianka przy ul. Kopernika /uchwała Nr V/59/99 z dnia 28.01.1999r., Dz. U. Woj. Wielkopolskiego Nr 14, poz. 237 z dnia 31.03.1999r./
- zmiana miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego miasta Trzcianki w rejonie położonym między ulicami Fałata i Witosa /uchwała Nr V/57/99 z dnia 28.01.1999r., Dz. U. Woj. Wielkopolskiego Nr 11, poz. 187 z dnia 22.03.1999r./
- zmiana miejscowego planu ogólnego zagospodarowanie przestrzennego miasta Trzcianki przy ul. Sikorskiego 55 /uchwała Nr IX/100/99 z dnia 22.04.1999r., Dz. U. Woj. Wielkopolskiego Nr 34, poz. 685 z dnia 05.06.1999r.
- zmiana miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego miasta Trzcianki w rejonie ul. 27 Stycznia – Łomnicka /uchwała Nr XI/126/99 z dnia 24.06.1999r., Dz. U. Woj. Wielkopolskiego Nr 60, poz 1264 z dnia 31.VIII.1999r./
- zmiana miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego miasta Trzcianki w rejonie ulic: Fałata, Witosa, Wieleńskiej i Gorzowskiej /uchwała Nr XII/137/99 z dnia 26.08.1999r., Dz. U. Woj. Wielkopolskiego Nr 79, poz. 1522 z dnia 10.11.1999r./
- zmiana miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego miasta Trzcianka przy ul. Sikorskiego /uchwała Nr XV/161/99 z dnia 28.10.1999r., Dz. U. Woj. Wielkopolskiego Nr 91, poz. 1650 z dnia 13.12.1999r./
- zmiana miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego miasta Trzcianki przy ul. Konopnickiej /uchwała Nr XV/160/99 z dnia 28.10.1999r., Dz. U. Woj. Wielkopolskiego Nr 91, poz. 1649 z dnia 13.12.1999r./
- zmiana miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego Trzcianka – Śródmieście przy ul. Wiosny Ludów pod tereny zabudowy handlowo – usługowej, z uzupełniającą funkcją mieszkaniową oraz parkingiem ogólnomiejskim /uchwała Nr XXII/240/2000 z dnia 25.05.2000r., Dz. U. Woj. Wielkopolskiego Nr 56, poz. 681 z dnia 21.08.2000r./
- zmiana miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego miasta Trzcianki przy ul. Żwirowej na działce nr 1043 – pod tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej /uchwała Nr XXIII/241/2000 z dnia 25.05.2000r., Dz. U. Woj. Wielkopolskiego Nr 56, poz. 682 z dnia 21.08.2000r./
- zmiana miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego miasta Trzcianki przy ul. Fałata na działce 2325 /uchwała Nr XXV/268/2000 z dnia 24.08.2000r., Dz. U. Woj. Wielkopolskiego Nr 77, poz.1018 z dnia 07.11.2000r./

- zmiana miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego miasta Trzcianki przy ul. Wieleńskiej /uchwała Nr XXV/265/2000 z dnia 24.08.2000r., Dz. U. Woj. Wielkopolskiego Nr 77, poz.1017 z dnia 7.11.2000r./
- zmiana miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego miasta Trzcianki w rejonie ul. Łomnickiej – dla terenu zabudowy mieszkaniowej z usługami /uchwała Nr XXVI/275/2000 z dnia 28.09.2000r.,Dz. U. Woj. Wielkopolskiego Nr 77, poz.1022 z dnia 07.11.2000r./
- zmiana miejscowego planu szczegółowego zagospodarowania przestrzennego miasta Trzcianki w rejonie ul. Fałata /uchwała Nr XXXI/317/2001 z dnia 25.01.2001r. ,Dz. U. Woj. Wielkopolskiego Nr 69, poz.1257 z dnia 15.06.2001r./
- zmiana miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego miasta Trzcianki, w rejonie ul. Sikorskiego pod tereny przemysłowo – składowe i zabudowę mieszkaniową /uchwała Nr XXXI/319/2001 z dnia 25 stycznia 2001r. Dz.U. Woj. Wielkopolskiego Nr 36 z dnia 11.04.2001r./
- zmiana miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego miasta Trzcianki, w rejonie ul. Witosa /uchwała Nr XXXIV/345/2001 z dnia 29.03.2001r., Dz.U. Woj. Wielkopolskiego Nr 61, poz. 1145 z dnia 04.06.2001r./
- miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Trzcianki, w rejonie ulic: Ogrodowej – Powstańców Wielkopolskich /uchwała Nr XLVI/431/2002 z dnia 28.02.2002r., Dz.U. Woj. Wielkopolskiego Nr 82, poz.2104 z dnia 12.06.2002r./
- miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Trzcianki w rejonie ulic: Staszica i Wieleńskiej /uchwała Nr X/83/2003 z dnia 26.06.2002r., Dz. U. Woj. Wielkopolskiego Nr 140, poz. 2652 z dnia 18.08.2003r./
- zmiana Miejscowego planu szczegółowego zagospodarowania przestrzennego TRZCIANKA – ŚRÓDMIEŚCIE w rejonie ulic: Mickiewicza, Dąbrowskiego, Sikorskiego /uchwała Nr XI/86/03 dnia 31.07.2003r., Dz. U. Woj. Wielkopolskiego Nr 153 z dnia 26.09.2003r.
- miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Trzcianki w rejonie Osiedla Domańskiego /uchwała Nr XI/87/03 z dnia 31.07.2003r., Dz.U. Woj. Wielkopolskiego Nr 153, poz. 2897 z dnia 26.09.2003r./
- miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Trzcianki w rejonie jeziora Okunie, /uchwała Nr XVI/123/03 z dnia 04.12.2003r., Dz. U. Woj. Wielkopolskiego Nr 3 poz. 36 z dnia 20.01.2004r./
- miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Trzcianki w rejonie ulic Reymonta, Rzemieślniczej, Lelewela i P. Skargi /uchwała Nr XXV/181/04 z dnia 29.07.2004r. Dz.U.Woj. Wielkopolskiego Nr 140 z dnia 17.09.2004r. poz. 2874/
- miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Trzcianki przy ulicy Witosa /uchwała Nr XLII/288/2005 z dnia 07.08.2005r. Dz.U. Woj. Wielkopolskiego Nr 148 z dnia 20.10.2005r. poz. 4086/

- miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Trzcianki w rejonie ul. Grunwaldzkiej /uchwała Nr XLIIV311/10 z dnia 24.06.2010r. Dz.U. Woj. Wielkopolskiego Nr 188 z dnia 15.09.2010r. poz. 3497/
- miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Trzcianki w rejonie ulicy Olchowej /uchwała Nr IX/51/11 z dnia 24.03.2011r. Dz.U. Woj. Wielkopolskiego Nr 145 z dnia 26.05.2011r. poz. 2323/
- miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Trzcianki w rejonie osiedla Domańskiego /uchwała Nr X/64/11 z dnia 28.04.2011r. Dz.U. Woj. Wielkopolskiego Nr 169 z dnia 14.06.2011r. Poz. 2741/
- miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Trzcianki w rejonie ulic Fałata i Witosa /uchwała Nr XXX/221/12 z dnia 28.11.2012r. Dz.U. Woj. Wielkopolskiego z dnia 14.01.2013r. Poz. 420/.

Na terenie gminy Trzcianka obowiązują następujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego:

- zmiana miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Trzcianka na obszarze wsi Wrząca /uchwała Nr XXXV/224/96 z dnia 27.06.1996r., Dz. U. Nr 24, poz 84 z dnia 16.08.1996r./
- zmiana miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Trzcianka – dot. zalesień i dolesień na terenie gminy /uchwała Nr XXXVI/235/96 z dnia 29.08.1996r., Dz. U. Nr 39 z dnia 28.10.1996r./
- zmiana miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Trzcianka – dot. przebiegu gazociągu /uchwała Nr XXXVIII/250/96 z dnia 24.10.1996r., Dz. U. Nr 46 z dnia 31.12.1996r./
- zmiana miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Trzcianka na obszarze wsi Stobno:
 - a/ uchwała Nr LXII/443/98 z dnia 18.06.1998r., Dz. U. Nr 24, poz.170 z dnia 30.07.1998r.
 - b/ uchwała Nr LXII/444/98 z dnia 18.06.1998r., Dz. U. Nr 24, poz.171 z dnia 30.07.1998r.
 - c/ uchwała Nr LXII/445/98 z dnia 18.06.1998r., Dz. U. Nr 24, poz. 172 z dnia 30.07.1998r.
 - d/ uchwała Nr LXII/446/98 z dnia 18.06.1998r., Dz. U. Nr 24, poz. 173 z dnia 30.07.1998r.
- zmiana miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Trzcianka w obrębie wsi Wrząca – dot. przemysłu i rzemiosła /uchwała Nr IV/25/98 z dnia 10.12.1998r., Dz. U. Nr 36, poz. 316 z dnia 29.12.1998r./
- zmiana miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego na obszarze wsi Biała – dot. zabudowy przemysłowo – składowej /uchwała Nr IV/26/98 z dnia 10.12.1998r., Dz. U. Nr 36, poz.317 z dnia 29.12.1998r./

- zmiana miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Trzcianka we wsi Stobno pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną /uchwała Nr XV/162/99 z dnia 28.10.1999r., Dz.U.Nr 92, poz. 1655 z dnia 21.12.1999r./
- zmiana miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Trzcianka we wsi Stobno pod zabudowę zagrodową i ogrodniczą /uchwała Nr XVIII/189/99 z dnia 22.12.1999r., Dz. U. Nr 6 poz.62 z dnia 04.02.2000r./
- zmiana miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Trzcianka we wsi Smolarnia na działce nr 99/2 i 101 /uchwała Nr XIX/197/2000 z dnia 27.01.2000r., Dz.U. Nr 30, poz.341 z dnia 10.05.2000r./
- zmiana miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Trzcianka w obrębie Smolarnia, na działce nr 43/1 /uchwała Nr XX/227/2000 z dnia 27.04.2000r., Dz.U. Nr 47, poz.549 z dnia 01.07.2000r./
- zmiana miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Trzcianka we wsi Siedlisko na działce nr 255 /uchwała Nr XXIII/242/2000 z dnia 25.05.2000r., Dz.U. Nr 56, poz.683 z dnia 21.08.2000r./
- zmiana miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Trzcianka, w obrębie wsi Łomnica, na obszarze działki nr 118/3 /uchwała Nr XXVII/282/2000 z dnia 26.10.2000r., Dz.U. Nr 87, poz.1158 z dnia 08.12.2000r./
- miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Trzcianka, na obszarze Nowej Wsi /uchwała Nr XL/383/2001 z dnia 27.09.2001r., Dz.U. Nr 139, poz.2772 z dnia 15.11.2001r./
- miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Trzcianka we wsi Wrząca /uchwała Nr LIII/462/2002 z dnia 27.06.2002r., Dz.U. Nr 114, poz. 3187 z dnia 19.09.2002r./
- miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Trzcianka, w obrębie wsi Biała – pod teren rzemiosła nieuciążliwego z dopuszczeniem zabudowy mieszkaniowej /uchwała Nr LIII/460/2002 z dnia 27.06.2002r., Dz.U. Nr 118, poz. 3285 z dnia 27.09.2002r./
- miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Trzcianka, w obrębie wsi Biała – pod teren stacji z zapleczem handlowo – usługowym oraz zabudowę mieszkaniową /uchwała Nr LIII/461/2002 z dnia 27.06.2002r., Dz.U. Nr 118, poz. 3286 z dnia 27.09.2002r./
- miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Trzcianka, w obrębie wsi Biała /uchwała Nr IV/33/2002 z dnia 30.12.2002r., Dz.U. Nr 35, poz. 668 z dnia 07.03.2003r./

- miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Trzcianka na obszarze wsi Straduń /uchwała Nr XVI/124/03 z dnia 04.12.2003r., Dz.U. Nr 3, poz. 37, z dnia 20.01.2004r./
- miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Trzcianka na obszarze wsi Stobno /uchwała Nr XXLIV312/10 z dnia 24.06.2010r., Dz.U. Nr 188, poz. 3498, z dnia 25.09.2010r./
- miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Trzcianka we wsi Biała w rejonie ulicy Górne Podwórze /uchwała Nr X/65/11 z dnia 28.04.2011r., Dz.U. Nr 179, poz. 2879, z dnia 28.06.2011r./
- miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Trzcianka w obrębie geodezyjnym Nowa Wieś na działkach o nr ew.: 11 i 12 /uchwała Nr XVII/117/11 z dnia 10.11.2011r., Dz. Urz. poz. 1370, z dnia 14.03.2012r./

14.2. Obszary, dla których sporządzenie planu jest obowiązkowe i dla których gmina zamierza sporządzać plany.

Zgodnie z przepisami ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym w niniejszym Studium określono tereny, dla których należy sporządzić miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.

Na terenie gminy nie są przewidziane inwestycje, dla których przepisy odrębne nakazują obowiązkowo sporządzenie planu miejscowego.

Gmina też nie planuje realizacji wielkopowierzchniowych obiektów handlowych oraz urządzania nowych przestrzeni publicznych, dla których sporządzenie planu byłoby wymagane na podstawie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Dla realizacji wielu zamierzeń w tym dotyczących np. rozbudowy cmentarza komunalnego, lub rozbudowy kopalni surowców naturalnych, bądź wszczęcia eksploatacji może być konieczne obowiązkowe sporządzenie planu.

Także zagospodarowanie wielu terenów, dla których koniecznym będzie zmiana przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne, także będzie wymagało sporządzenia planów miejscowych.

Opracowania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego Gmina Trzcianka zamierza wykonać dla:

- 1) terenów zorganizowanego budownictwa mieszkaniowego;
- 2) terenów rozwoju przemysłu, rekreacji i turystyki;

- 3) terenów wskazanych na cele realizacji zadań publicznych;
- 4) terenów, dla których należy opracować plany na podstawie przepisów odrębnych,
a w tym tych, które wymagają zgody na zmianę przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze;
- 5) terenów historycznej i współczesnej zabudowy, ze względu na konieczność rehabilitacji i strategiczne znaczenie terenu dla rozwoju turystyki jako istotnej branży rozwoju gospodarczego gminy;
- 6) w miarę możliwości ekonomicznych gminy sporządzone zostaną plany dla całych obrębów miejscowości Biała, Stobno, Smolarnia i w dalszej kolejności Niekursko i pozostałe miejscowości;
- 7) terenów zespołów elektrowni wiatrowych.

15. UZASADNIENIE PRZYJĘTYCH ROZWIĄZAŃ

Niniejsze opracowanie sporządzono na podstawie Uchwały Nr XXV/180/04 Rady Miejskiej Trzciance z dnia 29 lipca 2004 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

Obowiązujące dotychczas studium przyjęte uchwałą nr LVI/382/98 z dnia 29 stycznia 1998 r., zostało opracowane na podstawie nieobowiązujących już przepisów ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym. Obecne opracowanie zmiany studium sporządzane jest zgodnie z przepisami ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2012 r. poz. 647 ze zm.) i Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz. U. 2004 Nr 118, poz. 1233). Zakres zmian studium i nowe uwarunkowania prawne skłoniły sporządzającego studium do opracowania go na nowo, redakcji całości dokumentu zgodnie z wymaganiami obecnie obowiązujących przepisów.

W opracowaniu uwzględniono rozwiązania przyjęte w dotychczas obowiązującym studium (kontynuacja kierunków rozwoju), uwzględniono wnioski obywateli i instytucji składanych w ramach przeprowadzonej procedury. Istotne zmiany dotyczą układu komunikacyjnego w zakresie projektowanej obwodnicy Trzcianki w ciągu dróg wojewódzkich nr 178 i 180. W studium przyjęto wcześniej przygotowane opracowania

konceptyjne zgodnie z ustaleniami WZDW. Obwodnica ma bardzo istotne znaczenie dla funkcjonowania miasta w związku ze znaczącym wzrostem natężenia ruchu na drogach wojewódzkich. Inwestycja ta przyczyni się do poprawy funkcjonowania miasta, bezpieczeństwa obywateli, a także do poprawy funkcjonowania dróg o znaczeniu regionalnym.

Zmiana przebiegu planowanej obwodnicy wpływa na nieznaczne zmiany kierunków zagospodarowania terenów do niej przyległych.

W związku ze zmianą redakcji studium, przyjęto inne niż dotychczas oznaczenia terenów, nieco inną ich strukturę, odpowiadającą wymogom nowych przepisów i praktyce sporządzania planów zagospodarowania przestrzennego.

Szczegółowe omówienie i uzasadnienia przyjętych rozwiązań w zakresie kierunków rozwoju oraz wpływu na nie zidentyfikowanych uwarunkowań są przedmiotem I i II części niniejszego opracowania.

Procedura sporządzania planu zgodnie z art. 11 ustawy o planowaniu przestrzennym, w szczególności zebrane wnioski, opiniowanie, uzgodnienia, publiczna dyskusja nt. przyjętych rozwiązań i modyfikacje zapisów elaboratu studium uzasadniają także przyjęte rozwiązania.

SPIS TABEL

Tabela 1. 40

Tabela 2. 42

Tabela 3. Odległości budynków z pomieszczeniami przeznaczonymi na pobyt ludzi od zewnętrznej krawędzi jezdni. 82

Tabela 4. Odległości obiektów budowlanych nie przeznaczonych na pobyt ludzi od zewnętrznej krawędzi jezdni. 82